

Seznam příloh

Příloha č. 1: Informovaný souhlas rodičů (textová příloha)

Příloha č. 2: Struktura dotazování (textová příloha)

Příloha č. 3: Přepisy rozhovorů (textová příloha)

Přílohy

Příloha č. 1: Informovaný souhlas rodičů

Informovaný souhlas s účastí dítěte ve výzkumu a se zpracováním osobních údajů

Informace o výzkumu:

Výzkum mediální návyků dětí ve věku 6–8 let je prováděn mnou, Annou Havlíčkovou, studentkou Mediálních studií na Karlově univerzitě. Při provádění tohoto výzkumu nespolupracuji s žádnou agenturou nebo třetí stranou.

Jedná se o výzkum mediálních návyků dětí ve věku 6–8 let. Výzkum probíhá metodou tzv. *guided tours*, tedy se svolením navštívím Vaši domácnost, kterou mě Vaše dítě provede. Výzkumný přístup spojuje metody rozhovoru a pozorování, neboť výzkumník sleduje jedince v jeho přirozeném prostředí, ale jde o zcela zúčastněné pozorování. Tímto způsobem bude možné zjistit, čemu v domácnosti dítě samotné přikládá důležitost. Celý výzkum je zaměřen na média, tedy televizi, časopisy, knihy, herní konzole, rádia a další. Během samotné *guided tour* se budu děti ptát, zda s těmito médii, které kolem sebe uvidíme zachází – jak, kdy, případně v jaké společnosti, jak často atd. Tento rozhovor bude třeba nahrát na audio záznamové zařízení. Interiér bytu/domu bych si rovněž ráda nafotila, aby se mi záznam později lépe zpracovával (viz důvod prostorovosti u nákresu níže). Záznam bude v přepsané formě součástí diplomové práce a práci bych ráda doplnila o nákres půdorysu bytu, který dle paměti po návštěvě připravím. K čemu takový nákres? Jedním ze zkoumaných aspektů je lokalita médií v domácnosti, tedy zda si dítě čte v obývacím pokoji, kde je rovněž televize, nebo jestli má v dětském pokoji počítač atd. Nákres má pouze doplnit popis, aby bylo snazší si toto rozmístění představit. Předpokládám, že celková délka rozhovoru nepřesáhne hodinu a půl. V případě, že by dítě ve výzkumu nechtělo po nějaké době z jakéhokoliv důvodu pokračovat, je to samozřejmě v pořádku a nebude nuceno v něm pokračovat!

Cíl práce je prostý – dávám si za cíl zmapovat mediální návyky dětí (v domácnosti), ať jsou jakékoliv.

Díličními výzkumnými cíli jsou například tyto:

- Jaké mají rutiny spojené s médii?
- Jaká média užívají?
- Kde se v prostoru nachází?
- Užívají více médií současně?
- Ví děti vůbec, co pojem média označuje?

Takto získané materiály budou podkladem pro mou diplomovou práci. V samotné práci místo jména Vaší ratolesti použiji pouze pseudonym tak, aby bylo zachováno soukromí Vaše i Vašeho dítěte. Jméno

bude známé pouze mně. V případě, že by se oprávněný subjekt (oponent, děkan, rektor atd.) dožadoval podrobné kontroly práce, budou kontaktní údaje níže tomuto subjektu poskytnuty.

Informace o účastníkovi výzkumu:

jméno a příjmení:

datum narození:

město pobytu:

telefon na rodiče:

Prohlášení

Já níže podepsaný/-á potvrzuji, že

- a) jsem se seznámil/-a s informacemi o cílech a průběhu výše popsaného výzkumu (dále též jen „výzkum“);
- b) dobrovolně souhlasím s účastí svého dítěte v tomto výzkumu;
- c) rozumím tomu, že se mohu kdykoli rozhodnout ve své účasti na výzkumu nepokračovat;
- d) jsem srozuměn s tím, že jakékoliv užití a zveřejnění dat a výstupů vzešlých z výzkumu nezakládá můj nárok na jakoukoliv odměnu či náhradu, tzn. že veškerá oprávnění k užití a zveřejnění dat a výstupů vzešlých z výzkumu poskytují bezúplatně.

Zároveň prohlašuji, že

- a) souhlasím se zveřejněním anonymizovaných dat a výstupů vzešlých z výzkumu a s jejich dalším využitím;
- b) souhlasím se zpracováním a uchováním osobních a citlivých údajů v rozsahu v tomto informovaném souhlasu, a to pro účely zpracování dat vzešlých z výzkumu, pro účely případného kontaktování z důvodu zpracování dat vzešlých z výzkumu a s tím, že tyto osobní údaje mohou být poskytnuty subjektům oprávněným k výkonu kontroly diplomové práce;
- c) jsem seznámen/-a se svými právy týkajícími se přístupu k informacím a jejich ochraně podle § 12 a § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tedy že mohu požádat Univerzitu Karlovu v Praze o informaci o zpracování mých osobních a citlivých údajů a jsem oprávněn/-a ji dostat a že mohu požádat Univerzitu Karlovu v Praze o opravu nepřesných osobních údajů, doplnění osobních údajů, jejich blokaci a likvidaci.

Výše uvedená svolení a souhlasy poskytují dobrovolně na dobu neurčitou až do odvolání.

Potvrzuji, že jsem převzal/a podepsaný stejnopis tohoto informovaného souhlasu.

Dne:

Jméno a podpis:

Příloha č. 2: Struktura dotazování

Co si představíš pod pojmem médium?

Jaká znáš média?

Se kterými z nich se ty sám setkáváš? Kde a kdy?

POZORUJ! VNÍMEJ!

Jak vypadá tvůj běžný den? Ráno vstaneš....

POZORUJ! VNÍMEJ!

Televize:

- Koukáš?
- Na co?
- Sám/ s rodiči? S kamarády? S dalšími členy rodiny?
- Co je oblíbený pořad/seriál?
- Kdy koukáš na TV?
- Jak často?
- Koukáte třeba na televizi, když jíte?
- Děláš někdy u koukání na TV něco jiného? Třeba domácí úkoly?
- Co pro tebe televize znamená? Jak bys ji popsal „Mart’anovi“, který o ní nikdy neslyšel?

Konzole:

- Vidím, že tu máte konzoli – hraješ na ní?
- Co hraješ?
- Sám/s rodiči? S kamarády?
- Kdy tak hraješ?
- Jak často?
- Jak dlouho ji máte? Měli jste předtím jinou?
- Co máš na hraní na konzoli rád?
- Bavíte se o hrách s kamarády?

Je třeba nějaká hra nebo seriál/ film populární mezi tvými kamarády, že se na to spolu koukáte a potom se o tom bavíte?

POZORUJ! VNÍMEJ!

Čtení:

- Čteš knížky?
- Co čteš? Zrovna teď ... obvykle ...
- Sám/ s rodiči?
- Máš nějakou oblíbenou knihu?
- Časopisy?
- Kdy/pravidelně?
- Kde si čteš?
- Jaké máš u čtení pocity?

Máš vlastní telefon nebo tablet?

- Jaký? Kdy jsi ho dostal/a?
- Co na něm děláš? Kdy ho používáš?
- Máš od rodičů daná nějaká pravidla, kdy a jak ho můžeš používat?
- Jsi přes něj nějak v komunikaci se svými kamarády?
- Přehráváš si nějakou hudbu? Jakou? Jaká je tvoje oblíbená písnička?
- Díváš se přes něj na nějaká videa? Filmy, pořady, YouTube? Jaká je tvůj oblíbený?

Používáš třeba počítač?

- Máš vlastní počítač nebo používáš počítač rodičů?
- Co na něm děláš? Kdy ho používáš?
- Kolik na něm třeba trávíš času? Máš k němu nějaká pravidla, jak a kdy ho můžeš používat?
- Hraješ nějaké hry?

Celou dobu, jsme se bavili o tom, jak s jednotlivými médii zacházíš během obyčejného dne. Jak s nimi zacházíš, když jsi třeba nemocný nebo máš prázdniny? A co když jsi na víkend u babičky? Nebo na návštěvě u kamaráda?

Ted' nedávno byly vánoční prázdniny, jak jsi s médii trávil čas během svátků?

Na kolik hodin denně, bys svoje zacházení s médii odhadl?

Příloha č. 3: Přepisy rozhovorů

Jenda, 7 let

A: Ty tedy vůbec nevíš, o co jde? [chlapec již po příchodu několikrát zmiňoval, že vůbec netuší]

- E-em

A: Maminka ti nic neříkala? [kroutí hlavou] To je dobře, to je dobře. Mám tu nějaké otázky, na které se tě chci zeptat a pak jestli bys mě provedl vašim bytem a ukázal mi všechno. [chlapec se naklonil nad moje poznámky a přečetl si je]

- Vůbec nevím, o čem tam mluvím.

A: První by mě zajímalo, když se řekne média, co si tak představíš?

- Ehm, já [smích] já jsem nikdy slovo média jako skoro nikdy neslyšel, takže nemůžu moc...

A: Napadne tě třeba k tomu něco nebo vůbec nic?

- Popravdě skoro nic.

A: To je úplně v pohodě. Tak média jsou třeba, může to být televize, ale může to být třeba knížka, nebo časopis, mobil, herní konzole. Znáš ještě nějaké další podobné věci?

- Kdyžtak potom, teď si nevzpomínám.

A: To je v pohodě. Setkáváš se s nějakými z nich, případně kde?

- Tady doma, s knížkami se setkávám támhle v pokoji, s televizí s mobilem tady. Nevím, co tam ještě bylo.

A: Jak tak třeba vypadá tvůj běžný den? Ráno vstaneš..

- Nasnídám se, jdu do školy, teda nejdřív si vyčistím zuby, jdu do školy, přijdu ze školy, udělám si úkoly, vybalím si tašku, připravím si na zítra, převléknu se... [odmlčel se a později se směje] Já nevím.

A: Pak během odpoledne, co tak děláš?

- Tak se ségrou si někdy hraju chvilku, někdy občas si čtu, hodně málo.
- A: Hodně málo? Čtení tě nebaví?
- E-em. To už je lepší i to psaní teda.
- A: Takže čtení nic moc jo?
- Hm.
- A: A když už čteš, tak co čteš?
- Tak já tam teď mám hodně knížek tam v knihovně. Mám tam Bílýho tesáka myslím, pak tam mám ještě dvě nějaký knížky, pak ještě jednu a to je tak všechno.
- A: A kterou z nich máš třeba teď aktuálně rozečtenou?
- Teď jsem začal číst toho Bílýho tesáka. Ono to moc dlouhé není, protože ono to má jen čtyři kapitoly. Jsem se ani nedíval, ale ono jsem z toho moc nepřečetl, já jsem z toho přečetl tak šest vět, takže z toho ještě moc nečtu. No..
- A: Jak tě to baví - těch šest vět?
- To se úplně nedá říct, když nepřečteš ani jednu stránku. To se úplně nedá říct, jak mě to baví.
- A: A čteš třeba nějaké komiksy?
- Jeden jsem měl, ale ten už jsem dávno přečetl. Ten jsem přečetl za víkend, protože tam byly kapitoly hodně krátké.
- A: Co to bylo za komiks?
- Fotbalové hvězdy myslím.
- A: To zní zajímavě. Máš rád fotbal.
- [kýve] Já hraju i.
- A: Takže to tě asi bavilo vid'?
- Hm.
- A: A když čteš, tak si čteš sám nebo si čteš třeba s rodiči?
- Ne, už umím číst, takže si umím číst sám. Někdy si čtu i třeba tady s mamkou, ale to je zrovna z učebnic, ne z knížek. [smích]
- A: Takže to není úplně pro radost, to je pro školu?
- Hm, to je pro školu spíš. Jinak si čtu asi sám více méně.
- A: Hm, a čteš třeba i nějaký časopisy?
- Někdy čtu, ale moc teď už ne. Teď už čtu spíš ty knížky. Pár jich tady mám nebo ještě na chalupě čtu takový napůl komiksy, napůl časopisy. Jsou to takový, Čtyřlístek mám. Jo, tady mám taky Čtyřlístek.
- A: Čtyřlístek tě baví?
- Hm. Ono jako na chalupě říkali, že mamka tam z dětství má takovou krabici plnou naplněných Čtyřlístků. Takže mám co číst.
- A: Máš co číst. Máš nějakou oblíbenou postavu z nich?
- Bobík. Ten je nejvtipnější, ten je prostě nejlepší.
- A: Takže ta postava tě baví, protože je vtipná?
- Jo. [smích]
- A: Říkal jsi, že tě čtení moc nebaví?
- Někdy čtu.
- A: Čteš nějak pravidelně?
- E-em. Ne, to ne.
- A: Takže sem tam?
- Hm.
- Máma: On je v první třídě, takže on uměl číst, než šel do školy, ale vlastně jako ve škole ještě ani nečtou, takže spíš než šel do školy, tak přečetl asi čtyři knížky.
- No ale někdy když čteme z tabule, tak taky si tam můžu číst časopisy nebo dělat nějaký pracovní list.

Máma: On je teprve v první, no, takže tam ještě to čtení...

A: Takže ty jsi malý šikula. Já jsem si právě říkala, že na mě působíš jako maličký, ale že jsem tady měla papír a nahlídl jsi tam a začal číst a já si říkala, že to bude šestileté dítě a tváří se že čte, takže čteš opravdu. To mě překvapilo, pak jsi říkal, že čteš, tak jsem si říkala, že asi budeš trochu starší, ale hodně dobrý. [naklonil se k otázkám] Ale to nemusíš číst, to já se tě na to pak zeptám. Když čteš, jaké máš u toho pocity? Baví tě to, je to jako švanda?

- Podle toho, co čtu, co zrovna čtu.

A: A třeba u toho Čtyřlístku?

- To je celkem srandovní, takže..

A: U toho se směješ a tak?

- Ano.

A: Kde si tak čteš? Čteš si tady, v pokojíku, nebo kde tak?

- Asi támhle, támhle u stolu.

A: U toho bobíku, u toho malého sedátka a čteš si u stolu. A čteš třeba někdy se ségrou nebo ne?

- Někdy, čas od času. Někdy jo, abychom to procvičili. Ona ségra už chodí do čtvrtý, takže ona už moc nečte. [máma se na J. podívala se smíchem]

A: Nepotřebuje cvičit.

- Nepotřebuje cvičit, takhle to řeknu. Ne, nečte, ale nepotřebuje cvičit. Nebo já nevím, nevím, jak to má rozvrhnutý. To já jí nelezu do hlavy.

A: Když spolu čtete, tak čtete nějaké její knížky nebo něco tvého?

- Ne, spíš mi tam na papír napíše nějaký slova a já to potom čtu.

A: To tě baví, nebo je to taková hra s ní?

- Popravdě moc mě to nebaví, ale musím.

A: Provedl bys mě tu u vás trochu?

- Ano. Takže tady je obývací, gauč, televize, tady máme nějaký fotky.

A: Jsme teda v obývacím pokoji a vidím, že máte televizi. Koukáš na televizi?

- Ano.

A: Na co tak koukáš?

- Hm [dlouhé odmlčení], jak kdy.

A: Máš nějaký oblíbený pořad?

- Asi ne.

A: Takže není nic, co by, když běží v televizi v nějaký čas, že by sis to chtěl zapnout a koukat se?

- To ne, určitě ne.

A: Když koukáš na telku, tak koukáš sám, nebo s rodiči, nebo se ségrou?

- Někdy se ségrou, někdy se koukáme s rodičema v 9 večer. [smích] Ale to je hodně když třeba nemůžu usnout, tak tady mají puštěný...

A: Koukáš tedy s rodiči na nějaký jejich pořad?

- No jako ono to, na co koukám s rodiči, není úplně jenom pro ně, myslím.

A: Je to takový všeobecný?

- Jo.

A: Na co třeba koukáte?

- S mamkou koukáme na Masterchefa a jinak asi nic.

A: Takže žádný třeba oblíbený pořad nebo seriál nemáš? Ani třeba pohádku nějakou oblíbenou?

- Možná Princezna ze mlejna.

A: To teď šlo mezi Vánoce určitě.

- Šlo.

A: Jaká je tvoje oblíbená postava?

- Ten čertík. Já jsem malej, ale šikovnej.
- A: No to je skoro, jak kdyby to bylo o tobě, když jsem teď slyšela, jak jsi šikovný čtenář. No a kdy tak koukáš na telku? Když máš ten den nějak rozvržený, tak..
- Hodně po škole, někdy o víkendu, ale to jsme spíš pryč někde, takže po škole, někdy o víkendu.
- A: A třeba ráno před školou to ne?
- Někdy taky. Zasekl se tam ten želvák za tím filtrem?
- A: Myslíš?
- Hej, kámo, jo zasekl, už je venku.
- A: Jak často koukáš na televizi?
- Jednou dvakrát denně.
- A: Každý den, nebo někdy nekoukáš?
- Někdy ne.
- A: Máš nějaké omezení, jak moc můžeš koukat na telku nebo kolik?
- Mám na mobilu omezení, že se mi to prostě, že když tady mám, teď zrovna žádný nemám, protože táta mi to zrušil. Ale třeba teď jsem tam měl nastavený dvě hodiny, takhle v týdnu mám dvě hodiny a myslím, že o víkendu mám dvě a půl myslím. Ale na televizi jinak žádný omezení není, jako že by se to vyplo. To ne, ale někdy mi mamka taky řekne, ať už to vypnu.
- A: Máte to tu spojený obývací s jídelnou, koukáte třeba někdy na telku, když večeříte?
- Když je třeba nějaký hokej nebo něco, tak se koukáme takhle, ale jinak asi ne.
- A: Výjimečně spíš?
- Spíš výjimečně, když zrovna něco běží, co mě baví, nebo nevím, kdo se na to všechno kouká.
- A: Stane se někdy, že koukáš na telku a děláš u toho něco jiného? Třeba že máš puštěnou telku..
- Někdy jo.
- A: Co tak třeba děláš, když děláš dvě věci najednou?
- Ono vlastně nejde dělat nic. Vlastně věc je taky dělat, že ležím třeba. [smích]
- A: No jasně, ale já jsem myslela, že máš puštěnou telku a třeba jsi u toho na mobilu, nebo že máš puštěnou telku a čteš si u toho..
- To spíš když rodiče pouštějí, tak já jsem třeba na mobilu.
- A: Tak se to někdy stane, že je telka a ty děláš něco jiného?
- Někdy.
- A: Tak jsem to spíš myslela, než že jestli ležíš.
- No, ale je to taky věc!
- A: Je to bezpochyby taky věc, to nepopírám. Ale domácí úkoly u telky asi neděláš, nebo jo?
- Někdy možná.
- A: Někdy možná, ale není to pravidlo?
- Tak výjimečně.
- A: Kdybys měl popsat marťanovi televizi..
- Marťanovi?
- A: Někdo z vesmíru přiletěl na zem a vůbec neví, co je televize, jak bys mu ji popsal?
- No, tak je to vlastně věc, na které se pouští věci, které se dějí ve světě. Přehrává to různé věci. Ale ono podle toho, co on neví, co to je. Kdyby nevěděl třeba, co je seriál, tak že jo samozřejmě, co jsi zmiňoval?
- Máma: Můžu si jenom uvařit kafe? Ten kávovar je trochu rušný, tak aby vás to nerušilo?
- A: Jasně, určitě, úplně v pohodě.
- U Masterchefa zrovna žádný pocity skoro nemám. Prostě je to takový vaření, takže jakoby někdy na to mám chuť.

- A: Někdy ti to dělá hlad jo? [smích oboustranný] Máš třeba nějakou herní konzoli?
- Ano, mám akorát teď je úplně vybitá nebo nevím, jestli ji tady ještě mám. Mám jí tady.
- A: A co máš za herní konzoli? Ty jo, to vypadá jak nějaký...
- Nintendo switch?
- A: Ano.
- To mělo být přímo Nintendo Switch, jediné v čem se to liší je to, že je to menší a tohle se při tom Nintendo dá vyndávat a jsou tam na to nějaké karty, které já nevím, co to... tam nějaký na hry.
- A: Hraješ na tom nějaké hry často?
- Často ne, teď už moc na tom nehraju. Kdyby se to nabilo, tak na tom možná budu hrát, když to není nabitý.
- A: Takže na tom nehraješ jenom pro to, že to je vybité?
- Ne, ono už mě to přestalo nějak bavit.
- A: Přestaly tě bavit ty hry nebo obecně hraní na konzoli?
- Ty hry mě tam přestaly bavit, protože oni tam mají takový nesmysly.
- A: Jaké nesmysly?
- Třeba, nevím, že se tam jenom koukáš, jak tam pochoduje slon. To jako..., to je celkem nesmysl.
- A: Někdy skákačky nebo tak?
- Jo, to taky tam je někde, myslím, že tam je Mario.
- A: Takhle na tom hraješ sám nebo se ségrou? Nevím, jestli na tom můžete...
- Ségra má taky takhle, ale nemůžeme se na sebe připojit, to tady nejde.
- A: Takže když hraješ na konzoli, tak hraješ sám?
- Sám.
- A: Ale říkal jsi, že už na ní často nehraješ?
- Už na ni skoro vůbec, dva roky se nám válí ve skříni od předminulých nebo minulých vánoc. Ze začátku jsem na ní maličko hrál, když jsme třeba jezdili na chalupu, to máme celkem daleko. Tak jsem si jí vždycky bral s sebou, abych se v autě měl čím zabavit.
- A: A splnilo to to?
- Jo.
- A: To tě zabavilo?
- Jo.
- A: S kamarády se třeba bavíte o nějakých hrách?
- Někdy ano, když si s tím někdo začne, tak jo.
- A: Je třeba nějaká hra seriál nebo film populární mezi tvými kamarády?
- Hra Minecraft, jako hodně často o tom mluví.
- A: Hraješ Minecraft?
- Nehraju přesně ten úplně originál, protože ten stojí peníze, takže ten nehraju, ale mám falešný stažený na mobilu. Ono to je v podstatě stejné jako normální, takže to je úplně jedno.
- A: Takže to si třeba povídáte o tom Minecraftu s kamarády? [přikyvuje] A o nějakém filmu nebo seriálu, pohádce, že byste viděli a povídali si o tom ve škole nebo s kamarády?
- To ne, to moc ne.
- A: Dobře. Hned jak jsem přišla, tak jsem viděla, že máš telefon. To je tvůj vlastní telefon?
- Ano.
- A: Jaký máš telefon a kdy jsi ho dostal? Jak dlouho už ho máš?
- Tak nevím mám ho asi rok nebo nevím. Mobil mám myslím Samsung, počkej, já se podívám.

A: To nepotřebuju, mě stačí spíš, jestli máš dotykový, protože jsou ještě s tlačítky, některé děti mají ještě s tlačítky..

- Jo, dotykový

A: Takže ho máš třeba tak rok jsi říkal?

- Jo.

A: Jak ses s ním sžil ze začátku? Bylo to snadný se s ním naučit?

- Ani moc ne. Ono tam všechny ty aplikace pochopit, co tam znamenají je celkem těžké ze začátku.

A: A předtím jsi žádnou zkušenost s telefonem pořádně neměl?

- Maličko jo, protože ona ségra měla jednu dobu dva, tak jsem chvíli si někdy její půjčoval, tak jsem se aspoň maličko s tím naučil, ale teda moc ne.

A: Neulehčilo ti to?

- Moc ne teda.

A: A teď už všechno dobrý?

- Už to s tím umím.

A: Jsi zdatný ovladač telefonu?

- Zdatný ne, ale už umím.

A: Co na něm tak děláš?

- Někdy hraju, někdy tam koukám na nějaký blbosti, který mamka nechce, abych koukal.

A: Na jaký blbosti mamka nechce, abys koukal?

- Třeba na někoho, kdo hraje nějaký hry. To mamka nechce.

A: Jako třeba ten Minecraft?

- No třeba.

A: A na koho? Máš nějakého oblíbeného toho „lets playera“, říká se tomu tak?

- To neřeš, ale ano. [oba smích]

A: Máš někoho oblíbeného teda?

- Hm.

A: Jak se jmenuje ten oblíbenec?

- Siryakari.

A: Jeee, tak to už jsem dělala rozhovor s jedním chlapečkem a ten taky říkal, že Siryakari je jeho nejoblíbenější YouTuber. A koukáš na někoho dalšího ještě?

- Jo, hodně.

A: Klidně jmenuj, ale jestli nevíš z hlavy, tak..

- Bouchal, Trospy, Hestreg, co ještě.. Mich Sako, ten hraje zase něco jiného.

A: A co hraje?

- Fifu a teda potom už si moc nevzpomínám teda.

A: To je v pohodě. Kdy tak ten mobil používáš?

- Taky někdy po škole, někdy když třeba chci bratrancovi zavolat nebo babičce.. Někdy na volání. No a to je tak všechno.

A: Nepoužíváš ho třeba ve škole?

- Ne, to my ještě do první třídy nemůžeme, až do druhé se smí.

A: Takže ty ho nenesíš do školy?

- Ne. Do druhé myslím že už budeme moct, ale nevím. Nevím, jak to paní učitelka vymyslela.

A: Přes den, když jsi ve škole ho necháváš doma a pak ho máš, až když jsi doma?

- Ehm.

A: Omezení jsi říkal, že teď ti ho táta vypnul, ale že normálně máš ty dvě hodinky v týdnu a dvě a půl o víkendu.

- Ano.

A: Máš nějaká další pravidla, co se týkají mobilu?

- No mám jedno, že třeba po osmé už nesmím hrát, že to už mám dobu klidu. V šest se mi to taky odemkne, že samozřejmě ještě ten mobil nemám v pět. V šest teprve až můžu, v šest se mi to odemkne, to, co jsem měl večer. No a to je tak všechno. Jiný omezení už tam nemám. Jo, a nebo že tam mám ještě limit na YouTube, že tam můžu být myslím, že tam mám hodinu a 39 minut nebo nevím kolik.

Máma: Půl hodinky na YouTube máš.

- Já se podívám. Mně vlastně ještě dneska nevypršel, tak se nemůžu podívat.

Máma: Máš tam třicet minut no.

- Třicet minut jo, tak.. Nemám 39? No to je jedno.

A: Takže máš kolem půl hodinky tedy?

- No.

A: Když jsi na YouTube, tak koukáš jenom na to hraní her nebo jsou i jiná videa na která koukáš?

- I jiný třeba nějaký mezi něčím, třeba co mám radši nebo tak.

A: Jo taková ta švanda videa tohle nebo tamto.

- No takový.

A: A říkal jsi, že přes ten telefon komunikuješ i třeba s babičkou nebo s bratrancem.

Komunikuješ i nějak s kamarády přes ten mobil?

- Ne, protože ono já bych rád, akorát zaprvé nemám ani na jednoho číslo a zadruhé ono jich tam ještě moc nemá simku, takže ještě nemůžou volat.

A: Ty teda simku máš, takže volat můžeš?

- Ano.

A: Když tak s někým komunikuješ, tak komunikuješ s bratrancem, s babičkou, s někým?

- Mám druhou babičku, dědu, tetu, strejdu, druhého strejdu [smích]

A: S těmi jsi v kontaktu pravidelně přes telefon?

- Pravidelně ne, ale hodně často. Ne pravidelně. Nemám to nějak rozvrhnuté.

A: Že každý den bys někomu napsal to ne?

- To ne.

A: Přehráváš si na mobilu třeba nějakou hudbu?

- Někdy.

A: Jakou případně?

- Ono moc ne, ale někdy jo.

A: Máš nějakou oblíbenou hudbu nebo žánr?

- Asi Wakawaka.

A: Wakawaka je tvoje oblíbená písnička jo?

- Ano.

A: Díváš se třeba na mobilu i na filmy?

- To ne.

A: Máš vůbec obecně rád filmy? [myslím, že tady došlo k takovému velkému nedorozumění s vnímáním pojmu film. Chlapec za film považuje celovečerní filmy, ačkoliv pohádky jsou bezpochyby také film, proto jsem navázala na předchozí komunikaci, abych mu to trochu osvětlila] Říkal jsi, že tu Princeznu ze mlejna rád máš, jsou nějaký jiný filmy, co máš rád?

- Ehm

A: Dokážeš jmenovat nějaký třeba?

- Asi ne.

A: To je pohodě.

Máma: A co Chaloupka na vršku, J.?

- Ale to není film, to je pohádka.

A: Pohádka je ale taky film.

Máma: A to úplně milujete, ne?

- Jo.

A: Chaloupku na vršku, jo? O tom jsem nikdy neslyšela.

Máma: A nebo Zahrádka pod hvězdami, to je vlastně taky.

- Taky.

Máma: J. přines A. ukázat knížku.

A: To mě klidně vezmi do pokoje a ukaž mi to.

- Dobře.

A: Tak jo.

Máma: To je vlastně staročeský, tradice a co dřív se dělalo na vesnici.

A: Ehm. Ooo, to máte ale hezký pokojík. Opatrně. [J. leze vysoko na postel pro knihu a trochu nebezpečně]

- Takhle.

A: Aaa, to myslím, že jsem někdy viděla, Chaloupka na vršku.

- Takhle vždycky ten úvod. Tady je třeba to...

A: To si třeba někdy čteš tuhle knížku?

- To čteme před spaním. A Herodes ostrouhal mrkvičku.

A: Jakože vám to někdo čte nebo si to čtete sami?

- Mamka nám to čte. Ty jsou jak my se ségrou. [ukazuje na obrázek v knize]

A: Mamka vám čte před spaním, čte vám třeba někdo ještě jinak?

- Někdy taťka, ale moc teda ne. Ale takhle jako přes den ne.

A: To si pamatuju, já jsem na to koukala, když jsem byla dítě, ale pamatuju si to jen matně. Baví tě to?

- Ehm, baví, baví.

A: To je pohádka jako večerníček spíš nebo spíš jako ta princezna?

- Taky to býval večerníček, ale žádná princezna to ne.

A: Není to tak jako dlouhé.

- No.

A: Z filmů máš nejraději pohádky teda.

- Ehm.

A: Nebo koukáš třeba na, já nevím.. Jeden chlapeček na rozhovoru mi říkal, že byl třeba na nějakém Mario filmu..

- Jo byli jsme v kině se školou.

A: Na čem jste byli?

- Tonda Slávka a kouzelné světlo. A jinak my moc do kina nechodíme, takže.. Já jsem byl poprvé s tou školou.

A: Nemáš rád kino nebo jenom to nemáte rádi jako rodina, tak moc nechodíte?

- My to máme rádi, ale my jako nemáme často vstupenky. Dostal jsem letáky, ale ono jsme zrovna byli pryč. Ono to je vždycky na blbý...

A: Že nevychází ten termín nějak? [přikyvuje] Používáš třeba počítač?

- No někdy si na něm zahraju. Mám tam takový děčko hry. Z děčka to je taky tohle. [stále listuje knihou]

A: České televize děčko, takový ten web?

- Ehm

A: Co tam tak hraješ?

- Ono jsou tam inspirované hry téma pohádkama, takže třeba tam je Africká hlídka. To je takové prozkoumávání vlastně. Někdy to právě při tom se tam učím orientovat se v mapě a tak.

A: Baví tě ty hry?

- Jak který.

A: Do jaké kategorie většinou chodíš? Já jsem děčko zkoumala v minulém projektu a hrála jsem tam všechny ty hry. Je tam kategorie pro nejmenší se jmenuje..

- Jsou tam soutěže, pořady, hry, pro nejmenší tam je nějaký. To je takový to jenom takový.. [eh eheh eh – vydává zvuky a dělá obličej, které bych přeložila jako obličej o ničem]

A: Nic moc?

- No.

A: Takže ty hraješ ty normální hry?

- Ehm.

A: Je jich tam docela hodně.

- Nebo někdy ty pořady, tam mám hodně oblíbených třeba.

A: To hraješ ty hry podle pořadů, nebo koukáš na ty pořady?

- Někdy koukám, někdy hraju.

A: Na jaké koukáš tak?

- Tak Cukrárna u Josefa, Bludiště, někdy i AZ kvíz a jinak asi nic už.

A: Počítač máš vlastní nebo používáš počítač rodičů?

- Těch rodičů.

A: Někdy stolní nebo notebook?

- Normálně stolní.

A: Kolik na něm tak trávíš času?

- Teď zrovna zpětně moc ne. Teď jsem spíš na tom mobilu hrál. Protože na tom sice teď byl ten adventní kalendář přes vánoce. To jsem si jednou zahrál tak, tam byla jedna dobrá hra a jinak moc teď už nehraju.

A: Když jsi na počítači, tak jsi jenom na tom děčku nebo tam děláš něco jiného?

- Ne nic jiného asi ne.

A: To děčko jo?

- Hm.

A: Máš k počítači nějaké pravidlo? Třeba, jak dlouho ho můžeš používat?

- Ne, žádný limit tam není. Prostě když mi mamka řekne, abych to vypnul, tak to musím vypnout.

A: Odhad mámy teda?

- No.

A: Která je vlastně tvoje oblíbená postava z Chaloupky na vršku?

- Asi tenhle ten, Martínek.

A: Jak bys ho popsal?

- Raubíř.

A: Raubíř?

- Jo.

A: Máte nějaké shodné vlastnosti?

- Jo, zlobíme.

A: Oba zlobíte jo?

- Jo.

A: Když zlobíš, máš třeba nějaký trest. Je někdy ten trest, že nesmíš být na mobilu nebo na televizi?

- E-em to ne.

A: Takové tresty nedostáváš?

- E-em to ne.

A: Celou dobu jsme se bavili o tom, jak s médii zacházíš, když je normální den. Jak s nimi zacházíš třeba, když jsi nemocný nebo máš prázdniny? Liší se to nějak?

- Když jsem nemocný, tak jenom ležím, nehýbu se, piju, jím. To je tak všechno.

- A: Nekoukáš třeba na telku jinak než normálně nebo nejsi na mobilu jinak než normálně?
- Někdy na televizi, když tam je něco opravdu zajímavé, tak se kouknu. Jinak moc ne. Třeba když mě bolí hlava, tak na to nekoukám vůbec, že jo, to by se ještě mohlo zhoršit.
- A: Když jste na chalupě, jak jsi říkal, tak tam třeba koukáš na telku, nebo jsi na mobilu?
- Tam právě děda nemá rád, když jsme na mobilu. Tam jsme na horách, tam jsme pořád venku, tam je hezky. A děda to nemá rád.
- A: Děda nemá rád, když koukáte na telku? Má jí tam teda?
- Má.
- A: Výjimečně ji...
- Někdy, někdy, třeba večer, když jsou nějaký hezký večerníčky a když stíháme, tak někdy pustíme.
- A: Když jdeš třeba na návštěvu ke kamarádovi, co třeba děláte spolu?
- Hlavně děláme nějaký lumpárny. Ono my moc nechodíme. Spíš teda na chalupu, moc ke kamarádům ne, i když ségra chodí na ty oslavy ze školy. Jo taky někdy jdu, ale moc často se to teda nestává.
- A: Ani třeba během těch svátků jsi netrávil čas u pohádek?
- Během Vánoc asi jo, to jsem trávil víc času u pohádek, během Vánoc asi jo, ale jinak asi ne. Než třeba.., asi víc ne, než třeba si hraju se ségrou.
- A: Takže třeba si během vánoc hraješ víc se ségrou...
- O Vánocích víc koukáme na ty pohádky, protože jich je že jo, hodně jich dávají, takže spíš se koukáme na tu televizi.
- A: A na mobilu jsi tak stejně?
- Na mobilu jsem méně, protože že jo, protože jak je tam hodně těch pohádek, mně se jich taky hodně líbí, tak se koukám, ale asi nemám nejoblíbenější, jak je fakt ta Princezna ze mlejna.
- A: Na kolik hodin denně bys tak odhadl, že tak trávíš času s tím vším, o čem jsme se bavili – s televizí, počítačem, mobilem? [už řekl, že moc nechte]
- O víkendu trávím určitě víc času než v týdnu, protože v týdnu chodím do školy.
[zvuky umírání]
- A: Nemáš rád školu?
- Nesnáším školu a moje ségra je úplně blázen.
- A: Má ráda školu?
- Jo.
- A: To si v tomhle asi moc nerozumíte, vid'?
- Hm
- A: No ale o víkendu jsi říkal, že jezdíte na tu chatu, takže..
- O prázdninách, někdy i o víkendu, ale o víkendu my tam jedeme v pátek. Vyspíme se dvakrát a jedeme zase zpátky. Někdy tam je teda malý bratranec, se kterým je strašná sranda, takže je to tam dobrý. Máme strejdu, tetu. Někdy tam je i druhý bratranec, který tam nespí vůbec. Jednou dvakrát tam asi spal, ale moc ne. Tam si ho moc neužiju, ale hodně často tady už jsem s ním doma hrál.
- A: Bydlíte nějak blízko?
- On bydlí v Trutnově.
- A: To má docela daleko, takže to byla náhoda, že tady byl?
- On tady nebyl. Ony jsou nějaké hry, my jsme se připojili na sebe a mohli jsme hrát přes mobil spolu a měli jsme i zapnutý hovor, takže jsme se i slyšeli a mohli jsme komunikovat spolu. Ono se to tam dá nějak naštelovat, aby se dalo hrát dva..
- A: Co spolu takhle hrajete?

- Hrajeme takovou jednu hru s tanky, takový mapy. Třeba že tam je jeden obrovský, který musíš roztrít nebo tam je nějaká, že musíš posbírat co nejvíc hvězdiček. Ono to vždycky, když tam je, myslím, devět a víc, tak to začne blikat to skóre a odpočítá se tam čas a jakmile ten čas uběhne a oni nikoho nerozstřílí, že jo. Vždycky mají nad tím tankem napsané, kolik mají hvězdiček, a když třeba rozstřílí jeden tank jednoho tanka, který má dvě hvězdičky, tak už tam není těch devět, takže už se to přestane odpočítávat, ale když to myslím, že to je od 20, tak když už to bude úplně u nuly, tak ten tým, kterému to blikalo, tak ten vyhrál. Nebo tam je třeba nějaká vlajková, nebo ještě.. Prostě tři hráči a tři hráči jdou prostě proti sobě.

A: Hraješ takhle jen s bratrancem nebo i s někým jiným?

- Jenom s bratrancem.

A: To hrajete na nějaké online stránce..?

- Ne to je normálně, že on mi poslal jméno jeho v té hře. Já jsem si ho tam naklikal, dal jsem si, aby se mi ten kamarád připojil. Měl jsem ho tam připojené, tak vždycky jeden požádá o hru a ty, když mu to schválíš, tak ono se to vlastně napojí ten druhý, tak tam oba musíme odkliknout a pak se nám, že jo, musí načítat nějak. Pak teda, když se to povede zrovna. Jednou se nám to úplně odpojilo, nevím jak to, asi jsem tam něco zmáčknul blbě. Ale potom jakmile se to načte, tak ty dva, co se na sebe napojili, bojují ve stejném týmu. Nebo při té mapě, když je tam jeden obrovský, tak se může, ale je to velmi velká náhoda, se může stát, že ten jeden, co ho poprosil, se může stát tím velkým, ale je to hodně velká náhoda.

A: Hrajete spolu nějak často nebo pravidelně?

- Teď dlouho jsme spolu nehráli, teda včera jsme spolu hráli, ale jinak předtím jsme ještě nehráli moc. On byl problém v tom, že já jsem si to instaloval nově, protože mně to nějak nereagovalo ze začátku, tak jsem si to musel vymáznout, pak zase instalovat. A prostě potom jsem ho tam neměl, já jsem ho tam dřív měl, ale nějak se mi to zasekávalo, tak jsem to musel vymazat, nainstalovat znovu a zase jsem si ho musel uložit. Tak já jsem mu musel asi tisíckrát volat, jestli mě tam má. Už mě to celkem nebavilo, konečně jsme se na sebe teda připojili a najednou to buglo. Najednou se prostě odpojil. [smích] Najednou se prostě odpojil z tý hry úplně.

A: Jeho chybou, že někde kliknul?

- Ne, to jsem podle mě kliknul já. On prostě zmizel. Prostě zmizel.

A: Po tom dlouhém úsilí jste si stejně nezahráli?

- Jo, pak jsme to museli vypnout. Mně se to zase muselo načítat, je to nějaký zase zasekaný, ale to ještě není tak hrozný. Takže jsme si ve výsledku zahráli o jedno kolo méně, než jsme chtěli, protože ze začátku to nešlo. Mně se to zase muselo načítat, nevím jak to, když jsem to měl celou dobu zapnutý, tak nevím, že se to ještě muselo načítat. Ale pak už se to konečně povedlo, konečně jsme si zahráli. No a to je tak všechno.

A: Hrajete teda občas...

- Občas..

A: Ale ne nijak pravidelně?

- Ne to ne. Teď jsme třeba hodně nehráli, teda jenom včera.

A: Třeba se ségrou něco hrajete?

- Někdy Roblox.

A: To je co?

- [velký smích] Tam jsou takový tajtrdlici, panáčci a oni tam vlastně je různá hra. Třeba tam je skywars, to je taky, že ti nesmí zničit vajíčko třeba. Nebo tam je bedwars, to je zase, že ti nesmí zničit postel. To je vlastně to samé.

A: A to hrajete spolu na mobilu, jakože se na sebe napojíte?

- No no, nebo někdy tam je aquapark, restaurace, nějaký město.
- A: Tam je cíl, že ti něco nesmí zničit?
- V nějakých hrách ano, v nějakých ne, v nějakých hrách se třeba nic neničí, že tam je jenom město a tam si můžeš dělat, co chceš nebo nějak třeba nevím. Teď už si nevzpomínám, co tam je všechno. Někaký takový, že tam je taková pyramida vlastně, že na začátku je úplně maličký takový čárky a postupně se to začne zvětšovat, zvětšovat, zvětšovat a vlastně jakmile naskáčete hodně, tak vyskočíte i na tu nejvyšší, ale ono to chvílku trvá, než se všechny ty seběhnou, tak vždycky na každý musí někdo čekat, kdokoliv. Musí čekat, než se mu to dobije všechno a pak až to může vyskočit a jsou tam jednotlivé levely. Třeba ze začátku je nějaký normální, pak je tam nějaký sladkústkový, pak je tam nějaký se sopkou, pak je tam nějaký prales myslím a tak dále. A vlastně je cílem se dostat co nejdál do toho levelu, který je úplně na konci, který je hrozně daleko. Takže to tam hodně dlouho to. Nebo tak jsou hry takový v kopání, že tam je veprostředku vlastně taková platformička, ve které se kope a taky se tam, to není úplně automatický, že se to nenabízí, a to tam je nějaká kovádlina na to, aby se to zlepšilo. Nebo tam je ještě kupování nějakých krumpáčů, že nějaký lepší se tam může koupit. Ale na té hře mě štve nejvíc, že tam potřebuješ, že tam jsou nějaký roboxy, který vůbec nejdou získat a navíc lžou. Jsou to Spratci prolhaný. Oni tam v těch reklamách ukazují, že v nějakých hrách se hraje o Robloxy, tak já si ji nainstaluji a nic. Nic. Tak se teda kouknu a píše mi to tam, nula Roblox, tak to zkusím znova. Zase nula Roblox. Tak to zkusím ještě jednou. Nula Roblox. Pak se naštvu a odinstaluju si to. Protože jako, když prostě ti ukazují celou hru, že tam dostaneš nějakých 10 000 Robloxů, tak tě potom naštve, když tam nemá ani jeden.
- A: A ty Robloxy jsou nějaký peníze, se kterými si můžeš kupovat věci?
- No no, třeba. Ony tam jsou i nějaký hry, který jsou asi hodně dobrý, a ty si můžeš koupit za ty Robloxy. Nebo ještě tam jsou, že tam si tam upravuješ toho panáčka, tak k tomu jsou ještě nějaký třeba klobouky, plácnu teď. Někaký prostě jiný mikiny a tak prostě. A to je tak všechno vlastně. Ono jak v kterých hrách je to cíl.
- A: To hrajete se ségrou teda?
- Ehm.
- A: A hrajete ještě něco jiného spolu?
- Ne.
- A: To máte každý svoji aplikaci a přes tu se spojíte?
- Ano, to je stejný jako to, co hrajeme s bratrancem, že se tam taky musí napsat jméno, musí se vybrat ten správný, kterého tam chceme, protože hodně lidí se tam jmenuje podobně. Pak se tam musí ještě něco odklikat, jako jestli ho tam chci. Tak si ten jeden musí dát hru nějakou, že už chceme hrát a já vlastně ono tam mám přidat přátele a vždycky tam je kolečko, ve kterém je ten panáček toho koho tam mám uloženého, tak ono se pod tím udělá takový zelený puntík a já na něj kliknu a vidím, že hraje třeba nevím nějaký aquapark, tak si to to, dám, že chci hrát s ní a napojím se na ní a můžeme hrát spolu.
- A: Ehm.
- Takže jsme tam spolu.
- A: Ukážeš mi nějaké ty svoje knížky, o kterých jsi mi říkal. Protože jsi říkal, že ty máš toho Bílého tesáka, ale pak jsi mi neříkal ještě ty další, co máš.
- Tady mám, tady jsem četl toto. To jsou dva díly stejný. Jsou dva díly, takhle.
- A: To jsou ty fotbalové komiksy, jak jsi říkal?
- Ne tohle jsou knížky. Ty už mám teda přečtený.
- A: Pepi je bůh, nebo jak se jmenují?

- Ne, tohle je první Fotbalový král a tohle je druhý díl. Tady. Tohle je knížka, tohle je taky knížka. Ten fotbalový komiks jsem měl z knihovny, takže ten už tam je myslím vrácený. Ale podívám se.
- A: Bavily tě tyhle knížky?
 - Ehm, on tady Jiří Žáček se jmenuje ten... ne Jan Žáček, tak on píše třetí díl.
- A: Takže budeš mít i třetí díl?
 - Možná.
- A: A bavilo tě to tak, že bys chtěl třetí díl?
 - Chtěl.
- A: Ukaž, co tady máš dalšího za knížky?
 - Mám tady toto.
- A: Řemesla.
 - To je vlastně taková vysvětlivka, co ty řemesla dělaly.
- A: Naučná knížka spíš?
 - No třeba. Třeba tady je řemeslo takhle.
- A: To je hezká knížka. Ta tě baví?
 - Jo, [vytahuje přání] tohle jsem dostal k svátku, tak to tam mám. Pekařský a tak.
- A: Řekne ti třeba někdy máma, že musíš jít číst a máš jít číst?
 - Ne neřekne. To si spíš čtu, když chci.
- A: To si třeba vlezeš před spaním do postele a čteš si?
 - To ne. Jo tohle je taková jakoby tady. [vytahuje knížku o hokeji z knihovny]
- A: Nemáš teda rád jenom fotbal, ale i hokej, teď koukám.
 - To je vlastně taková nálepková, že tady se lepily ty, že tam na té nálepce bylo vždycky, tohle je nějaký divně nalepený...
- A: Takže jsi tam měl části fotky ty nálepky?
 - No třeba že tady byla půlka fotky. Tady je to, všechny tyhle tři jsou nalepený. Třeba tady plácnu, teď si vymyslím takový nesmysl, třeba, že tady by to bylo natištěný, tohle není nalepený a já sem musím nalepit ty správný. Ono vždycky takhle zespona té nálepky bylo číslo a v téhle knížce na těch, kam to mám nalepit byla taky ta čísla. Musel jsem najít ty stejný a tam se to nalepilo, aby to pasovalo.
- A: Tys určitě tu knížku i četl?
 - To jsem ještě tolik číst neuměl. To už je celkem dávno, co jsem tohle měl.
- A: A vezmeš si to třeba někdy znovu a prolistuješ?
 - Někdy jo, takhle se na to koukám, prohlížím.
- A: Takže nejdeš po těch informacích úplně?
 - Úplně ne. Spíš jdu po těch hráčích, jak se jmenovali třeba.
- A: Znáš třeba nějaký?
 - Ono takhle ze starého ne, ale takhle, nevím, Pepíka, Sobotku, nevím..
- A: Koukáš pravidelně na hokej nebo na fotbal v televizi?
 - Oni teď dávali.., oni teď měli to mistrovství v hokeji.
- A: Do těch 20 let nebo tak?
 - Měli. Oni Češi vyhráli třetí místo, tak jsme schválně koukali na to.
- A: Koukali jste i na nějaké jiné zápasy nebo až na ten finálový?
 - I na jiný, i na jiný. Tat'ka koukal. Já koukal na semifinále i na finále a jinak jsem nekoukal.
- A: Takže když koukáš třeba na ten hokej..
 - Ježíš marja, ten je tady úplně rozpulený, Jarde.
- A: Když koukáš na sport, tak koukáš sám nebo s tátou nebo s mámou?
 - Spíš s tátou, ono mamka ten ono o to nestojí. Ani ségra ona se na to moc nekouká. Tady to je taky nějaký divně [komentuje nalepené nálepky]

- A: Takže sám si to nepustíš někdy?
- Moc teda ne.
- A: Taťka teda ví, že to jde, tak to pustí a koukáte spolu?
- Tak to pustí.
- A: Jo. Spíš teda hokej, nebo fotbal?
- Spíš ten teď hokej, že jo, v té zimě teď moc...
- A: Fotbal asi moc není, co?
- Právě, ale začnou.
- A: Na nějaké jiné sporty koukáte?
- Jo, tenis někdy.
- A: Na lyžování třeba někdy?
- Jo, někdy na sjezdy.
- A: Ženské nebo mužské?
- Jakékoliv.
- A: Na sjezdové spíš koukáte.
- Hm.
- A: Na běžkování třeba?
- Běžky moc ne teda.
- A: Baví tě třeba sjezdové lyžování sledovat v televizi?
- Ehm.
- A: Přijde ti to zajímavé?
- Ehm.
- A: Máš raději nějaký slalom, kde jsou dvě kola, nebo ty závody, co mají jedno kolo?
- Spíš ty, co mají víc, protože ono to je potom delší.
- A: Takže třeba takový ten slalom, kdy jedou jedno dopoledne a jedno odpoledne.
- Asi jo.
- A: Koukáte na víc dílů ten den z toho?
- Teď nevím, jak to úplně myslíš.
- A: No protože sjezdové lyžování je sjezdové lyžování, ale mají různé soutěže – slalom, obří slalom, super g anebo sjezd. A třeba sjezd se jezdí jenom na jedno kolo, super g se taky jezdí jenom na jedno, ale obří slalom a normální slalom se jede první kolo a prvních 30 postupuje do dalšího. To další kolo rozhodne o tom vítězi.
- No právě takový, prostě dvě kola ze začátku nebo ještě někdy skoky na lyžích koukáme, ale jinak asi nic.
- A: Skoky tě baví, jo?
- Hele, má křivou hlavu.
- A: Taky ne úplně perfektní.
- To jsem byl ještě malý, to jsem ještě moc neuměl.
- A: To je jasný, ale tamhle ty vypadají dobře.
- Hele malí hokejisti.
- A: Děláš nějaký sport z toho? Fotbal děláš, jsi říkal. Hokej neděláš?
- Ehm, nedělám.
- A: A koukáte v létě třeba na cyklistiku nebo ten tenis?
- Někdy jo i na ten tenis.
- A: A na kros třeba?
- Kros?
- A: Jízda na kole v těžkých podmínkách, ne na silnici.
- Jo, to někdy taťka, ale to mě moc nebaví.
- A: To silniční ježdění nebo?

- To silniční. To prostě jenom jedou rovně. Tamto je aspoň nějaký zajímavý. To je takový, že tam je víc těch zatáček takových.

A: Koukáte třeba někdy na motosport nějaký? Třeba motorky, formule, Dakar?

- To moc ne, to moc ne.

A: Ještě na něco jiného koukáte krom sportů?

- Jo, někdy na něco, ale teď nevím zrovna, co mám říct.

Zvonilka, 7 let

A: Říkala ti maminka nějak, o čem se tady budeme spolu bavit trochu? [Zvonilka kroutí hlavou]
Neříkala, nic nevíš, dobře. Slyšela jsi někdy slovo média? Představíš si něco pod tím slovem?

- Ne

A: Vůbec nic? Třeba co to je? Jak by takové médium mohlo vypadat?

- Ne.

A: Tak já ti to prozradím, jo? Média nám předávají nějaká sdělení, co někdo jiný řekl, tak nám ho pomáhají udržet v čase a šířit. Takové médium může být knížka, časopis, nebo třeba televize, rádio, i fotografie to může být třeba. A o tom bych si s tebou chtěla dneska povídat. [dívka je viditelně velmi nervózní a zamlklá] Mohla bys mi popsat tvůj běžný den? Ráno vstaneš a jak to tak pokračuje?

- Já nejdřív vstanu a potom si vyčistím zuby, nasnídám se, oblíknu se, potom dám svačinu do školy, jdeme na autobus, jedeme do školy, jsem v ranní družině, potom ve škole se učím, potom jdeme ze školy. Maminka mě vyzvedne a potom jsme jely na autobus a jely jsme sem.

A: Ehm, takový běžný odpoledne vypadá jak? Co tak děláš, když se vrátíte domu?

- Dělán si úkoly, maluju si třeba i a jím. No tak něco.

A: A k večeru třeba?

- Tak to se svléknu, jdeme se vysprchovat, potom se jdeme koukat na televizi, po televizi si jdeme číst knížky, potom si vyčistíme zuby, jdeme na záchod a potom jdeme do postele.

A: To umíš úplně podrobně. To máte takovou nacvičenou rutinu vid'?

- [kýve a usmívá se]

A: Provedla bys mě třeba vaším domovem a ukázala bys mi třeba, kde koukáš na tu telku?

- Tady. [ukazuje za mě]

A: Aha, tady máš telku, tady koukáte.

- Sedneme si tady a takhle se koukáme.

Máma: Ona je tam tak schovaná, vid'?

- Jo

A: Já jsem si jí právě nevšimla. Máte ji takovou schovanou. Je něco konkrétního, na co se každý večer koukáte? Je to každý večer nebo výjimečně?

- No jakože co si chceme pustit, tak si můžeme něco pustit.

A: Je to každý večer v té rutině, že se jdeš vykoupat a pak si pustíš telku..., tak se to děje běžně?

- Ehm.

A: Jen jestli se to děje tak vždycky.

- Vždycky.

A: A co si tak pouštíš?

- Třeba večerníček jsme se teďka koukali.

A: Normálně v těch 7, co běží večerníček?

- [kýve]

A: Jaký jde teď večerníček?

- O takových dvou medvěďů.

A: Ooo, to si možná pamatuji. Jeden je takový dlouhý a jeden je takový baculatý?

- Jeden je takový malý a jeden je větší.
- A: Nejmenuje se to „Pojďte pane, budeme si hrát“?
- E-em.
- A: Ta to je asi jiný. Který z medvědů je tvůj oblíbený?
- Oba.
- A: Jak bys je popsala?
- Že ten velký je celý hnědý a ten menší je takový hnědožlutý.
- A: Jaké máš třeba pocity u toho, když to sleduješ?
- Veselý.
- A: Baví tě to, je to jako zábava?
- [kýve]
- A: Koukáš třeba i na něco jiného než na tenhle večerníček?
- Ehm.
- A: A na co třeba?
- Já si teď na nic nemůžu vzpomenout.
- A: To vůbec nevádí. Máš třeba nějakou oblíbenou pohádku než tuhle?
- Ehm, Zvonilku.
- A: Ten film o Zvonilce, o víle Zvonilce?
- [kýve]
- A: Co se ti na něm líbí nejvíc?
- Líbí se mi ten jeden díl, jak Zvonilka vletěla do domu, a líbí se mi na něm nejvíc, jak si tam může s tou holčičkou hrát.
- A: A to má víc dílů Zvonilka?
- Asi jo.
- A: Viděla jsi nějaký další, nebo jen tenhle?
- Viděla jsem tenhle a viděla jsem ještě začátek jiné, jak se narodila.
- A: Předpokládám, že se ti pohádka líbí – pouštíte si ji nějak častěji?
- E-em.
- A: Máš nějaký další oblíbený film nebo pořad?
- Mně se tak líbí všechny pohádky.
- A: Všechny pohádky jo? Ty jsi úplně pohádkový typ! Koukala jsi třeba mezi Vánoci víc na pohádky nějaký?
- Jo.
- A: A jaký jsi třeba viděla?
- Viděla jsem nějaký takový, já si vůbec nemůžu vzpomenout.
- A: Ale viděla jsi nějaké mezi vánoci?
- Ehm.
- A: Koukáš se na pohádky sama nebo třeba s rodiči?
- Koukám se se sestřičkou.
- A: Koukáš s tatínkem a s mámou někdy?
- No občas jakože asi se podívají s námi, ale většinou ne.
- A: Většinou koukáte se ségrou. Máte telku u jídelního stolu. Koukáte někdy na telku, když jíte třeba večeri?
- Ehm, jenom při snídani občas.
- A: Takže je to výjimečné ráno?
- [kýve]
- A: Na co tak koukáte ráno, když snídáte?
- Třeba když tam něco běží nebo si pouštíme svoje pohádky.
- A: Svoje pohádky jako třeba na Youtube?

- Jakože tam že si tam můžeme říct nějakou pohádku, kterou chceme, do takového mikrofonu a ono nám to tam dá tu pohádku, kterou chceme.
- A: A televizní snídaně je třeba i před školou, nebo o víkendu spíš?
 - Spíš se koukáme na pohádky ráno, když je víkend.
- A: Takže třeba v sobotu a v neděli.
 - Ehm, protože ráno když jdeme do školy, tak na to nemáte čas.
- A: To běžíte na autobus a do školy?
- Máma: Jenom o víkendu.
- A: Co tak pro tebe ta televize znamená? Má pro tebe nějaký význam?
 - Nevím. Tak jakože mám ji ráda, ale v nějakých chvílích, jakože by se trošku nehodila asi bych řekla.
- A: V jakých chvílích třeba?
 - Třeba když hraju na klavír, tak kdyby hrála, tak to by potom vůbec nebylo nic slyšet.
- A: Kazila by tvoji hru na klavír úplně. To chápu. Ještě se trochu vrátím k té snídani – děláš třeba u televize něco jiného místo toho, že na ni koukáš?
 - Hm. [zamyšlení a zmatení]
- A: Třeba jestli si u ní kreslíš někdy?
 - No, když jde třeba něco takového strašidelného, nebo na počítači něco strašidelného, tak si při tom kreslím, že občas se na to podívám, ale když tam vidím něco strašidelného, tak si radši zase jdu kreslit.
- A: To chápu, ty strašidelný věci taky nejsou nic pro mě. Ty strašidelný věci jsou tak na schování se, vid'?
- Jo.
- A: Takový speciální dotaz mám – přiletěl z vesmíru nějaký mimozemšťan. Jak bys mu televizi popsala? Nikdy ji neviděl, neví vůbec, o co jde.
 - Že je taková do obdélníku, je černá a můžeš si na ní pouštět všechny věci, které chceš.
- A: A ty si teda pouštíš ty pohádky?
 - Ehm.
- A: Máš ráda třeba nějaký film, který není pohádka, nebo nějaký pořad?
 - Nevím.
- Máma: Pohádky a nějaký tvoření si pouštíš.
 - Taky jsem si pouštěla takové tvoření domečku, že oni tam tvoří domeček a my se na to koukáme.
- A: Zkoušela jsi ho podle toho vytvářet?
 - E-em, ještě ne.
- A: A chtěla bys?
 - Asi jo, ale nevím, co tam jakože budou používat, takže potom jakože nevím, co tam mám mít na ten domeček.
- A: Čekáš, až někde budou ukazovat, jaký materiál se na to má použít?
 - Jo, a potom bychom si to pustili znova a už máme připravené ty věci, které tam používají.
- A: To je super plán. Myslíš, že bys mě teď provedla vaším bytem?
 - Jo.
- A: Tak já půjdu za tebou a vezmu tuhle svoji hromadu. [nosím s sebou sešit a otázky]
 - Tady máme se sestřičkou pokojíček.
- A: Ooo, ale to máte hezký pokojíček prostorný a každá má svůj prostor úplně, vid'.
 - Já mám tuhle postel a sestřička má tuhle.
- A: Ty jo. Co tady tak převážně děláte?
 - No tady si můžeme malovat. Já si tady dělám někdy úkol nebo si dělám úkol tam, kde jsme teďka byly a potom si tady ještě můžeme hrát.

- A: A hrajete si tady?
 - Ehm, a nebo tady v postelích spíme. A tady mám polštářek.
- A: Máš taky svůj polštářek oblíbený? Já mám taky takový.
 - Ehm.
- A: Můj už musel změnit obal několikrát, protože už ho mám tak dlouho, že ten obal se vždycky prošoupe a skončím jen s tím vnitřkem.
 - Já mám jenom dva na něj obaly.
- A: Máš dva různé a ty měníš?
 - Ale většinou mám tenhle, a když potom tenhle se musí vyprat, tak tamtem, který ještě mám, tak si na něj dám.
- A: Takhle ti vydrží ten polštářek i ty obaly dlouho, když je střídáš.
 [konverzace s maminkou o čaji, která není důležitá pro rozhovor]
- A: Vidím, že tady máte knížky, čteš si i v pokoji?
 - No většinou si čtu s maminkou, že něco přečtu. Já jsem si přála teďka od Ježíška takovou knížku, abych si ji mohla číst a dostala jsem ji.
- A: Ukážeš mi ji?
 - Já nevím, jestli ji teďka najdu. Tady tu.
- A: Do pohádky se zvířátky. Ta vypadá moc hezky. Takže si většinou čteš s maminkou? [kýve]
 Ty už chodíš do školy, že jo, to jsi říkala.
 - Do první.
- A: Do první třídy, takže sama ještě úplně nečteš, vid' nebo trošku?
 - Jo, ale už znám hodně písmen.
- A: Takže už pomaličku čteš?
 - Ehm, teďka jsme se zrovna učili D.
- A: Ty jo. Jak ti zatím jde D?
 - Dobře docela.
- A: A čtete tak, že ti maminka předčítá, nebo že čteš ty pomaličku?
 - Já pomalu čtu.
- A: Co tak většinou čtete?
 - No většinou čtu tu svoji knížku, kterou jsem dostala, anebo si i někdy přečtu něco z knížek, když mi to jde.
- A: Ale je u toho s tebou třeba maminka nebo tatínek a čteš s někým?
 - Ehm.
- A: Jak se ti zatím ta tvoje nová knížka líbí?
 - Zatím hodně moc.
- A: O čem je?
 - No o takových zvířátkách, jak tam bylo napsáno.
- A: Je tam více zvířátek najednou?
 - Víc zvířátek najednou.
- A: Jaký máš z toho pocity, když to čteš?
 - Veselý.
- A: Je jako zábavná?
 - Ehm.
- A: Jak často tak čteš?
 - No tak jakože musím si přečíst vždycky úkoly a tak někdy si čtu i knížku, ale hlavně si musím přečíst ty úkoly a ty si můžu přečíst, kolikrát chci.
- A: Čteš nějak pravidelně? Třeba každý den?
 - Jo, každý den trošku.
- A: A to je to čtení po tom koupání a televizi nebo to ti maminka předčítá večer?
 - To nám čte jenom maminka.

- A: A kdy tak v tom dni si čteš ty, když si děláš úkoly?
- Tak když přijdeme, tak si umyju a ruce a potom jdeme třeba už číst a jdeme si dělat úkoly.
- A: Takže hned co nejdřív se vrátíš ze školy?
- Ehm.
- A: Baví tě zatím čtení?
- Baví.
- A: A jde ti čtení? Máš pocit, že ti jde?
- Ehm.
- A: Prohlížíš si někdy sama knížky, když třeba ještě nečteš tak dokonale? Prohlížíš si třeba nějaký obrázkový aspoň?
- Ehm.
- A: A jaký si prohlížíš? Tu co jsi mi ukazovala, nebo třeba i nějaké jiné?
- No i nějaký jiný, právě že někde si třeba vyhlídnu nějakou knížku třeba tadytu, tady je taky hodně obrázků. To je Lucinka a Martínek a tady takhle máš hodně obrázků a i čtení takhle a takhle je tu hodně jich.
- A: Takže tu si třeba prohlížíš a sem tam si něco přečteš z toho, jo?
- Ehm. Teďka mi tam nejde nikam dát, tak ji sem takhle položím nahoru.
- A: Čteš i nějaké časopisy?
- Hmm, no zas tak moc ne, časopisy moc ne. Ale když dostaneme, že nám pošťačka nějakého časopisa dá, tak já si tam udělám věci nějaký, který tam mají být.
- A: Ty úkoly?
- Ty úkoly, a maminka mi to přečte nebo i si něco přečtu, ale spíš mi to maminka přečte.
- A: Takže časopisy jenom sem tam spíš knížky čteš?
- Ehm.
- A: A kde si třeba tak čteš, když si čteš?
- Tam, co jsme byly, nebo tady.
- A: V obýváku nebo v pokojíčku. A to pak sedíš u stolečku a čteš si?
- Ehm, nebo tady na zemi sedím a čtu si.
- A: Povedeš mě dál, prosím?
- Tady má maminka ložnici, ale je vždycky zima, protože je tam otevřený okno.
- A: A tam trávíš nějak čas?
- Moc ne, jenom když tam třeba spím s maminkou, tak občas tam jsem, ale většinou ne.
- A: Tady máte koupelnu a tam záchod?
- Ne, tady máme záchod.
- A: A tam v té místnosti?
- Tam jsou si třeba takhle nějaký věci můžeš nějak odkládat.
- A: Aha, to je vaše komora. Tak já zhasnu dobře? Říkala jsi, že někdy jsi na počítači?
- Jo, to se tam taky koukáme na nějaký pohádky, který nám nejdou pustit na televizi, tak to nám potom tatínek nastaví.
- A: To je taťky notebook nebo má stolní počítač?
- To ehm, to si ten počítač vždycky přenesse tam, kde jsme byly a tam my si sedneme na gauč a on nám to tam dá před nás.
- Máma: Je to notebook.
- A: Došlo mi to pak, když říkala, že ho přenáší.
- Máma: Nemají ho ale dostupný. Je někde vždycky schovaný.
- A: Aha, takže jenom když vám ho dá tatínek nebo maminka?
- Máma: Když potřebujeme nějaký pohádky, který nejdou pustit na Youtubku a když chceme najít nějakou pohádku online, takže vždycky táta najde, stáhne nebo někde pustí online, tak na to ho musíme vytáhnout.

A: Takže ho používáte hodně na tohle? Žádný hry nebo tohle?

Máma: To ne.

A: Tak můžeme jít zase klidně tam. Já jsem moc ráda, že jsi mi to tady ukázala takhle. Chceš jít do pokojíčku, nebo do obývacího?

- Mně je to jedno.

A: Tak chceš si sednout tam, jak jsme začínaly? Slyším, že vám tady hraje rádio, to je rádio že jo? Posloucháte často rádio?

- No mluvíme si tady a občas ho posloucháme, ale někdy i mluvíme a neposloucháme.

A: Ale hraje tady jako?

Máma: Hraje často.

- Často.

A: Jak se ti líbí rádio?

- Docela se mi líbí.

A: Posloucháte tam spíš písničky nebo i nějaký mluvený?

- Jo nějaký písničky tam posloucháme, ale při nějakých písničkách i je posloucháme a přitom i můžeme něco zatančit.

A: Tancujete na rádio?

- Občas tančíme.

A: To je super! Třeba nějaké pohádky z rádia posloucháte?

- To máme v pokojíčku takový rádio, co jsme dostaly.

A: Ukážeš mi ho, prosím, to jsem asi neviděla.

- To je takový rádio a tam si dáváme CD a potom tady posloucháme při spaní pohádky.

A: Tady máte CD s pohádkama a ty si pouštíte a posloucháte je jo?

- Ehm, když ležíme a usínáme, tak potom když usneme, tak to maminka nebo tatínek vypne, protože když už spíme, tak nevím, kdo to chodí vypínat.

A: Asi to ale někdo vypne, asi to tu nehraje celou dobu.

- Celou noc.

A: Ráda posloucháš pohádky?

- Jo, ráda poslouchám.

A: I když ti nečte maminka nebo tatínek, tak ti to nevadí?

- Protože tady máme už hodně CD a tak si posloucháme, nějaké jsme třeba ani neslyšely, ale máme tu i někdy některý, který máme hodně oblíbené, které pouštíme pořád.

A: Která je třeba tvoje oblíbená?

- Třeba Zlatá zebra.

A: O čem to je taková pohádka o Zlaté zebře?

- To je Hurvínek a jak se máme chovat, třeba jakože o motorkách a taky o značkách dopravních, jako jak se máme chovat venku.

A: Jako kolem silnice a tak?

- Jo.

A: To zní zajímavě. Baví tě to?

- Baví.

A: Je to vtipný nebo tě to baví, protože je to zajímavé?

- Protože Hurvínek něco neví a něco poplete, protože to neví a při tom se ještě směje. A jeho Ťaťulda Spejbl mu to řekne, jak to má být.

A: To je na tom ta zábavná část?

- Ano.

A: Posloucháte třeba někdy rádio v autě?

- Jo, rádio v autě někdy poslouchám, ale někdy nám taťka i pustí telefon, on tam má pohádky a tak my posloucháme z toho pohádky.

A: Mluvíš o tatínkově mobilu – máš mobil ty?

- Ještě ne.
- A: A zacházíš třeba někdy s mobilem maminky a tatínka, jakože ti ho někdy půjčí?
- Jo, jakože mi ho někdy půjčí.
- A: A co tam tak děláš?
- No, sestřička to dělá, že si najde vždycky ten telefon a potom tam skoro všechno nám tady fotí, že nám tady tak fotí.
- A: Sestřička je fotograf, když se dostane k mobilu?
- Jo. A potom nám ještě někdy půjčí a my si prohlížíme fotky nebo i videa, které maminka natočila.
- A: Zpětně si připomínáte nějaký ten den?
- Jo
- A: Jak ti jde zacházení s mobilem?
- Docela dobře.
- A: Jsi s ním zdatná a víš, co jak dělat?
- Jo, ale jakože nějaký věci i nevím, co tam dělá, protože víc si s tím rozumí tatínek a maminka.
- A: Dobře. Mají tam třeba rodiče nějaké hry, které hrajete výjimečně?
- E-em. Nehrajeme.
- Máma: Hry zatím nehrají. To jenom taťka.
- Jo, to jsou takový těžký. Ty hraje na záchodě, když sedí na záchodě, kaká a při tom hraje hru.
- A: Takže na mobilu spíš ty fotky? Nebo ty pohádky v autě.
- Ehm.
- A: Komunikuješ přes něj třeba s rodinou?
- No, jakože že třeba maminka zvedne telefon a když potom někdo tam mluví, tak já třeba k ní přijdu, maminka to dá nahlas, a potom třeba můžu něco povídat.
- Máma: Když s někým volám.
- A: Třeba babička volá mamince a ty se přidáš?
- [kýve]
- A: A voláš třeba někdy ty babičce, že jí chceš zavolat a můžeš si půjčit maminky mobil?
- E-em, to nemůžu, protože ani nevím, jak to udělat.
- A: Takže kdybys chtěla, tak se zeptáš maminky?
- Máma: Je pravda, že to jsme ještě nezkoušely vid'?
- Nezkoušely vůbec.
- A: To já se jenom ptám, protože jsem tento týden viděla chlapečka a ten právě říkal, že volá celé rodině. Díváš se i na tom mobilu i na pohádky? Nejsem si jistá, jestli se tam hraje i obraz nebo posloucháš.
- No, jakože spíš poslouchám, ale někdy i se tam koukáme, ale spíš posloucháme.
- A: Máš takhle i na mobilu nějakou oblíbenou pohádku?
- Jo, mám, teďka máme oblíbenou, teď jsem to zapoměla.
- Máma: Co chceš říct?
- Jak teď každý večer posloucháme.
- Máma: O tom Hurvínkovi. Abecedu slušného chování.
- Abecedu slušného chování teď máme oblíbenou.
- A: Abeceda slušného chování je teda jiná než Zlatá zebra?
- Ehm. Tu Zlatou zebrou musíme pouštět na CD, ale kdyžto to druhé musíme pouštět na mobilu. Ale je to pořád o Hurvínkovi.
- A: Takže telefon máš jenom za dozoru maminky a tatínka, že jo?
- [kýve]
- A: Netrávíš s ním často čas?

- Ehm.
- Máma: Jo to nemají, že by si ho braly samy. To vůbec ne.
- A: Ale slyšela jsem, že M. si ho někdy vezme a chodí fotit.
- Máma: Když někdy odejdeme a nezmerčíme jí, tak fotí.
- A: Máš třeba nějakou herní konzoli.
- E-em.
- Máma: To ještě nemáme.
- A: Žádný hry na televizi třeba nehrajete?
- Máma: Ne to jsme ještě nezačaly, třeba někdy začneme. No hry zatím nehrajeme, zatím spíš vytáhneme klasický a zahrajeme si Člověče, nezlob se.
- Kulišáka.
- A: Vysvětlíš mi nějak princip toho?
- [Zvonilka mi poté několik minut vysvětlovala princip deskové hry Kulišák, který je bez viditelnosti desky ne úplně přehledný. Tuto konverzaci jsem si dovolila z přepisu vyjmout a navázat ve chvíli, kdy se vracíme k médiím, neb tato odbočka byla především sociální]
- A: Celou dobu jsme se bavily o tom, jak je to běžně, takový tvůj běžný den a mně by zajímalo, jestli se to nějak liší o Vánocích nebo o prázdninách?
- No asi trochu jo, protože třeba o prázdninách, když je léto, tak třeba víc jezdíme na výlety, anebo chodíme někam se koupat.
- A: To třeba méně čteš nebo to nemáš úkoly v létě?
- Jo.
- A: A teďka o Vánocích jsi víc nebo méně četla?
- No měli jsme taky úkoly, ale četla jsem asi, myslím jsem dost četla.
- A: A třeba na pohádky jste koukali víc než normálně a poslouchali a tak?
- Asi jo.
- A: Máš pocit, že jsi s těma věcmá, o kterých jsme se bavily, trávila víc času, nebo jak bys to popsala sama?
- No, že jsem si s těma hračkama, které jsem dostala, tak jsem si s nima víc hrála. Třeba jsem dostala tady toho zajíčka, a s ním jsem si taky hodně hrála, protože jsem věděla, že až půjdu do školy, tak že si s ním nebudu moc hrát, takže jsem s nima víc hrála než s těma, které už jsou trochu starší než ty nové.
- A: Takže sis víc hrála?
- [kýve]
- A: Jak bys popsala takový den mezi vánoce, jak vypadal?
- A nemusí to být jakože úplně, jak jsem to měla já anebo to má být úplně, jak jsem to měla já?
- A: Co nejbliž, co jsi to měla ty, ale když si nebudeš pamatovat každý detail, tak to vůbec nevádí.
- Tak třeba na Vánoce když jsem rozbalila všechny dárečky, tak jsem si je dala do tašky, protože jsem jich měla hrozně moc.
- A: Tak to jsi asi byla hodně hodná, vid'?
- Mně toho přišlo, že toho bylo hodně.
- A: Z toho jsi asi měla radost?
- Ehm.
- A: A pak sis s tím mezi svátky hrála?
- Jo.
- A: Co třeba druhý den po vánocích, jak vypadal?
- No to si nevzpomenu, protože to už trvá nějakou tu dobu.
- A: Už je to dávno, jo?
- Jo.

Máma: Ony byly nemocné. Ona Zvonilka 3 dny po Vánocích marodila a pak právě, když se uzdravila, tak to chytila sestřička, tak to bylo takové..

A: Takový nemocňákový. Když jsi třeba nemocná, koukáte se víc na pohádky?

- Jo, když jsme nemocný, tak spíš koukám na pohádky nebo spíme spíš. To taťka taky takhle dělá nebo hraje na počítači hry.

Máma: Když je nemocný?

- Jo.

Máma: To asi ne, spíš je zavřený v ložnici.

- Jo.

A: Takže odpočíváte, koukáte na pohádky, posloucháte taky pohádky, když jste nemocné?

- Jo.

A: A třeba čte vám maminka víc, když jste doma nemocné nebo tak normálně?

Máma: Aby nekoukaly pořád na televizi. Ony pak jak nemají sílu na nic, tak to nějak střídám.

- A když si tady v pokojíčku hrajeme, tak jsme třeba potíšeji a posloucháme taky to rádio.

A: To i normálně, kdybych tady nebyla, tak si hrajete a máte u toho puštěné ty pohádky?

- Jo.

A: Takže hodně posloucháte?

Máma: Někdy až jako hodně, že mě to překvapí. Přijde mi, že to ani nevnímají a hrají si u toho, ale asi to vnímají a stíhají.

A: Děláte takhle dvě věci najednou, že si posloucháte a hrajete si?

- Jo, že si někdy něco potichu řekneme, ale přitom posloucháme.

A: Když jste třeba u nějaké babičky – trávíte čas u babičky někdy?

- Jo trávíme někdy, když jsme třeba nemocné, tak jdeme třeba k babičce. Sestřička taky byla u babičky, když byla nemocná, protože to už nebylo volno, ale byla škola, sestřička do školky nešla, protože byla nemocná.

A: Když jste u babičky, probíhá to tam jinak, než váš normální den?

- Asi nevím, tak jakože asi spíš si hrajeme, nebo vlastně jsou tam i strejdové naši, protože náš taťka je jedné babičky syn a ona vlastně má tři děti ta naše babička. Náš taťka je vlastně prostřední její syn, že se narodil středně. Většinou jsou tam ty dva strejdové a mají tam i Shadyho, ten trošku zlobí.

A: To je jako zvířátko jako pejsek?

- Jo pejsek.

A: Dobrý, já jsem myslela, že to je třeba nějaký bratranec, co zlobí.

- Hraju si tam s A. to je zase mojí babičky pes. Ti psi se spolu pošťuchují a hrají si.

A: Když jsi takhle u babičky, tak si hrajete spolu, s babičkou, s pejskem?

- Jo třeba s babičkou, ale s pejskem si moc nehrajeme, spíš s babičkou, že třeba ona vaří, ale třeba vlastně si hrajeme spíš jenom se sestřičkou, protože oni si dělají nějaký takový svoje věci, ale občas si s námi jdou hrát.

A: A češ s babičkou třeba jako s maminkou?

- U babičky nečtu.

A: A posloucháte tam třeba rádio tak jako doma?

- No, mají tam puštěné rádio, ale můžeme si tam taky pustit pohádky na CD.

A: Nosíte si svoje nebo máte u babičky?

- Máme u babičky, ale jsou tam jako takový dvě, které máme nejoblíbenější. Na jednom jsou tři pohádky a na druhém dvě pohádky. To jsou takový dvě naše nejoblíbenější pohádky a ty posloucháme nejvíc.

A: Pamatuješ si třeba jméno nějaké z nich?

- No, jako moc ne. Nevím.

A: To nevdá.

- Já si nepamatuji, jestli tam to jméno říkají nebo ne.

- A: To vůbec nevádí. Koukáte u babičky třeba na televizi tak, jako doma?
- Jo, koukáme a tam ještě po obědě koukáme, ta která běží, tak na tu koukáme vždycky. U babičky má zmrzlinku, tak si vezmeme zmrzlinku k pohádce a při tom se koukáte.
- A: Takže se koukáte na nějakou pohádku, která zrovna jde v televizi, nebo si pouštíte?
- Která zrovna jde v televizi. Občas je tam jedna, ale spíš jsou tam dvě pohádky za sebou, ale nevím, jestli tam jsou tři za sebou, ale spíš ne.
- A: Takže koukáte třeba na dvě pohádky v televizi?
- Za sebou, který nejsou kreslený, ale hraný.
- A: Máš nějakou takovou polední pohádku nejraději?
- Ne, zatím všechny se mi líbí.
- A: Takže tam koukáte po obědě a koukáte i večer, to jak jsi popisovala, že se umyjete a jdete koukat na pohádku nějakou.
- Ale vlastně se koukáme i ráno, když je ten víkend.
- A: I u babičky takhle ráno?
- Ehm.
- A: U babičky koukáte na telku víc než doma, bys řekla?
- Tak jakože asi jo.
- A: Baví tě koukat na telku?
- Jo, baví.
- A: A třeba víc než číst a poslouchat pohádky?
- Jako asi všechno stejně mě baví.
- A: Kolik času bys řekla, že denně tak čteš?
- Nevím. Ve škole hodně čteme, potom doma si dělám ještě úkoly ze čtení, tak nevím.
- A: Takže vlastně asi docela dost?
- Asi docela dost, myslím si.
- A: Myslíš, že třeba stejnou dobu koukáš na tu telku nebo to třeba méně?
- Na tu telku jakože záleží. No, nevím, asi obě stejně, protože já nevím, na co koukáme déle, já si totiž neměřím, jak dlouho.
- A: Spíš jsem myslela pocitově, jestli ti přijde, že denně více čteš, ne..
- Ne, to ne.
- A: Je třeba nějaká pohádka, o které si ve škole povídáte s kamarády?
- No, zatím moc ne žádná.
- A: Chodíte třeba do kina se školou?
- No, byli jsme.
- A: Na čem jste byli?
- Na Slávka a kouzlené světlo.
- A: Jak se ti líbila?
- Hezká byla.
- A: O čem byla?
- Byl tam takový jeden kluk, který byl zvláštní tím, že svítil. Byla tam Slávka, to je holka, ta měla brýle, co se tam přistěhovala, ale její maminka říkala, že se odstěhují, nakonec se neodstěhovali. Na konci bylo, že jedna paní chtěla velet, ale nemohla, protože ten děda, který tam velet, tak ten už umřel. Ten tam potom umřel a tak tam potom jedna paní chtěla velet. Bylo tam taková černá stvůra, nevím, jak se to jmenovalo, bylo takový černý, mělo to oči, a jedlo to světlo. A ten kluk, který svítil, tak všechny zachránil, protože nechal to černý, nechal vycucnout to světlo, takže potom byl normální kluk a nesvítil už, protože to černý, už vlastně vím, co to bylo, to je zloba lidí. Když jsou zlí, tak to je to. Jak vycucnul to světlo, tak vlastně ten kluk na něj byl hodný a všechny zachránil, takže vlastně potom to bylo žlutý.
- A: Změnilo se to.

- Potom to bylo hodný, jak ti lidé byli hodní, takže potom to bylo žlutý.
- A: Na tom jste tedy byli se školou?
 - Jo.
- A: A povídali jste si potom o tom se třídou?
 - Paní učitelka nám potom řekla, že si to máme zapamatovat, já jsem si to zapamatovala, a potom jsme to měli nakreslit a já jsem to měla hezký.
- A: S kamarády si teda třeba nepovídáte o pohádkách ve třídě?
 - E-em.
- A: O nějakých pohádkách, co posloucháš taky ne?
 - E-em.
- A: Přemýšlím, jestli mám nějakou otázku, ale nic mě nenapadá. Máš třeba ty něco k tomu, o čem jsme se bavily?
 - Je mi to jedno.
- A: Chodíš s rodiči do kina někdy?
 - No, zatím nevím, zatím si to nevzpomínám, ale byly jsme s maminkou na jedné pohádce.
- A: V kině?
 - V divadle.
- A: Chodíte do divadla často?
 - Jakože když máme lístky, ale protože ty lístky jsme dostali od Ježíška. Tak jsme je dostaly a šly jsme.
- A: Na čem jste byly?
 - Na Popelce.
- A: A bavilo tě to?
 - Bavilo, protože oni bruslili na ledě. Byli tam nějakí herci, nějakí krasobruslaři a jedna pravá baletka.
- A: A ta měla taky brusle?
 - Ne tam byl takový leknín a ona na tom leknínu tančila. Byla tam pravá baletka.
- A: Normálně měla svoje piškotky a tancovala.
 - Asi jo, protože já jsem ty piškotky neviděla.
- A: Byla tak daleko, nebo jí nebylo tak dobře vidět na nožky?
 - Protože jak se tam ty listy, protože ona byla zakrytá, a jak se otevřely, tak ty květy to zakryly.
- A: Vzpomínáš si třeba na nějaké jiné divadlo?
 - Ještě jsme byli na Krysácích, ale to už jsme byly menší. To jsem ještě nebyla ve škole. To jsem byla ve školce.

Amerikánka, 7 let

- A: Říkala ti maminka, o čem si tu budeme dneska spolu povídat?
 - No, kde co máme.
- A: Kde co máte, tak to je super. Začneme úplně mimo než kde co máte. Co si představíš pod pojmem média?
 - [zmatený a vyděšený výraz]
- A: Představíš si pod tím pojmem něco?
 - Já nevím vůbec, co to je.
- A: To je úplně v pohodě. To nemusíš vůbec vědět. Média jsou třeba knížka, časopis, nebo televize, rádio, ale taky mobil, počítač. To všechno jsou média. Setkáváš s nějakými z nich?
 - Jo.
- A: A s čím třeba?
 - S televizí.

- A: S televizí a s něčím jiným?
 - S mobilem a počítačem.
- A: A s knížkama třeba taky?
 - Jo.
- A: A kde se s tím tak setkáváš se vším?
 - Třeba mamce každý den jednou čtu.
- A: Čteš jenom doma nebo čteš třeba i ve škole?
 - I ve škole.
- A: Popsala bys mi takový tvůj běžný den? Jak tak vypadá? Ráno vstaneš a jak to pokračuje celý den?
 - Pak se jdeme nasnídat, pak si jdeme umýt zuby a obléct. Pak jedeme do školy a tam pak jsme v ranní družině. A pak máme třeba češtinu většinou, pak máme svačinu, pak máme češtinu nebo matematiku a pak máme třeba angličtinu a potom máme oběd. Pak třeba ještě nějakou hodinu po obědě.
- A: A po té hodině po obědě jsi v odpolední družině nebo jdeš domu?
 - Třeba v družině jsem v úterý a někdo je třeba ještě i v [nesrozumitelné]. To se jako ještě učíme anglicky.
- A: Takže máš ještě kroužek angličtiny třeba?
 - Jo.
- A: Když přijdeš domu, co děláš, když přijdeš domu?
 - Pak dělám domácí úkoly.
- A: Ráda děláš domácí úkoly? Baví tě to?
 - Jo.
- A: Když je doděláš, tak..?
 - Si pak jdeme hrát.
- A: S bráškou?
 - Jo.
- A: A hrajete si v dětském pokoji spolu, nebo kde si hrajete?
 - V herně.
- A: Oo, máte hernu. Pak co dál třeba večer?
 - Pak mám večeři, pak se jdeme umýt a pak jdeme spát.
- A: Ty jo, to úplně znáš svůj den. Jaká je tvoje oblíbená část?
 - Svačina.
- A: Máš ráda jídlo? [snažila jsem se prolomit bleskové odpovědi děvčete velmi nezávaznou komunikací]
 - Jo.
- A: Jaké je tvoje oblíbené jídlo?
 - Ovoce a špagety.
- A: Jako ty těstoviny nebo taková ta červená omáčka?
 - Jako taková ta červená omáčka a takový ty dlouhý těstoviny.
- A: Dáváš si na ně sýr nebo ne?
 - Občas.
- A: Jsme tu v obýváku a vidím, že máš televizi a ty jsi mi o ní už taky říkala předtím. Koukáš se na ni?
 - Jo.
- A: Na co se na ni tak koukáš?
 - Na Pepu.
- A: Na Pepinu prasátko?
 - Jo.
- A: Koukáš se na telku sama nebo s rodiči?

- S bráškou.
- A: Koukáte spolu na tu Pepinu nebo i na něco jiného?
 - Na Pepu nebo na auta.
- A: Na Auta na ten film nebo na seriál?
 - No, třeba na nějaký seriál.
- A: A s maminkou nebo tatínkem třeba koukáš na televizi?
 - Jenom když ponocuju o víkendu.
- A: Na co tak koukáte spolu?
 - Na věci, na které koukají maminky a tatínkové.
- A: Víš třeba, jak se nějaká z nich jmenuje? Vzpomeneš si?
 - Třeba mamka někdy kouká na Zoo.
- A: Na ten seriál Zoo? Jak se ti líbí?
 - Je to sranda.
- A: Baví tě to?
 - Jo
- A: Rozumíš tam třeba úplně všemu?
 - Jo.
- A: Na ničem tě tam nenachytají?
 - Já nevím.
- A: Pravda, to bys asi nevěděla, kdyby tě tam nachytali, vid'. Tvůj oblíbený seriál je ta Pepa?
 - Jo.
- A: Máš třeba ještě nějaký jiný?
 - Já nevím.
- A: Třeba nějakou jinou pohádku?
 - Jo, ale to bys asi neznala.
- A: Klidně mi to řekni.
 - Octonauts.
- A: To opravdu neznám, ale ráda se na to potom podívám doma.
 - Je to takový o moři.
- A: Je to jako o mořských vílách nebo o moři?
 - Třeba o moři a je tam třeba lední medvěd, tučňák, kočka a tak.
- A: Je to jako naučná pohádka, že se tam učíš o těch zvířátkách?
 - Jo.
- A: Kdy tak na tu televizi koukáš?
 - No odpoledne třeba na hod'ku.
- A: Jak často? Každý den nebo?
 - Když na to je čas.
- A: To nemusí být teda každý den, když na to není čas?
 - Nemusí.
- A: Máte televize takhle u jídelního stolu, když někdy jíte, koukáte na televizi, nebo ne?
 - Ne.
- A: Televize je zakázaná, když se jí?
 - Jo.
- A: Máš nějaké pravidlo, jak dlouho můžeš koukat na televizi?
 - No, většinou nám mamka řekne, když to máme vypnout.
- A: Nemáte teda nějaký stanovený čas, který si musíte hlídat? Maminka řekne?
 - Ehm.
- A: Děláš někdy u koukání na televizi něco jiného?
 - Třeba si povídám s bráškou.
- A: Něco dalšího?

- Ne.
- A: Třeba si nikdy nečteš u televize?
- Ne.
- A: Nebo neděláš u toho domácí úkoly?
- Ne.
- A: Co pro tebe televize znamená?
- No, že se tam prostě učím věci.
- A: Přijde ti, že tě televize učí?
- Jo.
- A: Co tě třeba naučila jako poslední? Vzpomínáš si?
- Věci o moři.
- A: Když se třeba ve škole pak učíte o moři, máš pocit, že ses z té televize něco dozvěděla?
- My se o moři ještě neučíme.
- A: Ani o těch zvířátkách?
- E-em.
- A: Takže toho víš víc, než se učíte ve škole. Jak bys popsala televizi Mart'anovi?
- Kdo to je?
- A: To je nějaký člověk, který přiletěl z vesmíru a vůbec neví, co se tu děje a vůbec neví, co je televize. Jak bys mu ji třeba popsala?
- Že když ji zapneme třeba, tak se na tom objeví nějaký obrázek.
- A: Provedla bys mě tady u vás?
- Ehm.
- A: Popíšeš mi to všechno pořádně? [vede mě do kuchyně]
- E-hm. Tady máme stůl a tady pak máme kuchyň, tady mikrovlnka, tady je trouba, tady je lednice, tady je mrazák. Tady máme pak myčku. Tady pak máme pověšené obrázky.
- A: To jsi malovala všechno ty, nebo něco maloval bráška?
- Tu dolní řadu maloval bráška, jinak tu horní a tohle jsem malovala já.
- A: Malovala jsi je ve škole nebo doma?
- Na výtvarce.
- A: Máš ráda výtvarku?
- Jo. Tady máme pak hernu. [tam byla máma s bráškou]
- A: A vidím, že tady máš nějaké knížky, které z nich třeba čteš?
- Já mám takovou jinou, kterou čtu. Tady ty bajky.
- A: To je tvoje aktuální knížka, kterou teď čteš?
- Jo. Mám ji půjčenou od sestřenice.
- A: Takže čteš knížky?
- Jo.
- A: Chceš si zase sednout tady, nebo mi to ukážeš dál?
- Dál. Tady máme schody nahoru. Tady máme pak takový vánoční stromeček. To vždycky vyrábíme ozdobičky o vánocích.
- A: S maminkou nebo ve škole?
- No, k nám chodí skřítkové.
- A: Aha.
- Tady pak máme dětský pokoj.
- A: Ten máš s bráškou, koukám.
- Jo. Tady mám pak stůl, na kterém si dělám domácí úkoly.
- A: Děláš úkoly tady a ne v obýváku?
- Někdy dole, někdy tady.
- A: Děláš úkoly sama nebo s maminkou?
- Většinou sama a maminka se na to pak podívá, jestli to je správně.

- A: Máš to pak správně?
- [kýve]
- A: Máte tady hodně plyšáků.
- Ještě tady mám ještě nějaké.
- A: Ooo, to máš velkou sbírku knížek.
- My jich máme strašně moc.
- A: Co čteš kromě těch bajek třeba, co čteš dál?
- Ještě mám takové anglické knížky v herně.
- A: A ty čteš?
- Jo.
- A: Čteš spíš sama nebo s rodiči?
- No většinou mamka mi to kontroluje, jestli to čtu správně.
- A: Koukáte teda spolu do knížky a ty to čteš nahlas?
- [kýve]
- A: Co čteš nejraději?
- Ty bajky. Pak tady máme koupelnu.
- A: Tu používáte s bráškou nebo všichni?
- Všichni. Pak tady si dáváme oblečení. Tady máme pak pračku a sušičku.
- A: To máte hezkou místnost na to.
- Tady je mamky a taťky pokoj.
- A: Trávíš tady někdy čas?
- No, bráška víc, protože vždycky tak kolem té půlnoci přijde k rodičům a spí tam s nima a kope strašně taťku a zabírá mu polštář. Tady má pak taťka s mamkou pracovnu. [otevřít do pracovny, kde táta pracuje na počítači]
- A: Dobrý den.
Táta: Dobrý den.
- A: Pardon.
- Ještě ti ukážu dole koupelnu. Ještě máme takovou místnost, kam dáváme všechny krabice s ozdobama.
- A: Dáváš mi úplně podrobnou prohlídku, děkuji.
- Je to zamknuté.
- A: To nevadí.
- A potom tady máme koupelnu.
- A: Děkuji, to byla hezká prohlídka. Chceš si jít povídat zpět na gauč?
- Tak jo.
- A: To jsem nečekala takovou podrobnou prohlídku. Většinou mi třeba děti ukáží půlku domova ani ne a tys to vzala podrobně. Jak často tak čteš?
- Každý den.
- A: Povinně? [kýve] Máš nějaký stanovený čas nebo počet stránek, který musíš přečíst?
- No většinou čtu tři nebo dvě.
- A: Dvě nebo tři stránky?
- No. Někdy třeba i čtyři, když jsou krátký.
- A: A to čteš s maminkou a ta řekne, kdy už stačí?
- No.
- A: Ty bajky jsou tvoje oblíbená knížka, nebo máš jinou oblíbenou knížku?
- Jinou.
- A: A jak se jmenuje?
- O těch Octonautech.
- A: Takže to je seriál i knížka?
- Jo.

- A: Ta knížka je taky taková naučná?
- Jo.
- A: Má hodně obrázků?
- Jo.
- A: Čteš ji sama nebo s mamkou?
- Mamka mi ji čte.
- A: Před spaním nebo?
- No většinou třeba odpoledne.
- A: Že si třeba sednete na gauč a čtete si ji spolu?
- Nebo o víkendu.
- A: Posloucháte to s bráchou oba?
- Oba.
- A: Baví vás to oba?
- Jo.
- A: Čteš nějaké časopisy?
- Ne.
- A: Žádné?
- Ne.
- A: V herně jsem viděla, že máte čtyřlístek?
- No já jsem nevěděla, co to je, tak mamka jeden koupila.
- A: A bavilo tě to?
- Moc ne.
- A: Koupila by sis někdy další časopis?
- No většinou.. Máme takové jiné časopisy a s tím se i vyrábějí věci. Tady máme nějaké časopisy a třeba se tam vyrábí takový katapult.
- A: To je nějaký časopis, co si kupujete pravidelně?
- To je prostě krabice a ta je jako tady hodně, hodně, hodně drahá v Česku, ale v Americe jsme jí měli hodně. Taky nám ji většinou přinese k vánocům Santa Clause.
- A: Vy jste byli v Americe nějakou dobu?
- Já s bráškou jsme se narodili v Americe.
- A: Pamatuješ si na život tam?
- Jo. Čtyři roky jsem s bráškou byla.
- A: A chodili jste tam třeba do školky?
- Ne to ne.
- A: Byli jste s maminkou?
- Já jsem měla domácí školku.
- A: S maminkou domácí školku?
- Jo.
- A: A jaká byla?
- Super.
- A: Lepší než česká škola – zažila jsi pak i českou školku?
- No, jo.
- A: Jaké to tam bylo?
- No, první rok to bylo hrozný.
- A: Jak to?
- Protože všechny holčičky na mě byly strašně ošklivé.
- A: Byly pak na tebe hodnější?
- Ne. Byla jsem tam jenom rok a pak jsem začala chodit do [soukromé]. Tam jsem chodila do předškoláků a teď tam chodím do školy.
- A: Škola jsi tedy říkala, že ta tě baví?

- Jo.
- A: Když teda čteš ty knížky, tak máš pravidelný čas, kdy čteš?
 - Prostě někdy odpoledne, třeba i k večeru.
- A: Když se ti chce nebo kdy maminka řekne, že teď se jde číst?
 - Když mamka řekne a když řekne, jestli teď nebo pak, tak řeknu pak.
- A: Odkládáš to, jo?
 - Ehm.
- A: Kde si tak čteš? Tady nebo v dětském pokoji?
 - Většinou u stolu nebo tady na gauči.
- A: Takže v obývací místnosti tak.
 - Ehm.
- A: Jaký máš u čtení pocit? Jak se u toho cítíš?
 - Občas mě to trochu vytáčí, protože to je třeba nějaké složité a nejde mi to.
- A: Že ti nejde to číst?
 - No.
- A: A jak se cítíš z toho, co si čteš?
 - Je to zábava.
- A: Baví tě to?
 - Jo.
- A: Čteš vždycky jenom to, co tě baví, nebo čteš i věci, co tě nebaví?
 - Musím prostě přečíst celou knížku o Bajkách.
- A: Takže je jedno, jestli tě baví, nebo nebaví, ale prostě ji musíš přečíst?
 - Jo.
- A: Máš vlastní telefon nebo třeba tablet?
 - No, mám vlastní tablet.
- A: Ukážeš mi ho?
 - Mám tam i sluchátka.
- A: Používáš ho?
 - No, většinou, když třeba jedeme na dovču, tak pak ho většinou používám.
- A: Když jedete na dovču v autě?
 - Jo v autě. Třeba tak na hodítku nebo na hodítku a půl.
- A: Takže ho používáš výjimečně?
 - Hm.
- A: A doma si ho nevezmeš a nehraješ na něm?
 - Jenom když s bráchou oba chceme koukat na nějaký film a nemůžeme se dohodnout.
- A: Jak dlouho ho máš? Pamatuješ si to?
 - Jako co?
- A: Ten tablet.
 - Nevím. Myslím, že už ho mám z Ameriky. A bráška má taky takový jeden tablet, který byl dřív můj, ale teď už můj není. Takový má.
- A: Co na něm tak děláš, když ho používáš? Říkala jsi ty filmy?
 - Jo.
- A: Máš na něm nějaké hry? Hraješ na něm hry?
 - Ne.
- A: Koukáš na něm teda na pohádky nebo filmy?
 - Jo.
- A: A doma ho opravdu nepoužíváš?
 - Nebo když se nemůžeme dohodnout.
- A: Máš od rodičů nějaká pravidla, třeba kdy a jak ho můžeš používat?
 - Ne.

- A: Můžeš na něm dělat cokoliv?
 - Jenom prostě, když nám to prostě dovolí.
- A: Když vám dovolí ho používat?
 - No, třeba když jsem nemocná, tak na tom prostě mám malování. To maluju prostě podle videa.
- A: Telefon nemáš?
 - Telefon nemám.
- A: Přes ten tablet komunikuješ třeba s někým?
 - Ne.
- A: Vidím, že máš sluchátka, přehráváš si třeba přes ten tablet hudbu?
 - No, mně přijde, že ty sluchátka moc nefungují.
- A: Posloucháš z tabletu hudbu třeba nebo někde jinde hudbu?
 - No prostě poslouchám, co tam říkají.
- A: Ale písničky neposloucháš?
 - Ne, třeba jenom když jsou v tom filmu.
- A: A díváš se třeba na tom tabletu na YouTube, nebo tam máš filmy stažené?
 - YouTube taky.
- A: A to si pak vyhledáváš videa ty, nebo ti je vyhledává někdo?
 - Já už prostě vím, jak se to pustí ten YouTube.
- A: Tam ti prostě vyskočí nějaké video a na to klikneš?
 - No pak tam dám YouTube a pak tam je nějaké to malovací video a třeba zmáčkneš a pak ti vyjede úplně jiné.
- A: Ovládáš si to teda celé sama? Neovládají ti to rodiče?
 - Ne.
- A: Koukáš teda na to malování a na něco ještě?
 - Na ty filmy.
- A: To se ti tam jenom ukáže a tobě si líbí, jak to vypadá, tak na to klikneš?
 - Jo.
- A: Nevyhledáváš si třeba konkrétní?
 - Ne. Už to pěknou chvíli mám.
- A: Viděla jsi nějaký film v poslední době, co se ti opravdu líbil?
 - Já nevím.
- A: Nebyla jsi třeba ve škole v kině na nějakém filmu?
 - Já do kina nechodím. Já se nových filmů strašně bojím.
- A: Jak to? Jsou strašidelné nebo nemáš ráda nové věci?
 - Prostě nemám ráda nové věci, vždycky jsou pro mě moc strašidelné.
- A: Nemáš ráda nové věci a proto se bojíš chodit do kina?
 - Jo.
- A: To chápu.
 - Prostě to by bylo ještě moc strašidelné pro mě.
- A: Takže třeba když koukáš na nějaký film, tak koukáš na nějaký, co už jsi viděla, aby to nebylo tak strašidelné?
 - Jo.
- A: Na kolik tak různých filmů koukáš? Vzpomeneš si na nějaký z nich?
 - Koukám na Frozen 1 i 2, to většinou koukám na tabletu. A vím, že na tabletu mám ještě nějakou hru, ale už nevím kde.
- A: A tu hraješ?
 - Já už jsem ji strašně dlouho nehrála.
- A: Hry teda spíš nehraješ?
 - Hm.

- A: A z nějakých jiných pohádek jako je Frozen máš ještě nějakou, na kterou ráda koukáš?
- Já nevím asi ne. Jo ještě vím Lví hlídku.
- A: A jaká je tvoje oblíbená postava z těch filmů, třeba z Frozen nebo Lví Hlídky?
- Kiara.
- A: Popíšeš mi ji trochu?
- No, to je lvice a ještě není dospělá. Je to prostě dítě ještě.
- A: Lvíče takové?
- Jo.
- A: Jak bys popsala její osobnost?
- No, její rodiče vládnou lví říši a ta trénuje na královnu lví říše. Ještě má bratra *Kaiona* a ten pak dostane řev a bude vůdce lví hlídky.
- A: Líbí se ti tenhle pořad?
- Jo.
- A: Na ten koukáš na tabletu nebo v televizi?
- V televizi.
- A: A ten chodí v děčku?
- Ne.
- A: A koukáš někdy na děčko?
- U babičky.
- A: Tu Lví hlídku si pouštíš z nějakého přehrávače?
- Jo. Mamka nám to nedovolí, ale taťka nám to dovolí, když mamka doma není, tak se na to můžeme koukat. Mamka nám to nikdy na světě nedovolí.
- A: Jak to?
- Protože si myslí, že to je moc strašidelné.
- A: Ti lvi si tam nějak ubližují?
- No, jsou tam ještě hyeny.
- A: Tak to je jasný problém, vid'?
- Hm, my si na to i hrajeme ve škole.
- A: S dětma?
- Jo.
- A: Kouká na to víc spolužáků?
- Jo.
- A: A povídáte si o tom pak?
- Jo, strašně nás to baví si na to hrát.
- A: Takže na to hrajete a rozebírate ty díly, co jste viděli, jo?
- My to nehrajeme jako úplně přesně podle těch dílů, protože úplně všechny postavy nemáme.
- A: Je vás na to málo?
- Je nás jenom 13 a to je málo.
- A: Která postava jsi? Kiara?
- Ne, jsem královna lví říše.
- A: A vždycky máš roli královny lví říše?
- Vždycky, my to nějak neměníme.
- A: To si hrajete o přestávce?
- No o přestávce nebo o obědní pauze, nebo v družině, když u nás nejsou 3. nebo 4., protože to musíme mít bunkr.
- A: Takže to je populární i mezi spolužáky?
- Jo.
- A: Používáš někdy počítač?

- No jenom když se koukám na fotky nebo když třeba koukáme na něco. Nám domů chodí nějaká paní, a to je už jako večer no, tak mamka nám nahoře pustí na počítači nějakou telku.
- A: Tam v pracovně rodičů, jak jsi říkala?
 - Ne v pokoji rodičů.
- A: A tam vám pustí nějakou z YouTube?
 - No, jmenuje se to Leo the truck.
- A: Oooo, vy všude koukáte na jiné věci?
 - Jo.
- A: Na tabletu koukáš na nějaké filmy, pohádky, v televizi na lví hlídku a na počítači na Leo the truck. Když se chceš podívat na ty fotky, tak musíš říct mamince nebo tatínkovi?
 - Musím to říct mamince a tatínkovi, ale třeba někdy na to nemáme čas.
- A: Jak to, že na to nemáte čas?
 - Mamka musí hodně pracovat, protože učí angličtinu na gymnáziu.
- A: Takže třeba někdy, když na to máte výjimečně čas, tak se můžeme podívat?
 - Jo.
- A: A na jaké fotky třeba koukáš?
 - Na ty, kde mi byl třeba jeden rok nebo rok a půl. To jsme byli na Havaji třeba.
- A: Pamatuješ si z toho něco, nebo si to pamatuješ jenom z fotek?
 - Jenom fotky si pamatuji.
- A: Takže tě to baví koukat a koukat se zpětně?
 - Jo.
- A: Kdy se tak můžeš koukat? Spíš o víkendu nebo v týdnu?
 - Jak kdy.
- A: Dokážeš odhadnout, kolik času na počítači trávíš?
 - Nevím, dokud mě to nepřestane bavit.
- A: Takže je to různé?
 - Ehm.
- A: Říkala jsi, že pravidla, jak a kdy ho používat závisí na mamince a tatínkovi?
 - Jo.
- A: Nehraješ na počítači nějaké hry?
 - Ne, jenom na maminky mobilu.
- A: Co hraješ na maminky mobilu?
 - Angry birds.
- A: Baví tě to?
 - Jo.
- A: Jak často je tak hraješ?
 - No, většinou ráno v sobotu nebo v neděli, když přijdeme k mamce a tatkovovi a tatka většinou spí v dětském pokoji, protože ho zavolám. Protože bráška odejde k mamince a tatínkovi, tak se pak bojím, když se probudím, tak volám tatínka. A pak jdu k mamce a tatka tam spí sám.
- A: Takže ta postýlka na zemi byla tatínka?
 - Jo.
- A: A tam přijde, když ho voláš?
 - Jo. A třeba večer na tom mamka nebo tatka nám čtou pohádky.
- A: Takže vám čtou před spaním?
 - Jo.
- A: Co vám tak čtou před spaním?
 - No, my teď máme půjčenou knížku z knihovny.
- A: Jakou máte půjčenou?

- Je o autech.
- A: Baví tě?
- Trochu.
- A: Čtou vám každý večer před spaním?
- Když na to je čas a někdy už je třeba moc pozdě, takže ne.
- A: Je nějaký jiný seriál, o kterém si povídáte se spolužáky?
- Ne.
- A: Jenom ta lví hlídka?
- Jo.
- A: A na to koukáte v češtině nebo v angličtině?
- No, doma v angličtině a ve škole nám to třeba občas pouštějí v družině a to koukáme v češtině.
- A: Doma koukáte v angličtině?
- Jo.
- A: Když koukáš na ty jiné filmy, tak to koukáš spíš v češtině nebo v angličtině?
- No na všechno v angličtině, kromě těch českých filmů.
- A: A na jaké české filmy třeba koukáš? Nevybavuješ si žádný? Nějakou pohádku třeba?
- Třeba o vánocích jsme hodně koukali.
- A: K tomu jsem se chtěla dostat. Takhle nějak obyčejný den jsi mi popisovala, jak vypadá tvůj den o vánocích?
- Jako přímo ten den jako štědrý večer?
- A: Kterýkoliv den, když máš vánoční prázdniny?
- Takže se ráno probudíme a pak jdeme hledat skřítky. Ti nám třeba připravují ty ozdobičky, jak jsem ti ukazovala anebo třeba udělají něco vtipného.
- A: Nějakou neplechu?
- Někdy. A pak jeden den k nám chodí Grinch vždycky.
- A: A to když spíte, tak tu něco provede nebo jak k vám chodí?
- Přinesl nám zelené kouličky, tenhle rok. Udělal nám zelené wafle na snídani. No všechno tady vyzdobil zeleně. Měl speciální lístek, co musíme dělat přes den.
- A: A co jste dělali ten den?
- Museli jsme třeba koukat na film Grinch, pak třeba máme grinchovský oběd a na oběd i na večeři musíme mít něco zeleného, jinak nám z toho udělá úplně něco jiného. To se většinou stane. Minulý rok jsme měli vývar a udělal nám z toho hráškovou polévku a tenhle rok jsme měli na večeři těstoviny se zeleninkou a udělal nám z toho zelené špagety se zeleninou.
- A: Jak se ti líbí ten film Grinch?
- Je to sranda.
- A: Která je tvoje oblíbená postava?
- Asi ten Grinch.
- A: Líbí se ti?
- Jo.
- A: I když je takový zlý na ty Kdovíky?
- On není jako schválně na ně zlý.
- A: A jak je zlý?
- On si prostě myslí, že nesnáší ty Vánoce, ale to je jenom proto, že je sám.
- A: Tak proto je nemá rád a proto je tak protivný?
- Jo. On není sám, má přece toho pejska.
- A: A na toho je trochu ošklivý teda. Toho tam kope do zadečku, jestli si to dobře pamatuju.
- No, a když mu tam hraje nějaká vánoční písnička, tak na to hází všechno možné.
- A: Pamatuješ si nějakou jinou pohádku, kterou jsi viděla mezi svátky?

- [kroutí hlavou]
- A: Říkala jsi, že jste viděli víc pohádek?
- Třeba byla nová pohádka Tři zlaté dukáty.
- A: Jak se ti líbila?
- Byla taková, že se mi moc nelíbila. Taková zvláštní.
- A: Co ti na ní přišlo zvláštní?
- Nevím.
- A: Nezaujala tě prostě.
- Prostě byla taková zvláštní.
- A: Na to jste koukali na Štědrý den, ale vy je možná máte jinak ty vánoce, vid'?' Možná dodržíte americké tradice?
- No jako většinou toho 24. dodržíme české svátky a 25. dodržíme americké svátky.
- A: A tahle pohádka šla toho 24.?
- Já už ani nevím.
- A: A když teda byly ty vánoce, tak vypadl tvůj den jinak? Trávila jsi třeba s tím, o čem jsme se bavili, jinak čas?
- No, jako bylo to takové víc vánoční.
- A: Myslím spíš, jestli jsi víc koukala na televizi nebo méně?
- Tak to právě víc.
- A: A užíváš si koukat na televizi?
- Jo.
- A: Takhle přes vánoce koukáte s maminkou a tatínkem?
- Jo, třeba mám i snídani tady [v obýváku], že třeba mám vánočku s marmeládou.
- A: A můžeš u toho koukat na televizi?
- Jo.
- A: Když jdeš do školy, tak u snídaně nekoukáš na televizi?
- Ne to ne, to spěcháme.
- A: A o víkendu někdy?
- No to někdy, když rodiče chtějí ještě spát, tak já sobě a bráškově udělám chleba s medem a jdeme si pustit Pepu.
- A: Takže to někdy výjimečně o víkendu taky koukáte?
- Jenom když nám to rodiče dovolí.
- A: Na televizi jsi koukala víc o Vánocích. Ten tablet jsi používala mezi svátky?
- Ne, to většinou používám v létě, když třeba jedeme na tu dovču.
- A: A četla jsi mezi vánoci nebo to jsi nemusela číst?
- No to jsem dostala právě po Vánocích, jsem si to půjčila. Kolikátého to bylo. Někdy toho 27. nebo kdy, tak jsem ji dostala a od té doby ji pravidelně čtu.
- A: Ty bajky?
- Jo.
- A: Takže i mezi svátky jsi četla?
- Jo.
- A: A víc nebo méně bys řekla?
- No prostě tak normálně.
- A: Netváříš se z toho čtení moc nadšeně. Baví tě to?
- No, je to takový že občas mě to moc nebaví.
- A: Ještě asi nečteš úplně úplně perfektně?
- Ještě úplně, úplně neumím číst, ale třeba ve škole už třeba umím číst, tak ty věci, které se normálně učíme, tak nedělám. Dělam třeba pracovní listy a pak mám ještě malé plastové knížky, které si čteme, když je máme hotové.
- A: Takže češ lépe než spolužáci?

- Jo, ale třeba je nás 5, co takhle čteme.
- A: Když si třeba nemocná, tak jak vypadá tvůj den?
- No, většinu času sedím nahoře na mamky stole a tam si kreslím ty obrázky podle videa.
- A: Takže si pustíš video a na papír kreslíš?
- Jo. My tam máme i tiskárnu, takže si vždycky vezmu papír, maluju, vezmu papír, maluju, vezmu papír, maluju.
- A: Takže máš velkou spotřebu papíru, když jsi nemocná?
- Jo.
- A: To teda sedíš u mámy a tatínka v pracovně a oni tam pracují a ty si tam kreslíš?
- Spíš taťka, protože mamka je většinou v práci s bráškou a bráška není v práci, ten je ve školce.
- A: A co třeba když jsi u babičky, jak to tak probíhá u babičky?
- Tam je většinou velká sranda, protože tam někdy jsou třeba sestřenice dvě a je to tam sranda. Jenom se starší sestřenicí, která mi půjčila bajky, tak s tou většinou dělám nějaký tance nebo divadla.
- A: Říkala jsi, že u babičky koukáte na děčko, koukáš u babičky třeba víc na televizi?
- No, řekla bych, že možná méně, protože většinou tam je sestřenice, většinou děláme ta divadla a tance.
- A: Takže nemáte tolik času na televizi?
- No.
- A: Když jdeš třeba ke kamarádce nebo ke kamarádovi, tak co spolu děláte?
- Já moc ke kamarádům nechodím, ale na narožky se moc těším.
- A: A kdy je máš?
- X.X.
- A: Budeš mít nějakou oslavu?
- Jo. To nebude jen normální oslava, to bude místo normální oslavy přespávačka, že přijedou kolem té 5. hodiny, začne se grilovačkou, pak bude dort a dárkování a půjdeme spát do dětského pokoje. To si pozvu tak 7 holek.
- A: Brácha bude muset z pokojíčku pryč?
- Nee, bude spát u mamky a u taťky celou noc. A ráno pak budeme mít palačinky a wafle a budeme si moct jíst, jak chceme.
- A: Popisuješ to tak, jako kdybys ji už měla někdy?
- Ne, takovou budu mít.
- A: Takovou si přeješ?
- Jo a to mám už naplánované s mamkou, že takovou budu mít.
- A: Na kolik denně bys tak odhadla, že koukáš na televizi? Dokážeš to odhadnout?
- Třeba tak na hod'ku.
- A: A čteš teda ty 2-3stránky – to ti trvá třeba 15 minut?
- No, třeba tak 15, 10 minut.
- A: Ten YouTube?
- No, to taky tak hod'ku.
- A: To si teda kreslíš. To si pouštíš, protože jsi říkala, že ten tablet používáš jenom při cestování a to si pouštíš třeba na televizi?
- Ne, to tam je prostě nahraný.
- A: To je v tom tabletu, ale říkala jsi mi, že ho používáš hlavně na ty cesty, takže když si doma kreslíš, tak to si pouštíš z čeho?
- No z toho tabletu.
- A: Takže když jsi nemocná, tak používáš i doma ten tablet? A kreslíš si z něj i běžně, třeba dneska?

- Když mi to maminka dovolí a když je ten tablet nabitý, protože většinou, když ho chci používat, tak je vybitý.
- A: Takže občas ho použiješ i doma, ne jen když cestujete?
 - Hm.
- A: Klidně mě oprav, jestli to chápu špatně.
 - Chápeš to dobře.
- A: Máš nějakou oblíbenou pohádku i třeba čtenou?
 - Asi ne.
- A: Není třeba nějaká oblíbená pohádka, kterou ti maminka čte?
 - Ti Oktonauti.
- A: Na ten tablet se koukáš sama nebo třeba s rodiči?
 - Sama.
- A: Takže spíš sama ten tablet, na televizi s bráškou, ale mezi svátky i s maminkou a tatínkem.
 - Jo.
- A: Protože měli víc času?
 - Jo.
- A: A koukali jste mezi svátky na české pohádky nebo spíše zahraniční?
 - Ty české.
- A: Viděla jsi třeba Princeznu ze Mlejna?
 - Jo, na tu jsme taky koukali.
- A: Jak se ti líbí?
 - Je to srandovní, viděli jsme jedničku i dvojku, ale ten mlýn doopravdu neexistuje.
- A: Jo?
 - Mamka mi to říkala, že ten mlýn tam opravdu neexistuje.
- A: Která je tvoje oblíbená postava?
 - Asi ta Princezna ze Mlejna.
- A: Jak bys ji tak popsala?
 - No vím, že se jmenuje Eliška a hastrman s čertem jí strašně chtějí, ale stejně ji nedostanou.
- A: Dostane jí ten Honza, nebo jak se jmenuje?
 - Jo.
- A: Když sleduješ ty filmy, tak sleduješ spíš kreslený nebo hraný?
 - No Harryho Pottera čteme. Jedničku už máme přečtenou a teď čteme dvojku.
- A: To ti maminka čte před spaním nebo ji čteš ty?
 - Před spaním ne, protože pak mám o tom hrozné noční můry.
- A: Kdy jí tak čtete?
 - No, ten den po třech králích, tak to jsme třeba četli.
- A: To sedíte třeba tady na gauči a maminka vám čte?
 - Jo, čte to mamka, to jsou moc malinký písmenka.
- A: A vidím, že to čtete v angličtině.
 - Jo.
- A: Čtete knížky víc v angličtině nebo v češtině?
 - Víc v angličtině.
- A: A baví tě to v angličtině víc?
 - Jo.

Sára, 8 let

- A: Vzala bys mě, prosím, provést po domě a ukázala mi svůj pokojík?

- Dobře, pojd' za mnou. Tady je naše chodba, tam úplně vzadu jsou záchody, potom máme ještě jeden, ale ty jsou tady. A když půjdete tady rovně, tak tady je náš pokoj a moje ségra.
- Sestra: Dobrý den.
- A: Ahoj.
- Já spím tam nahoře a moje ségra dole.
- A: Trávíte tady hodně času spolu?
- Jo.
- Sestra: Bohužel jo.
- Ona je totiž srabík.
- Sestra: Spíš nechci aby mi vzala takové plastové vidle, které máme od Mikuláše a ona po mě s nimi jde.
- Protože mě naštvála.
- A: Sourozenecké neshody. Máte tady tedy svoje království.
- Tamto je její půlka.
- A: Máte to nějak rozdělené na půlky nebo ne?
- Sestra: Ne.
- Ale dostala jsem vstupenky do laser game pro 4. Mám je v tamté krabici.
- A: A půjdete všichni jako celá rodina nebo půjdeš s kamarády?
- S rodinou, se sestrou, s tátou, se všema.
- A: Tady trávíš všechn svůj čas nebo trávíš nějaký čas i v obýváku?
- Já trávím čas i venku, když je sníh.
- Sestra: Ne.
- To není pravda.
- A: A tohle je tvůj stůl a tamto je ségry stůl?
- Jo.
- A: Víš, o čem se budeme bavit vůbec?
- Vůbec.
- Sestra: Já vůbec nevím, o co jde.
- A: Já jsem tady na rozhovoru se Sárrou, protože dělám takový školní projekt, zkoumám mediální návyky dětí ve věku 6 – 8 let a Sára skvěle zapadá do kategorie 6 – 8 let. Víš, co jsou média S.?
- Ne.
- A: Máš nějakou představu? Napadá tě něco u toho slova?
- Ne.
- A: No tak média jsou primárně něco, co zprostředkovává sdělení, takže to může být počítač, televize, může to být telefon, ale taky knížky, časopisy a tak. Napadá tě něco dalšího třeba?
- Jo, napadá mě počítač.
- A: Se kterými z těch médií se třeba setkáváš z toho, co jsem vyjmenovala?
- S televizí, mobilem, počítačem.
- A: A třeba s knížkama?
- Ty ještě neumím.
- Sestra: Umí.
- Ale nechci.
- A: Umíš, ale nechceš?
- Ale už jsem si četla komiks.
- A: Jaký jsi četla komiks?
- Tady. To jsou z jedné hry komiksy a já jsem si je četla.
- A: A z jaké hry jsou?
- Z Fortniteu.

Sestra: To jsou ale spíš komiksy, jako že tam skoro nic nepíšíou.

A: Chceš si jít povídat dál do obýváku, ať tu ségru nerušíme?

Sestra: Mě to je jedno.

- Ona je duch.

A: Dobře, popíšeš mi, Sáro, nějak svůj den běžný? Jak tak vypadá? Ráno vstaneš a co děláš pak?

- Snídaně, koukání na telku, hraju si, koukám na počítač, občas na počítači i maluju. Ty to nemusíš vysvětlovat.

Sestra: Tak se soustřeď na ten rozhovor.

A: Tak chceš jít do obýváku?

- Tam je vstup zakázaný [na chodbě směrem do obývacího pokoje], tam je totiž ložnice mých rodičů. Tu knížku jsem si četla taky, ale jenom půlku, méně než půlku, protože je dlouhá.

A: Atlas lidského těla.

- Ale jenom jednou, a už si to moc nepamatuju, protože to bylo dávno.

A: A četla sis to, nebo spíš prohlížela?

- Prohlížela, ale kousek jsem si četla.

A: Říkala jsi, že si hraješ..

- Koukám na počítač a hraju si. Maluju si na počítači a občas na něm hraju i nějaké jiné hry. Mám totiž jednu jedinou hru, ve které je víc her než jedna, a hraje to spolu se ségrou.

A: A jak se to jmenuje?

- Roblox.

A: Aaa, to jsem slyšela.

- To je teď nejznámější hra a ještě hraju Minecraft, ale ten mám na mobilu.

A: V tom Robloxu je víc her a to hraje na počítači se ségrou, že se spojíte na počítači?

- Ano, já vám to klidně ukážu tu hru.

A: Klidně mi ji můžeš ukázat, jestli chceš, ale klidně mi o ní můžeš něco povědět.

- Já vám ji ukážu. Jsou tam takové peníze, které buď dostaneš, který koupíš si za reálný, ale nebo si je můžeš přát k Vánocům.

A: A ty sis je přála k Vánocům?

- Jo, protože táta nám to vůbec nekoupí. Ten počítač chvílku trvá než se zapne, protože musím ještě kód.

Sesta: Co?

A: Roblox.

Sestra: A proč budeš ukazovat hry? Protože jsi závislák?

A: Říkala jsi, že hraješ se ségrou, jak často třeba hraje?

- Hm, tak to nevím. Každý den.

A: Každý den jo?

Sestra: Skoro každý den.

- Skoro každý den. Někdy nám to zakážou.

A: Na kolik hodin denně bys to odhadla?

- To vůbec nevím?

A: Máš nějaké omezení na počítač, třeba jak dlouho tam můžeš být?

- Ne, nemám, zatím nemáme, ale málem už jsme pokročily k tomu, že už jsme ho málem dostaly. Ale nakonec ne.

Sestra: Za to, že mě kousla.

- Tohle je teda Roblox. Tady jsou takhle různé hry. Tohle je zrovna ta hra na malování, ale tam ti to může počmárat zároveň i jiný člověk.

A: A když nějakou z těch her spustíš, tak hraje jenom se ségrou, nebo jsou tam i jiné lidi?

- Jo jsou tam i jiní lidi, tohle jsou třeba moji friendi.
- Sestra: Protože to je online.
- To nejde hrát bez wifi. Tohle jsou hry, co hraju. Tohle je hra na jídlo, ale něco tam stojí robáky, skoro všechno tam stojí robáky, ani jedna hra bez robáků.
- A: A kde získáváš ty peníze?
- Tyhle kolečka jsou robáky, ale mně když se to takhle logne, tak to musím restartovat, protože to nejde dát jinak pryč. To kolečko jsou robák a moje ségra je skoro pořád dostává.
- A: Jak jakože je dostává?
- Protože tam existuje jedna hra, donate, že ti ty robáky dá někdo a jí dali hodně, takže si koupila svůj skin.
- A: A ty dostáváš k vánocům nebo si je můžeš v té hře nějak vydělat?
- Já si je můžu vydělávat v té hře, když si vymyslím svoji vlastní hru, ale to je pěkně těžké. Zprvč nevíím svůj kód do Robloxu.
- A: A vymyslela jsi nějakou hru?
- E-em, protože nevíím svůj kód.
- A: Děláš na počítači něco jiného než hraní těch her?
- Maluju si.
- A: A jak si maluješ? V malování nebo?
- Zase v téhle hře, tam jsou takové hry, kdy ti dají za úkol namalovat nějaké zvíře nebo tak nějak. Ale to tam je napsané anglicky, takže si to musím překládat přes mobil.
- A: Pak to teda nakreslíš?
- Ano.
- A: Máš k tomu počítači nějaká pravidla? Třeba, kdy ho můžeš používat?
- Jo. Všichni moji kamarádi si můžou hrát, kdy chtějí.
- A: A ty si můžeš hrát kdy?
- Jenom když mi to moji rodiče dovolí.
- A: Když přijdeš domů a maminka řekne, že můžeš hrát na počítači, nebo?
- Tak, my to máme jenom takhle. Chtěla byste čokoládu nebo tak něco?
- A: Ne děkuju, jsi moc hodná.
- Já bych vám jí dala z mého kalendáře.
- A: Ne děkuju, jsi moc hodná, já jsem měla doma něco sladkého, než jsem jela. A to je jediná hra, co hraješ na počítači?
- Ano, ale na mobilu mám spoustu jiných her.
- A: Jaké tam máš?
- Toto jsou moje všechny hry na mobilu.
- A: Subway surfer, Minecraft, BattleJump, Booboo, Toccaworld, Duel cats, Roblox. Takže hraješ Roblox i na mobilu?
- Jo.
- A: Hraješ ho radši na mobilu nebo na počítači?
- Na počítači, protože na mobilu tam musím příšerně klikat a to mě bolí z toho ruce.
- A: A hraješ ten Roblox jenom se ségrou, nebo i s kamarádama?
- S kamarádama, s jednou mojí kamarádkou ze školy, která mě teď pozvala na oslavu, ale já ještě nechodím do školy, protože jsem nemocná. A zprvč já ji mám taky v tom Robloxu, akorát že ona se mi nějakým způsobem odstranila.
- A: A už jsi zdravá? Zítra jdeš do školy?
- Zítra jo.
- A: Ona se ti odstranila, ale můžete spolu normálně hrát, kdyby si tě přidala?
- Jo, ale to bych musela znát její jméno, ale víím, že to začíná na, hm a pak už nevíím.
- A: Kterou z těch her hraješ nejvíc?

- Tohle a tohle.
- A: Minecraft a Toca World.
- A tuhle, protože se tam snažím sehnat postavičky.
- A: O čem je ten Toca World? Subway Surfers i Minecraft znám, ale tohle ne.
- Tak vám to ukážu.
- A: Jak dlouho máš vlastně mobil?
- To mi dala máma, protože já jsem nejdřív vůbec žádný mobil neměla. A kdyby máma nedostala nový mobil, tak bych měla pořád nula mobil.
- A: A kdy jsi ho tak dostala? Pamatuješ si, jak dlouho ho máš?
- Ne, ale je už hodně. Tohle je taková hra, že tady můžeš vytvořit svoji postavičku, já jsem si už teda vytvořila. Můžeš si ji klidně furt měnit.
- A: Ty si vytvoříš postavičku, a co s ní pak děláš?
- Hraješ si s ní. To je jako hraní jako v realitě, akorát že na mobilu. Tady si můžeš udělat dům. Můj táta mi koupil za peníze dům v té hře a mně se moc líbí. Díky tomu jsem dostala tyhle věci.
- A: Dáváte často peníze do her?
- Ne, jenom někdy, když je táta hodný. Já vám ukážu ten dům. Já mám totiž příšerně ráda kočky a sovy, tak oni měli zrovna v ToccaBocca cenu a on mi koupil jako dům takový. A můj táta byl tak hodný a koupil mi tenhle dům.
- A: A tam prostě děláš prostě.. znáš Simíky – Sims?
- Jo, to mám, to znám, na to se koukáme na Disney plus.
- A: Takže je to něco podobného?
- Ne, protože tam dělají víc věci, které jsou takové nenormální, a to tady nemůžu dělat.
- A: Takže tam prostě žiješ normální život doma s tou postavičkou? Jako vaříš jí oběd a tak?
- Je to docela těžké občas něco udělat, protože ty věci se přimáčknou k sobě a pak je těžké je od sebe odlepit na mobilu. Já vám ukážu svoje nové věci, které jsem dostala k vánocům. Tohle, tohle k tomu mám takový ovladač a můžu si dávat, jakou chci barvu [ukazuje osvětlenou postavičku], ale pak je to těžký vypnout. Potom, počkejte..
- A: Tam jsi říkala, že máš tu poukázku vid'?
- Tohle je ona. Takhle jsem dostala lístečky. My už jsme jednou vlastně na lasergame byli, protože ségra to dostala. Tohle je ta vstupenka do toho, mám je dvě. Tohle je můj zničený tablet, protože mi spadl.
- A: Jak dlouho jsi měla tablet, než ti spadl?
- Měla jsem ještě takový starý tablet, ale ten se mi začal příšerně sekát, že nešlo na něm hrát. Z tohohle vyrábím takové plyšáčky.
- A: Jaké?
- Co si vymyslím, nebo co najdu.
- A: Takže ten tablet je ten rozbitý a nepoužíváš ho teď?
- Používám ho, hraju na něm skvělé hry.
- A: Jaké hry na něm hraješ?
- Já vám je ukážu, protože je nedokážu pojmenovat. Zase tam mám jednu hru na malování a moc mě to baví. Tohle jsou moje postavičky, co jsem dostala. Sice tu zlatou jsem nechtěla, já jsem nepřála totiž zlatého Sonica, ale místo toho jsem chtěla jednu jinou postavičku a on mi přidělil dva Sonicy, ten druhý je támhle. To je android totiž
- A: Kdy na něm tak hraješ?
- Skoro nikdy, ale mám na něm spoustu her. Hraju na něm zase taky Roblox, hraju na něm tuhle hru, v té se maluje.
- A: HappyColor.
- A tohle je moje hra, tohle je Bravíčko.
- A: BravoWorld, Bravo stars. Co to je, protože Bravíčko, co znám já, to byl časopis.

- Já ho mám na tričku. Já vám ho ukážu. Moje ségra mi tam závidí postavičky, protože tam dostáváš postavičky výjimečně. Buď si je kupuješ za diamanty, nebo je dostáváš. Přidělávají tam pořád něco nového, jako třeba tenhle event..
- A: Kdy třeba používáš telefon a tablet?
- Jenom když mám na to náladu, když chci třeba sehnat nějakého takového, protože ségra už za chvíli má tuhle, počkejte, to se načítá dlouho. Ségra má totiž za chvíli už..
- A: A třeba během dne, kdy tak? Ráno večer?
- Večer taky. Ségra si strašně přeje tuhle kočku a bude ji mít za chvíli. To stojí totiž tyhle peníze, ale nejdřív musíš plnit tohle, abys to dostala. A já jsem dostala příšerně vzácnou postavu, kterou moje ségra nemá. Tuhletu. Tohle je, že tady si takhle levíš postavičky. Já se snažím nalevlit tuhle postavičku na max.
- A: Tím, že s ní hraješ ty hry, tak získáváš penízky?
- To se hraje i s hráčem.
- A: S jinými lidmi to hraješ?
- Jo, občas i se ségrou, ale ta je pořád našťvaná.
- A: Takže to hraješ s náhodnými lidmi, které ti to přiřadí?
- Já jí říkám, že je na tom občas závislák, protože ona, když prohraje jednu hru, tak se příšerně vzteká. Bouchla do klávesnice tak, že si jí málem zničila. Tohle je moje nejoblíbenější hra, protože v ní se maluje.
- A: Kdy si tak maluješ třeba?
- Já maluju skoro furt.
- A: Spíš maluješ, než hraješ ty ostatní hry jako Roblox?
- Jo, protože mě to baví.
- A: A baví tě malování víc než Roblox?
- Jo, ale Roblox občas taky, ale mě baví nejvíc s mojí kamarádkou. Jinak mě to vůbec nebaví, když to se mnou nikdo nehraje.
- A: Máš třeba nějaká pravidla, kdy můžeš používat tablet?
- Jo.
- A: A kdy ho můžeš používat?
- Když nám to povolí.
- A: Takže ty se prostě jdeš zeptat mamky a zeptáš se, jestli můžeš hrát na tabletu?
- Nebo na počítači. Já můžu hrát na obou věcech, když se takhle zeptám.
- A: S mobilem můžeš, jak chceš, nebo to se taky ptáš?
- S mobilem můžu, protože tam mám tohle. Mně dali dětský YouTube, protože sestra má ten YouTube pro dospělé, ale ta ho používá s masakru. Chci, aby se to vystříдалo. Chci, aby tohle měla ona, aby zažila tu moji ukrutnost se furt koukat na ty blbiny.
- A: Koukáš často na videa?
- Jo, ale tam jsou samé blbiny.
- A: Na jaká videa koukáš, i když jsou to blbiny?
- Něco si tam najdu prostě.
- A: Takže ti tam vyskočí něco na té stránce pro tebe a ty na to klikneš?
- Jo.
- A: Nebo si hledáš nějaké speciální video, které chceš zrovna vidět?
- Já ten tablet do té krabice dávám, aby se mi nezničil, protože tam má prostě heboučko, ale zatím docela mám hodně peněz. Tady mám pokladničku. Tam do té si nic nedávám. Tohle je moje pokladnička a zatím jsem si vydělala hodně. [tady je velmi jasně vidět, že prostě nemá dostatečnou pozornost, ačkoliv jsem položila jasně otázku]
- A: Za co si tak vyděláš?
- Mám tři nula nula peněz.
- A: Za co dostáváš peníze?

- Když dám toaletní papír, když dělám myčku, když dělám svého křečka. Chcete si pohladit moje zvířátko?
- A: Asi ne, ale ráda ho uvidím. Nepotřebuju si ho hladit, jestli to nevadí.
- Jo, ale je příšerně cute, ale asi zrovna spinká.
- A: Oni to mají prohozené vid', že ve dne spí..
- A v noci jsou vzhůru a dělají příšerný hluk. Tady máme naše křečky. Támhle spí můj v tom kokosu. On tam rád spí. A ten ségry spí tam, ale příšerně hryže, na něj si nedovoluju. Už uhryzl naší mámě prst. Naše kočka, naše malá kočka udělala tátovi to, že ho kousla u prstu těma ostrýma zubama, tak moc, že ty zuby šly a prokousla mu celý prst. On s ní fláknul o stůl, tekla jí krev z nosu. Chudák čičinka. Ale udělal jí už i láskyplné nakupnutí, protože ona příšerně zlobí, furt se snaží dostat dovnitř sem.
- A: Ale je venkovní teda?
- Klidně ji uvidíte tam venku.
- A: Myslím, že jsem ji viděla, je chlupatá a má fleky?
- Máme ještě jednu. Tohle je konec bytu, tohle je naše televize a támhle máme špajz. Tam úplně vzadu. Tam máme naše zásoby. Křupky takové něco věci. Já si to uklidím do špajzu. [uklízí si sladké, co jsem donesla na rozhovor]
- A: Děkuji moc za čaj [k mamince]
- Tohle je třeba mojí ségry nejoblíbenější křupky i moje. To jsou Springlesky.
- Máma: Ssss.
- Takhle vypadají. A už jste je někdy měla?
- A: Měla.
- Dobře. Mami, zahrajeme si Černého Petra.
- Máma: Já myslím, že teď asi ne, Sáro.
- A: Povíš mi ještě něco, když se tě zeptám, jestli trávíš čas v obývacím pokoji?
- Jo.
- A: Kolik času?
- Hodně času.
- A: A když jsi v obýváku, tak co děláš?
- Koukám na televizi.
- A: Na co v televizi tak koukáš?
- Na Sonica.
- A: Na Sonica?
- On má totiž nové díly.
- A: To nechodí normálně v televizi, ne? To je na nějaké platformě.
- Jo.
- A: A na jaké na to koukáš?
- Na Netflixu.
- Máma: Na mě nekoukej, pojd' si sednout.
- A: Je nějaký čas ve dne, kdy na něj koukáš? Nebo na něj koukáš, když máš náladu?
- Jo.
- A: Když máš náladu?
- Jo.
- Máma: To není úplně pravda přece. Ráno, když se vypravujete do školy, tak to zapínáš a máš to.
- Jo, protože se ráno prostě koukáme.
- Máma: Nebudeme teď hrát karty. [rozdává karty, zde je vidět ta nepozornost]
- A: Koukáš teda i ráno před školou?
- Jo.
- A: A snídáš třeba u toho?

- Jo jo někdy jo. Skoro furt, protože jsem byla furt doma.

A: Když chodíš do školy, tak taky?

- Ne.

A: Před školou nekoukáš na telku třeba?

- Jo koukám.

A: Jsi třeba někdy na mobilu a koukáš u toho na televizi?

- Ano.

A: Takže takhle multitaskuješ, jakože děláš dvě různé věci najednou?

- Ehm, i ségra to dělá.

Máma: Musím říct, že to ale minimálně teda, to jedině když nejsem doma, když je nechávám, protože jinak ji nevidím s telefonem u televize. Ona má pak problém se soustředit na tolik věcí, takže když má puštěnou televizi, tak by se věnovala jenom tomu telefonu, protože to nedokáže sledovat zároveň.

A: To chápu.

Máma: Když je takhle doma a není nemocná nějak závažně a jsem v práci, tak má telefon u sebe, abych mohla volat, jestli je v pořádku.

A: Koukáš na telku spíš sama, nebo s někým z rodiny?

- Se ségrou.

A: A to koukáte na toho Sonica?

- Ne už ne, koukáme na Co kdyby, který jsme si právě dneska dokoukaly. Co kdyby je Marvel, že se tam změní nějaké věci.

A: Takže to je prostě, jak by vypadal Marvel, kdy Kapitán Amerika měl červený oblek třeba?

- Ne, kdyby byla Kapitánka Amerinka, kdyby byla holka.

A: Jasně. To je taky na nějaké platformě, jako je Netflix, nebo kde na to koukáte?

- To je na Disney Plus.

A: Koukáte na to často?

- Jo, každý den ráno, ale my jsme si to už dokoukaly.

A: Co je tvůj nejoblíbenější pořad nebo seriál?

- Asi všechno.

A: Takže úplně všechno, co jde v televize, tě baví?

- Jo.

A: Koukáš někdy na normální vysílání, kde si nemůžeš vybrat, na co se budeš koukat?

- Jo, koukám na Děčko.

A: Máš tam nějaký oblíbený pořad, který si zapínáš?

- Ano.

A: Jaký?

- Nevím, jak se to jmenuje.

A: A popíšeš mi ho?

- Sedm trpaslíků, akorát že jsou úplně jiní. Mají úplně jinou královnu.

A: Je to jako kreslená pohádka nebo je to hrané?

- Nevím.

Máma: Kreslené. Je to jakoby večerníček. Zpívají tam Hej hou. Je to opravdu sedm trpaslíků, mají královnu a ta královna si je vždycky zavolá a přijdou řešit zvláštní problém. Posledně měla královna místo koruny papouška a radila se s ním, jak má vládnout zemi.

A: A to tedy chodí v taková ten čas v 7 večer?

Máma: Jojo.

- Oni mě na to nenechávají koukat, protože táta se pořád kouká na zprávy.

Máma: Ono to začíná nějak za 10 minut sedm a koliduje to se zprávama, takže stihne jeden. Jdou vždycky dva díly a pak se přepne na zprávy.

- Takže se vždycky perem, co tam bude, jestli zprávy nebo večerníček. Jednou jsem zvládla oba dva díly.
- A: A co dělal táta, když jsi stihla oba díly?
- Byl v práci.
- A: To prostě víš, že je za deset minut sedm a jdeš si to pustit?
- Nebo když je prostě úplná tma a máma řekne, že už to dávají, tak si to jdu pustit.
- A: Máte jídelní stůl u televize, koukáte třeba někdy na telku, když jíte?
- Jo, skoro furt, každý den a táta nám vypíná.
- Máma: No právě.
- A: Takže vy to chcete dělat, ale rodiče to zakazují?
- Ne táta. Táta je prostě [naštvaný obličej], že to zakazuje. Máma se diví, když nám dovolí tablet, protože to je vzácnost. Už včera na něj udělala máma [znakuje z očí do očí].
- A: Jakože ho sleduje?
- Joo.
- Máma: Jako jestli není nemocný, protože to většinou povoluju já, než manžel.
- A: Říkala jsi, že někdy u televize snídáš a jsi někdy výjimečně na mobilu. Děláš třeba někdy u televize domácí úkoly?
- Jo, jednou jo.
- Máma: Ale ne se mnou.
- Jo, s tebou.
- Máma: Vždycky televizi vypínáme, když děláš úkoly. Přece říkáš, že nechceš, že ti to nebude vadit a já to vždycky vypnu.
- A: Co pro tebe tak televize znamená?
- Nula celých nula.
- A: Takže je ti televize jedno?
- Jo.
- A: Takže kdybyste dneska televizi ztratili, tak by ti to nevadilo?
- Jo, protože mám počítač.
- A: Dobře, čili by sis vybrala radši počítač než televizi?
- Oboje dvoje.
- A: Kdyby ses měla jednoho vzdát?
- Tak to nevím.
- A: Jak bys popsala televizi někomu, kdo o ní nikdy neslyšel? Někomu, kdo neví, co je televize?
- Je to prostě věc s obrazovkou, na které si můžeš pouštět, co chceš.
- A: A ty si na ní pouštíš většinou ty pohádky?
- Jo.
- A: Koukáš na nějaké filmy?
- Jo, i strašidelný.
- A: Na jaké koukáš?
- Na Godzillu a na, mami, jak se jmenuje ten žralok, co se přežirá?
- Máma: Žralok, co se přežirá? To nevím.
- A: To vůbec nevím.
- Máma: Koukáš ještě na Indiana Jones.
- Ještě jsem se koukala na ten jeho poslední díl.
- A: Na Indiana Jonese, jo?
- Ano.
- A: Koukáš i na podobné dobrodružné příběhy? Takových lovců pokladů je totiž hodně.
- Jo. Koukám na spoustu, protože mamka vždycky něco najde.
- A: Máš nějaký oblíbený film?
- To jsou asi všechny.

- A: Asi všechny, takže není nějaký, na který by ses ráda koukala opakovaně třeba?
- Nevím.
- A: Dobře. Říkala jsi, že hraješ na tabletu a na mobilu – kdy tak hraješ na tabletu a na mobilu během dne?
- Když jedeme buď k doktorce, jako dneska, nebo když prostě vidím novou věc v té hře.
- A: Takže přijdeš třeba ze školy a vidíš, že je v té hře nová věc a jdeš hrát?
- Nevím.
- A: To je v pohodě. Je třeba mezi tvými kamarády nějaký film, film, seriál, populární?
- Ne, není.
- A: Že byste se o tom pak bavili a rozebírali to?
- Jo, ale mezi námi kamarády je.
- A: Co je teda, o čem si tak povídáte?
- O Robloxu a o nějakých jiných hrách.
- A: Jakých jiných hrách, jestli víš?
- Nechci říkat.
- A: Proč? To je tajné? [V této fázi se už začíná akutně válet po stole a je těžké odhadnout, jestli se sekla a nechce odpovídat, protože se zasekla, ale neřekla stop rozhovoru, nebo jestli nedokáže udržet pozornost. Je to skoro jako kdyby se nad těmi otázkami ani nezamýšlela, jak ukazuje rozhovor dál, protože když se doptávám, tak z toho vychází, že ty věci nějak jsou, ale na první dobrou to prostě neodpoví. Zároveň v této fázi už jsem začínala být trochu frustrovaná. Snažila jsem se to zadržet a uklidnit se, ale i pro mě ta situace začínala být náročná, protože jsem se musela několikrát doptávat na stejnou věc, aby k ní slova došla a dala mi nějakou jasnou odpověď. Zpětně si říkám, že jsem v této fázi měla rozhovor ukončit a nepokračovat v něm, ale nebyl úplně prostor hluboce analyzovat to, jestli je dobré pokračovat nebo se i v tomto rozpoložení pokusit získat co nejvíc informací. Znovu podotýkám, že kdyby Sára řekla, že pokračovat už nechce a nebude, tak by byl rozhovor ukončen.]
- Jo.
- A: Jo, a je to nějaká akční hra nebo?
- Akční, protože se snažíme vymyslet svoji vlastní hru. A řekli jsme si, co v ní bude.
- A: Takže ta hra ještě není a vy ji vymýšlíte.
- Jo.
- A: Dobře, to zní zajímavě. Vymýšlíte ji jako holky, nebo v nějaké smíšené skupině?
- Ve čtyřech to vymýšlíme.
- A: Jak jste daleko?
- Hodně.
- A: Takže máte už úplně představu i název?
- Postavička mě nemůže napadnout, mám dutou paměť.
- A: O čtení knížek, tvoje ségra řekla, že nečteš? A ty jsi mi ukazovala ten komiks a tu anatomii těla, co jsi četla, čteš ještě něco jiného?
- Ne.
- A: Takže teď nemáš nic rozečteného, co bys třeba četla?
- Ne.
- A: Ani do školy?
- Jo.
- A: Co čteš tak do školy?
- Nevím.
- Máma: Čítanku vid'?
- Jo.
- A: Čteš většinou sama nebo třeba s mámou nebo tátou?
- Vždycky s mámou a občas s tátou.

- A: Máš nějakou oblíbenou knížku svojí?
 - Nemám žádnou svoji knížku.
- A: Která by byla tvoje oblíbená?
 - Ne.
- A: Někaké časopisy čteš?
 - Ne.
- A: A kdy tak čteš během dne?
 - Skoro nikdy.
- A: Co znamená skoro nikdy?
 - Hmm, nevím.
- A: Čteš nějak pravidelně?
 - Ne.
- A: Takže si nevezmete při děláni úkolů čítanku a nečtete si spolu?
 - Čteme, ale jen když máma řekne „pojď se učít“.
- A: Když normálně chodíš do školy, tak čteš každý den aspoň trochu?
 - Jo.
- A: A tu čítanku teda?
 - Jo.
- A: A kde si tak čteš? Tady nebo v dětském pokoji?
 - Tady.
- A: U stolu nebo na gauči?
 - U stolu.
- A: Baví tě čtení?
 - Ne.
- A: Co tě na něm nebaví?
 - Všechno.
- A: Jde ti čtení?
 - Trošku.
- A: Takže tě to prostě jenom nebaví a proto nečteš?
 - Jo.
- A: Ty komiksy, co jsi četla, ty tě bavily?
 - Ne.
- A: Ale ukazovala jsi mi docela hromadu, co jsi jich přečetla. Takže tě to ani trochu nebavilo?
 - E-em.
- A: Přehráváš si třeba nějakou hudbu?
 - Jo ze sluchátek, když hraju nějakou hry na počítači.
- A: A co si přehráváš za hudbu?
 - Tajemství, protože potom si to vyhledá máma a pustí si to tam. Jedna ta část té písničky se ti nebude líbit.
- A: Jsou to české nebo zahraniční písničky?
 - Jsou anglický a některé jsou český.
- A: Někaký žánr víš aspoň teda přibližít, když nemůžeš říct, co posloucháš?
 Máma: Já ti nepomůžu, když nevím, co posloucháš kromě Miley Cyrus a jejích přiblblých.
- A: Takže Miley Cyrus posloucháš?
 Máma: Ona se dá poslouchat, na ni se nedá koukat.
- A: A řekneš mi třeba jméno té kapely nebo toho zpěváka, co zpívá ty písničky?
 - Ne nevím.
- A: Dobře.
 - Jen jedno Imagine Dragons.
- A: Máš nějakou jejich oblíbenou písničku?

- Jo, Symphony.
- A: Pouštíš si třeba celé album?
- Někdy jo.
- A: A to je obecně tvoje nejoblíbenější písnička, nebo máš nějakou, co máš radši?
- Jo, ale to je tajemství, protože by si to máma pustila.
- A: Komunikuješ přes telefon s kamarády, že si voláte nebo píšete?
- Jo. Já mám jenom jednoho kamaráda s mobilem.
- A: A to si píšete nebo voláte?
- Voláme, protože on na svém mobilu nemá psaní.
- A: Kdy si tak voláte?
- Až přijde domů nebo někdy o sobotě. Mami, neměly by být teď děti z družiny doma?
- Máma: Některé možná ano.
- A: Říkala jsi, že se díváš na YouTube, na jaká videa se tak koukáš?
- Ne nekoukám se na YouTube, jen na ten dětský a ten je na píp píp píp. [smích]
- A: Co je tam tak za videa, protože já znám jen ten normální? Co je na tom dětském?
- Dětské pohádky, noční můra.
- A: To jsou takové pohádky, co jsou i na děčku ne?
- Jo, ale ty jsou noční můra.
- A: Jak to?
- Protože tam jsou samá malá děcka.
- A: Ty pohádky jsou pro malá děcka, nebo v nich jsou malá děcka?
- Ty pohádky jsou pro malý děcka.
- A: Máš nějakou oblíbenou pohádku?
- Ne.
- Máma: Říkala jsi před 20 minutama, že to je Sonic.
- Ne není.
- A: Celou dobu jsme se tak bavily, jak s médii zacházíš, když je normální den. Jak se to třeba liší od toho, když jsi nemocná?
- Není.
- A: Takže když jsi nemocná, tak se třeba nekoukáš na televizi víc nebo méně než normálně?
- Není žádný rozdíl.
- A: Tak to jsi dobrá, že to takhle stíháš při škole, když to stíháš všechno stejně.
[dívka se viditelně ošívá]
- Máma: Zkus se soustředit ještě. Tak se běž projít a přijď. Já se omlouvám, to všechno souvisí s tím, jaká je.
- A: Já to беру. To je úplně v pohodě. To se nemáte za co omlouvat.
- Máma: To je ještě docela dobrý, vydržela dlouho, čekala jsem méně.
- A: To se nemáte, za co omlouvat. Já jsem nevěděla, co čekat a kdybyste mi to včera neřekla, tak si domyslím, že..
- Máma: Mně to úplně vypadlo vám napsat.
- A: Fakt říkám, že já bych si myslela, že je trochu roztržité dítě, protože nějaké děti takové jsou, že neudrží pozornost a vůbec bych si nic nemyslela.
- Máma: Jako naštěstí pro nás všechny, že je opravdu inteligentní, protože ta vývojová dysfázie hodně souvisí s mentální retardací. Pak jsou přidružené ADHD a další vývojové poruchy. Naštěstí má jen motorický neklid a tu nepozornost. Neudrží dlouho pozornost. 15 – 20 minut v kuse je maximum. Proto mi nevadí, že je na tabletu, protože ona vypne a soustředí se jenom na jednu jedinou věc. Já to na ní vidím, najednou se přestane všude hýbat, klepat, bouchat. Když dělá úkoly, tak to je noha, ruka, má počmárané ruce, protože se zamyslí a maluje po sobě místo příkladu. Okousané je úplně všechno.
- A: Jo, to říkala starší sestra, že jí kousla.

Máma: No ony se perou, tak to je těžké. Sestra na ní jde samozřejmě, má vyšší inteligenci, je chytřejší, protože je starší. Sára jí nestihá, tak to vyvažuje fyzicky.

A: Já bych si opravdu myslela maximálně, že má ADHD.

Máma: To vypadalo, že to bude mít jako malá. Ony jsou tři základní rozdělení a musíte mít několik z těch bodů, z každé té větve. Jí zůstalo, že nemá dostatečně vyvinutý pud sebezáchovy, prostě se rozhodne a jde. Ta roztržitost a potom hyperaktivita. Ono se to nezdá, ale ona je furt někde, něco musí dělat, lézt, hrabat, brát, takže je taková hr do všeho. Pak jsou nějaká neštěstí, věčně rozlitého, rozbitého, zničeného, zapomenutého. My dotujeme celou družinu už. To jsou samé nůžky, všechno, rozstříhané. Měla dneska novou bundu, otřela se o plot a je tam díra jako blázen. To je prostě Sára.

A: Ale je to dobré. Z toho, co říkáte, tak tohle je výborné.

Máma: Teď už je to dobré. V roce a čtvrt si vyrazila první zub, ve dvou druhý zub. Potom spadla z betonových schodů, protože jak nemá pud sebezáchovy, tak jde.

A: Děti ho ale nemají často ne?

Máma: Ano, ale v určitém věku se vyvíjí a kolem věku si mají uvědomovat to nebezpečí. My jsme seděly u zásuvky a mlátily jsme se vzájemně přes prsty. U staršího dítěte stačilo jednou pohrozit, u Sáry jsme měli všechno vysoko, protože to nerespektovala. Většinou dětem stačí jednou dvakrát. Všude lezla, ztrácela se, utíkala s lidma. Když jsem viděla ty matky, jak se jejich děti válí po zemi, že to u mě takhle nebude. Pak se narodila Sára.

A: A bylo to.

Máma: Já od bahna, Sára od Bahna, já jí přehozenou přes rameno, takhle jsem táhla ten kočár a šly jsme. Mám videa natočená, jak jsem se jí snažila zlomit do auta, protože ona se rozhodla, že prostě nebude nastupovat. Rozhodla se, že nepojede, že se nepřipoutá, že tam nebude sedět. Uprostřed jižní spojky mi vyskakovala z tříbodové sedačky, takže věčně jsem někde stavěla, nebo jí křísila, protože začala rvát, až se dusila. Vzhůru nohama furt.

A: To souvisí s tím pudem?

Máma: To je jak měla problémy, jak se nedostatečně vyvíjela ta nervová soustava, tak prostě ona měla problém zvládat všechny návaly emocí. [Sára se přidala zpět] Sedni si, zkusíme to dokončit.

A: Když něco vyvedeš, máš pak zakázané používat tablet, mobil, počítač?

- Jo, skoro furt.

A: Takže když si roztrhneš bundu, tak nemůžeš na tablet nebo?

- Můžu.

A: Nebo když něco vyvedeš, tak máš nějaký trest, že nemůžeš na tablet, nebo musíš víc číst?

- Ne, já nemusím číst.

A: Když teď byly Vánoce, koukala jsi na telku jinak než normálně?

- Jo.

A: Na co jsi koukala v telce?

Máma: Na Grinche.

A: Koukala jsi víc na ty pohádky, co chodí v televizi než normálně?

- Jo, koukala jsem a na Vánoce jsme se koukaly na českou pohádku.

A: To jste koukali s rodinou všichni?

- Ne všichni jsme tu nebyli. Tenhle rok byly hnusné Vánoce, neměli jsme žádnou rodinu.

A: Že jste byli jen ve čtyřech?

- Jo.

A: Koukali jste víc spolu na pohádky, než normálně?

- Jo.

A: Jaké jsi třeba viděla?

- Grinche, nevím, nevím a nevím.

A: Tak jako viděla jsi aspoň 4, to je dobré.

Máma: Co ta Šíleně smutná princezna?

A: Šíleně smutnou princeznu jsi viděla ještě?

- Nevím, co to je.

A: Už úplně poslední otázka – na kolik hodin denně bys tak odhadla, že jsi třeba na počítači, na mobilu, na tabletu, nebo si čteš?

- 2 hodiny.

A: Dobře, tak jo.

Máma: To ví přesně, protože mají daný limit.

A: Já jsem se právě ptala a ty jsi říkala, že nějaký limit nemáte.

Máma: Mají, ale na mobilu nebo na tabletu to nejde nastavit.

- Na počítači to jde, ale na tabletě máme jediné štěstí, že nemáme na počítači takového dráčka, ten nám omezuje YouTube.

Máma: Na počítači to nemáme nastavené.

- Na počítači a na tabletě to máte.

Máma: Já když se rozzlobím, tak zavolám tatkovu, aby vám to vypnul.

- My máme už takové speciální věci, že táta si koupil nové rybičky do akvária takhle.

Máma: Což moc nesouvisí.

A: Takže máš dvě hodiny a ty využíváš jak? Jak je tak rozděluješ?

- Chvilku hraju na mobilu, chvilku na počítači a občas na tabletu.

A: Když ten čas vyprší, tak se ti to všechno zamkne a už na to nemůžeš?

- Můžu.

A: Jde ten limit překonat?

- Jo, protože na počítači to nemám. Ale potom mě to začne postupně nudit.

A: Máš dvě hodiny a to ti tak stačí?

- Ne, potom když hrajeme už vážně dlouho, tak potom mě to začíná nudit, že už nevím, jakou hru hrát.

A: To je třeba po jak dlouhé době?

- To je třeba, jak byl nový rok, jak se muselo počkat do půlnoci, tak jsme hrály hodně dlouho a mě to přestalo bavit, tak jsem pak dělala v pokoji blbiny.

A: Když jsi třeba u babičky s dědou?

- Já nemám dědu, protože jsme se porvali.

Máma: My jsme se neporvali, my jsme se nepohodli.

- Dohádali jsme se, takže dědu mám naživu, ale vůbec s ním netrávíme čas.

A: S babičkou trávíš čas?

- Jo, aj s tetou a strejdou.

A: Jsi někdy u babičky na víkend?

- Jo, ale u tety spíme nejvíc.

A: Co tak děláte u tety, když tam spíte? Tam nemáš počítač, asi ani tablet, tak co tam tak děláš?

- To nesmím prozradit.

A: To je nějaký tajemství?

- Teta nám prozradila tajemství, co dělala maminka.

A: A co tam děláte vy, když tam chodíte?

- Buď nám teta dovolí tablet, nebo sedíme na gauči a koukáme se s tetou na pohádku a ona tam chrápe.

A: Na jakou se koukáte s tetou?

- Dokavad' se nevzbudí.

A: A je to nějaká specifická pohádka, na kterou se u tety koukáte? Nebo na cokoliv?

- Na cokoliv, co vybere teta nebo já.

Ondra, 6 let

- A: Říkala ti maminka, o čem se spolu budeme bavit, nebo nic netušíš?
- E-em
- A: Nic netušíš, dobře. Když se řekne pojem média, napadne tě něco?
- E-em.
- A: Média mohou být zařízení, která ti zprostředkovávají sdělení. Takové médium může být třeba televize, rádio, telefon, tablet, ale taky časopisy a knížky. Napadá tě nějaké další?
- Pokémon album.
- A: To by mohlo být nějakým způsobem považováno jako médium.
- Do toho si kupuješ balíčky karet a skládáš je tam.
- A: Setkáváš se s nějakým z těch médií, které jsem vyjmenovala?
- S tabletem, s telefonem a s televizí jo.
- A: A kdy a kde třeba?
- Se vším doma.
- A: A nějak pravidelně? Třeba každý den nebo spíš výjimečně?
- Tak někdy.
- A: Pověděl bys mi, jak vypadá tvůj běžný den? Ráno vstaneš a jak to pokračuje dál?
- Vstanu, tady si hraju, nebo koukám na tablet, nebo na televizi a potom se jdu najíst a.. [odmlčí se]
- A: Posnídáš a pak?
- Pak si jdu hrát a pak si vyčistím zuby. Potom si hraju nebo koukám na tablet a potom obědvám. A večer si hraju, potom si dám nějaké sirupy a potom si vyčistím zuby.
- A: Jaké sirupy?
- Třeba Běčko si dám někdy po ránu, Běčko už nepiju a Céčko asi taky ne.
- A: Takhle vypadá nějaký tvůj víkendový den?
- Tak vypadá každý.
- A: Takže nejdeš někdy do školy?
- Jo někdy nejdu.
- A: Když jdeš do školy?
- Máma: To jsi řekl, že se koukáš na tablet hlavně asi tak čtyřikrát denně.
- Ne někdy se nekoukám a dokonce někdy se ani nechci dívat na iPad, mami, ale chci si hrát.
- A: Když jdeš do školy, tak to tvoje ráno vypadá stejně, nebo jak vypadá?
- Stejně.
- A: Takže vstaneš, jdeš na tablet, jdeš si hrát..
- Někdy si jdu hrát a někdy na tablet.
- A: To stíháš takhle ráno před školou?
- Jo.
- A: V kolik vstáváš?
- To nevím, vím, že hodně brzo.
- A: To stihneš i to hraní i ten tablet někdy?
- Hraní většinou není, ale že si prostě něco udělám. A teď si často hraju s tamtím autem.
- A: Takže třeba si s ním ráno pohraješ a pak jdeš do školy?
- Ehm.
- A: Jsme v obýváku a vidím, že tu máte televizi. Koukáš na televizi?
- Jo. Tu mám radši než tablet.
- A: Jo?
- Ehm a než telefon. Tu mám úplně nejraději, protože je na tom skoro všechno, co mám rád. A moje nejoblíbenější pohádka jsou Trabanti.
- A: Co pro tebe televize znamená?
- Že na všechno zapomenou a prostě se koukám.

- A: Dobře. Říkal jsi, že se koukáš na ty Trabanty, koukáš se i na něco jiného?
- Jo, i na Tlapkovou patrolu, na Shreka, ale na Trabanty se koukám úplně nejraději. To jsem našel, že prostě jeden ležel na střeše na břiše a udělal rukama tohle [rozpažení] a na motorce udělal Marek [rozpažení] tohle. A to se mi líbilo, tak jsem to pustil a pak jsem zjistil, že to jsou Trabanti a velitel se jmenuje Dan Paribán.
- A: Je to jako kreslené nebo hrané? [v tuto chvíli mi nedošlo, že se jedná o dokument]
- Je to natočený.
- A: Aha.
- Oni to udělali doopravdy a natáčeli.
- A: Má to víc dílů?
- Ehm, má jich to několik. Má to dokonce takové, že jeden byl, jak jede na střeše. Bylo tam víc obrázků a tam bylo víc dílů v každém. Jinak ono to šlo postupně.
- A: Koukáš se sám nebo s rodiči na televizi?
- Často se koukám s mamkou, a když je víkend, tak se kouká i taťka i brácha, jako třeba na Madagaskar.
- A: Říkal jsi, že tvůj oblíbený seriál jsou ti Trabanti, máš ještě nějaký, na který si vzpomeneš?
- Tlapková patrola.
- A: Na to koukáš sám, nebo třeba s bráchou?
- Na to koukám s bráchou a brácha kouká často na tabletu na TP, ale nejraději to má na televizi.
- A: Máš nějakou oblíbenou postavu z Tlapkové patroly?
- Sky.
- A: Jak bys ho třeba popsal?
- Sky umí létat a ještě má vrtulník a mají všichni takový batoh a Chase v tom má různé věci i Sky. Sky v tom má dobré věci, třeba umí létat a má v tom několik tlačítek. Že má takový batůžek a on udělá „au au křídla“ a oni se roztáhnou křídla a ještě tam má takové dva motůrky a z těch šlehá modrý a trochu oranžový oheň.
- A: Díky tomu teda lítá?
- Ehm.
- A: Kdy se tak koukáš na televizi?
- Ráno hodně. Vždycky ráno jsem se koukal a teď už si ráno spíš hraju, anebo hledám, co bych si dal na zub.
- A: A to takhle ráno jsi stihnul před školou třeba nějaký díl TP?
- To ne.
- A: A na co ses tak koukal třeba ráno?
- Hm, ráno se koukám na oba, ale teď častěji TP.
- A: Jak často se tak koukáš na televizi?
- Dost často.
- A: Jo?
- E-hm.
- A: Jako třeba každý den?
- Jo, ale někdy si místo toho řeknu, že si chci hrát s tím autem, protože mám radost, že se mi to povedlo, tam dát všechny věci. [na takovém terénním vozu má naskládaná zvířátka]
- A: Máte televizi v kuchyni u jídelního stolu – koukáš třeba někdy na televizi, když jíš?
- Ehm, to jenom večer nebo ráno.
- A: Takže někdy večeříte a koukáte u toho na televizi?
- E-hm.
- A: Maminka gestikuluje, že to není pravda. Je to pravda?
- Je. U oběda nekoukáme.

Máma: Nekoukáme nikdy.

- Ale koukáme.

Máma: To máte zakázané koukat u jídla. Ach jo.

A: To je dobrý.

Máma: Ani ráno se nedívají, to musí být prostě.

- Mami, můžu bonbon po úkolech?

Máma: Ne, říkáš, co není pravda.

- Ne, ty říkáš, co není pravda. Koukám se někdy přece. Ty máš asi špatnou paměť nebo co, protože se koukáme.

A: Děláš u koukání třeba ještě něco jiného než třeba že koukáš?

- Někdy si i hraju.

A: A třeba domácí úkoly u televize děláš?

- To nedělám.

[V tu chvíli přišel domů otec rodiny a strhla se velká mela o nákup, který s sebou přinesl. Tuto část si dovolím pro nepřehlednost jednotlivých vyjádření nepřepisovat. Snad mi to zainteresovaný čtenář odpustí. Obě děti se v tu dobu také najednou ožily a bylo náročné je korigovat.]

A: Ukážeš mi pokojík?

- A tohle celý jsem si udělal sám, i tuhle kuchyň. Bylo to tady a já jsem to dal sem a tady mám i mapu takovou magnetickou.

A: E-hm máte hezký pokojík.

- Mám tu i velikonoční vejce. Mamka říkala, že šlo z Norska až sem, protože jsme se šli kouknout na zahradu a tam jsem ho našel v bunkru a brácha ho měl v keři. Brácha ho má jinde, nevím kde, kam si ho dal.

A: Vidím, že tady máš knížky. Ukázal bys mi svoje knížky?

- Ne, já mám nápad ještě nějaký. [utíká z pokoje pryč a nechává mě s mladším bratrem, který mi mezitím ukazuje svoji knihu]. Koukni se na stránky, jak jsou krásný.

A: To je tvoje knížka, co čteš?

- Ne to je slabikář.

A: A ten čteš?

- Jo, to je do školy.

A: A ten čteš i doma, nebo jenom ve škole?

- Je to za domácí úkol. Někdy ho čtu i doma, když tady je návštěva.

A: Čteš nějaké knížky, kromě toho slabikáře?

- E-hm mám novou teď.

A: Ukážeš mi ji?

- E-hm i dvě nové záložky. [Odchází pro knihu]

A: Jules Verne, Dva roky prázdnin.

- To už mi táta čte, teď jsme tady a tady bude třetí kapitola.

A: A to ti čte táta nebo si čteš sám?

- Táta, táta mi to čte, aby se mi dobře usínalo, protože bez knížky se mi neusíná dobře.

A: A líbí se ti tahle knížka?

- E-hm, dobře se mi po ní usíná.

A: Čteš něco sám nebo ti většinou čtou rodiče?

- Já čtu slabikář sám a někdy ještě nějaké věci a tohle jsem si vzal do školy a četl jsem si to o přestávce.

A: Sám si tedy zvládneš číst?

- E-hm.

A: A teď tedy čteš slabikář a máš ještě něco svého rozečteného?

- To je tahle a ještě mám nějakou, kterou jsem dostal k Vánocům. Tady je.

- A: Správná pětka na ostrově pokladů.
 - A to jsem i poslouchal.
- A: Aha, to je komiks. Ten si čteš si sám?
 - Četla mi ho máma, ale četl jsem si ho i chvíli sám někdy.
- A: Řekl bys, že si čteš spíš sám nebo si čteš spíš s rodiči?
 - Spíš s rodiči. A ještě mám tady nové záložky.
- A: E-hm, ale nemáš je v žádné knížce rozečtené.
 - Já je mám do slabikáře, protože je používám do slabikáře, když tohle mám tady, tak mi to tam dělá radost. Rád čtu touhle.
- A: Tu si dáš do slabikáře a posouváš si to jako po řádcích?
 - Takhle. Há-de.. Hádej i ty. [čte ze slabikáře]
- A: Čteš si nějaké časopisy?
 - E-hm.
- A: A jaké třeba čteš?
 - Třeba někdy noviny.
- A: Ty čteš někdy noviny jo?
 - Když třeba přijdou noviny, tak si něco přečtu. Ale u čtení moc dlouho nevydržím.
- A: Baví tě čtení?
 - Někdy jo. Baví mě spíš poslouchat.
- A: Takže, když ti někdo čte, tak tě to baví víc, než číst sám?
 - E-hm.
- A: A čteš nějak pravidelně?
 - Jo, někdy čtu, ale ne moc, čtu málo.
- A: Jak to že čteš málo?
 - Protože spíš poslouchám, každý den poslouchám tuhle novou knížku.
- A: Toho Julese Verna?
 - E-hm.
- A: Když si čteš, tak kde si čteš?
 - Na gauči nebo u stolu a táta mi čte v posteli. Když dočte, tak zhasne světlo a já se snažím usnout.
- A: A to vám čte každý den?
 - Aby se mi dobře usínalo.
- A: Prohlížíš si třeba nějaké knížky? Říkal jsi, že moc nečteš, ale prohlížíš si třeba něco?
 - Hm, noviny si prohlížím, nebo nějaké časopisy.
- A: A jaké časopisy?
 - Třeba když mamka dostane poštou časopis, tak si ho prohlížím.
- A: Nějak pravidelně nebo ne?
 - Někdy. Já jsem dostal tenhle, v tom bylo lego a tady byl plán. [ukazuje krátký časopis, který vypadá spíš jako nějaký produktový časopis, než-li třeba Čtyřlístek]
- A: A to si čteš sám, nebo ti to čte maminka?
 - Tady je ten plán. Nejdřív jsem postavil tohle a pak tohle.
- A: Takže časopisy čas od času čteš?
 - E-hm
- A: Říkal jsi, že někdy jsi na tabletu..
 - E-hm. A tuhle knížku mám rád, protože v ní jsou obrázky a dokonce na konci jsou takovéhle. A tyhle se mi hrozně líbí, tyhle všechny. Vypadá to, jak opravdické.
- A: A tu si teda prohlížíš tuhle knížku?
 - E-hm.
- A: A o čem že je? To je cestovatelská knížka? [ukazuje knih, která má v sobě fotografie míst]
 - E-hm.

- A: Můžu se podívat?
 [V tuto chvíli je záznam velmi nekvalitní kvůli rozruchu v bytě a není možné jej přepsat. Jedná se asi o 15 vteřin rozhovoru.]
- A tady je takhle malý strom, větší, největší.
- A: Kdy si tak čteš sám?
- Třeba ve škole.
- A: Ve škole ze slabikáře?
- Někdy ze slabikáře, někdy jako když jsem si vzal tamtu knížku.
- A: Říkal jsi mi o tom tabletu, že máš. To je tvůj tablet?
- Ne, to koupil táta.
- A: Takže je to táty tablet?
- Jo.
- A: Ty ho můžeš používat, jak chceš?
- Jo.
- A: Nemáš tam žádné omezení?
- Ne a heslo je hodně lehké, samé trojky.
- A: Takže když chceš tablet, tak si ho můžeš vzít, když chceš?
- E-hm.
- Máma: Že si ho můžeš vzít, když chceš?
- Já si ho беру.
- Máma: Ale já jsem viděla, že ho máš.
- A: Máš na něj nějaké omezení nebo pravidla, jak ho používat?
- Třeba když zapomenou zvednout prkýnko, tak mi mamka nedovolí tablet.
- A: Co na něm tak děláš?
- Třeba koukám se často na nějaké pohádky.
- A: Na ty Trabanty a TP?
- Trabanti tam nejsou, jenom TP. Trabanti by tam byli, to by táta musel tam napsat.
- A: Koukáš tam na TP a na něco jiného ještě?
- Na nic jiného.
- A: Kdy ho tak používáš?
- Když se nudím, tak mě to napadne.
- A: E-hm, a jsi přes ten tablet nějak v kontaktu s někým? Píšeš si tam třeba s někým?
- Ne. Psát si s někým to nevím, ani komu mám napsat, já bych třeba rád někomu napsal nebo zavolaal, ale neumím psát na tom a nemám ani číslo někomu.
- A: Přehráváš si přes něj třeba nějakou hudbu?
- Ne, to ne. To taky neumím.
- A: A posloucháš někdy hudbu?
- Z repráku. Od Ježíška jsme dostali reprák. Je můj a bráchy.
- A: A jak si na něm pouštíte hudbu?
- Táta nám ji na tom ještě nepustil. Táta pouští vždycky na tom svém, ale byl jsem rád, kdyby pustil.
- A: Máš nějakou oblíbenou hudbu?
- Statistika nuda je.
- A: A když se koukáš na tom tabletu na TP, tak se koukáš na YouTube nebo?
- Já nevím na čem.
- Máma: Na cestování na něm mají nahrané filmy a je tam i film TP.
- A: Mluvil jsi i o mobilu. Máš vlastní mobil?
- Ne, ale chtěl bych. Psal jsem si hodinky a mobil a Ježíšek mi přinesl hodinky. [klasické ručičkové hodinky] Psal jsem si takové, že se na nich můžeš volat a hrát nějaké hry. Tyhle jsou taky dobrý.

- A: Tyhle vypadá skvěle! Hlavně se naučíš hezky číst ten čas.
- Jo, a taky že mi to už jde.
- A: Jde ti to? Tak ukaž!
- Je za 4 minuty bude pět hodin a 30 minut.
- Máma: Ondrášku.
- Je to pravda.
- A: Říkal jsi, že někdy chodíš na telefon. Na jaký chodíš?
- Na mamky, tat'ka tam asi nemá pohádky.
- A: Takže tam koukáš na pohádky?
- E-hm, táta tam asi nemá pohádky, nebo o tom nevím.
- A: Máš nějaká pravidla, kdy můžeš používat telefon?
- To mi mamka musí dovolit.
- A: Takže jenom, kdy ti to dovolí. Kdy ho tak používáš?
- Třeba když jedeme na cestě. Brácha má tablet a já telefon nebo já mám tablet a brácha telefon. Takhle se to pořád mění.
- A: Používáš ho tedy při cestování. Někdy jindy?
- Jo, vždycky když jedeme, tak abychom se nenudili.
- A: Voláš třeba z mamky telefonu třeba babičce?
- Ne, to jenom můžu mluvit, když mamka zavolá a to jenom můžu mluvit.
- A: Mají nějakí tvoji kamarádi telefon?
- Hm, hodinky spíš, na kterých můžou volat a hrát hry.
- A: Hraješ nějaké hry?
- Ne. Jenom Lingo kids.
- A: Lingo kids, takže nějakou jazykovou hru?
- E-hm, ta je v angličtině. Já tomu rozumím a baví mě to.
- Máma: To je taková vzdělávací aplikace.
- Jednou to dokonce bylo celé černé a já jsem zmáčkl něco a vybral jsem si pozadí a začmáral jsem to všechno. Pak jsem si vzal sprej a nasprejoval jsem tam nějaké věci.
- A: Tu máš na mobilu nebo na tabletu?
- Na tabletu.
- A: A hraješ někdy sám od sebe, že se nudíš a jdeš si zahrát?
- Tohle je na tabletu. Na tabletu se můžu buď koukat, nebo hrát hry nebo se koukat jinam. Jsou tam dva druhy pohádek.
- A: Jaké?
- Nevím. Některé fungují i na cestách i normálně a nějaké fungují jenom normálně.
- A: Je třeba mezi tvými přáteli nějaký seriál, o kterém byste se pak bavili?
- Ehm, Trabantí.
- A: Takže se ve škole bavíš s kamarády o Trabantech?
- Jo.
- Máma: To někdo zná jo?
- Ví, co je trabant a myslím, že to i znají paní učitelky. [odbíhá do obývacího pokoje pro tablet] Já si zmáčknou tohle a dám to heslo a někdy se mi stáhne tahle pohádka. Mně už to zná. Já to zavřu a teď se mi ukáže heslo. Já ti ukážu aspoň, jak se liší ty pohádky.
- A: To je ta aplikace, kde to máš stažené?
- E-hm. Tady jsou takhle pohádky.
- A: Na co z toho koukáš nejraději?
- Na tohle.
- A: Raya a drak.
- Tohle.
- A: Úžasňákovi.

- A na Šmouly, tohle jsou dva druhy Šmoulů a na Medvídku Pú, na tyhle dva. Na tohle, na tohle všechno.
- A: Kačeří příběhy.
 - Máša a ...
- A: Rychlá rota?
 - Jo, a Kače-ro pe-de-ni.
- A: Kačeří příběhy.
 - A tady jsou, tady je ta TP.
- A: Na to tedy koukáš na tabletu. Koukáš na ně opakovaně?
 - Lingo kids je tady.
- A: Je to spíš nějaká naučná aplikace teda spíš než hra?
 - E-hm. Co to provádíš, ono se to přesunulo, zbláznil ses. Teď nevím, kde to je. [Vypadá to trochu jako dětská verze Duolingo, děti se tam učí pomocí her, tedy jedná se o naučnou aplikaci s hrami, kde se děti mají naučit anglické výrazy. Viděla jsem chlapce sestavovat robota ve tvaru člověka a jednotlivé části byly vyslovovány nahlas s tím, jak chlapec části skládal.] Něco tam maluješ, třeba tady. Tam na něco klikáš. Já ti chci ukázat, jak ten robot vypadá. Super, to jsem chtěl, to jsem chtěl. [Nabídla se mu tam hra, kterou chtěl hrát. V tuto chvíli začal být rozhovor velmi chaotický, chlapec neměl moc pozornost a hrál na tabletu hru.]
- A: Takže se učíš slovíčka?
 - Jo, ono to tam říká něco. Hele, a tady si můžeš vyrobit svého robota, třeba tam můžeš dát tohle, nebo tam můžeš dát takhle.
- A: Máš pocit, že tě to něco učí?
 - E-hm, mě to baví.
- A: Co tě to naučilo?
 - Anglicky. Teď zase, mám tohle.
- A: Takže pak ve škole, když se učíte, třeba lidské tělo, máš pocit, že ses to naučil z téhle hry?
 - E-hm.
- A: Používáš počítač někdy?
 - Ne, jenom třeba když mi mamka půjčí na malování.
- A: Máš nějakou herní konzoli?
 - Tak to rozhodně nemám.
- A: Ondro, celou dobu jsme se bavili o tom, jak s médii zacházíš, když je normální den – liší se to nějak, když jsi nemocný nebo máš prázdniny?
 - Ne.
- A: Ten den je pro tebe stejný? Trávíš u toho všeho stejně času?
 - E-hm.
- A: Když jsi třeba na víkend u babičky, tak to vypadá stejně? Jak tam třeba trávíš čas?
 - Tak to vypadá trochu jinak. Tam jsem na televizi jenom někdy. U babičky Jitky trávím čas snad pořád venku, když venku to tam mám nejraději. Je to jenom kopec louka a ještě tam napíšu [mluví do tabletu].
- A: Takže u babičky bys řekl, že jsi méně na televizi?
 - E-hm. A teď se celý hýbe [dostavěl robota]
- A: U babičky tablet nemáš?
 - U babičky buď na televizi, nebo venku nebo vevnitř.
- A: Na televizi se tam koukáš na něco jiného než doma?
 - Jo, tam nevím co je. Koukáme se tam na nějaké filmy, třeba Třetí princ.
- A: Normálně v televizi, nebo si vybíráte, na co se budete koukat?
 - Ne, to když je tam něco dětského.
- A: Když teda něco běží a je to pro děti, tak si to pustíte?

- E-hm.

A: Nedávno byly Vánoce, jak jsi s tou televizí, tabletem, telefonem, s knížkou nebo s časopisem během Vánoc?

- Skoro vůbec, jenom možná chvíli ráno. Vůbec teda.

A: Jak to, že je to tak jiné, než tvůj normální čas?

- Protože jsme byli na výletě. Ráno jsem si hrál a potom jsme byli na výletě.

A: A takhle celé vánoční prázdniny?

- E-hm.

A: Takže jsi neměl čas na to s tím být?

- Ne, na Štědrý večer.

A: To jsi měl čas?

- Na Štědrý večer jsem neměl. To jsme byli na výletě na Orloji a potom jsme se vrátili a chvíli jsme byli doma a potom jsme šli. Mamka nic nestihla připravit.

A: A ty jiné dny po Štědrém dni jste trávili jak?

- To jsem většinou hrál s těma novými věcmi.

A: A koukal jsi třeba na nějaké vánoční pohádky?

- E-em.

A: Nemáš rád vánoční pohádky?

- Ne.

A: Z toho, co říkáš, to zní, že koukáš na televizi jindy více než o prázdninách, jak to?

- E-hm, to koukám rád na dovolené..

A: Jenom když jste na dovolené a někam jedete?

- E-hm, abych se nenudil.

A: Na kolik hodin bys to odhadl, že jsi na tabletu, televizi nebo si čteš?

- Třeba dvě hodiny, když dělám úkoly.

A: A mezi Vánoce jsi teda neviděl žádné vánoční pohádky určitě?

- E-em. Jo, Chobotničky přejou hezké vánoce.

A: A nějaké další?

- Ne, ne.

Máma: Myslím, že říká naprostou pravdu výjimečně. My byli úplně nonstop na výletech a vůbec jsme nebyli doma.

A: Ondra mi právě říkal, že nebyl na tabletu, nekoukal na televizi.

Máma: Viděli jsme Shreka a koukal se na Sám doma někdy.

A: Ale asi jsi teda koukal méně, než jsi říkal, že koukáš běžně.

- E-hm.

Emilka, 7 let

A: Říkala ti maminka nějak, o čem se budeme spolu bavit, nebo nic nevíš?

- Nic nevím.

A: Nevíš vůbec, tak to je dobře. Co si představíš pod pojmem média? Představíš si něco?

- [kroučí hlavou] Ne.

A: Tak médium nějakým způsobem přenáší sdělení a pomáhá ho třeba šířit v čase –knížka, kterou někdo napsal před sto lety, si můžeme přečíst a to sdělení tu stále je. Je to tedy třeba knížka, televize, mobil, ale i časopisy, může to být počítač a všechno takového. Napadá tě ještě něco podobného?

- [dlouze se zamýšlí] obrazy?

A: Taky můžou být. Se kterými z těch věcí, které jsem vyjmenovala, se setkáváš?

- Knížkama.

A: Kde se s nimi setkáváš?

- [dlouze se zamýšlí]

A: Není to vůbec žádný test, můžeš říct úplně cokoliv, klidně i, že nevíš, i nevím je odpověď, kdybys nevěděla.

- Nevím.

A: Popíšeš mi nějak tvůj běžný den? Když ráno vstaneš, tak jak pak vypadá tvůj den?

- Jdu, tady si sednu na sedačku a pustím si něco a u toho se oblékám a jím. Pak jdu do školy, po škole mě vyzvedne máma nebo táta. Co dál..

A: Jak vypadá tak tvoje odpoledne? Máš nějaký program?

- Někdy jo a někdy ne.

A: Máš někdy odpoledne třeba kroužek?

- Někdy mám ve čtvrtek tenis.

A: A když se vrátíš ve čtvrtek z toho tenisu, tak co pak děláš doma dál?

- Jdu číst, knížku si přečtu a kdybych měla úkoly, tak jdu udělat úkoly a za chvíli půjdu spát.

A: Říkala jsi, že čteš knížku – baví tě čtení?

- [kýve]

A: Jo? Čteš ráda?

- Jo.

Máma: Nevadím vám tady? Emi, jsi v pohodě, když tady sedím?

- [kýve]

A: Máš nějakou teď rozečtenou?

- Jo mám.

A: Jak se jmenuje?

- Sísa kyselá.

A: O čem to je?

- Tam je Jeník a ta Sísa. Ta Sísa, když byla malá, tak vůbec nezlobila, takže nezlobí vůbec a ten Jeník zlobí furt.

A: Jsou sourozenci?

- E-em.

A: Jsou to kamarádi tedy?

- Asi, já nevím.

A: Je to obrázková knížka nebo to nemá obrázky?

- Jsou tam někdy obrázky a někdy ne.

A: Když si tu knížku čteš, tak si čteš sama, nebo s rodiči?

- My teď máme vyplnit nějaký deník, takže s rodiči.

A: Máš přečíst knížku a napsat čtenářský deník?

- E-hm.

A: Takže to čtete, abyste to potom mohli napsat spolu?

- Asi jo.

A: Máš nějakou oblíbenou knížku?

- E-em, ne.

A: Čteš třeba nějaké časopisy?

- E-em.

A: Někdy jsi žádný časopis nečetla? Neláká tě to?

- Ne.

A: A když čteš, tak čteš každý den nějak pravidelně, nebo?

- No, do toho čtenářského deníku, to máme, zvládnou do středy, takže čtu každý den. Někdy jsme na dovolené nebo nemám s sebou tu knížku, tak nečtu.

A: Takže teď čteš každý den pravidelně, abys to rychle přečetla a jindy, když nemáš deník, tak taky každý den?

- Ne, když nemám tu knížku, tak nemusím. Někdy, když jsem u babičky a má knížku, tak čtu z jiné. My taky máme „čtu si“ a do toho každý den, když čteme, máme tam datумы, tak mi to tam máma nebo táta podepíšu a paní učitelka nám pak dá za to razítko. Když čteme i o víkendu, tak nám dá za to i hvězdičku
- A: To je nějaká knížka, kde máš za úkol něco přečíst do školy?
 - E-em, nemám.
- A: A jak to funguje? To si můžeš číst cokoliv a jen ti to pak rodiče podepíšu?
 - E-hm.
- A: Kde si tak čteš?
 - Jak kdy, někdy tady na sedačce někdy v pokojíčku, někdy na chodbě..
- A: Říkala jsi, že čteš někdy u babičky, co tam tak čtete?
 - Takový příběhy. Třeba jsme četly teď Kobytku Karolínku u babičky.
- A: Bavila tě Kobytku Karolínka?
 - E-hm.
- A: Jaké máš třeba u čtení pocity?
 - Dobrý.
- A: Baví tě ty příběhy?
 - E-hm.
- A: Provedla bys mě tady u vás?
 - E-hm. Tady máme kuchyň, kde si děláme jídlo. Jídelní stůl a tady máme gauč.
- A: Vidím, že máte televizi, koukáš se na televizi?
 - E-hm.
- A: Na co se tak koukáš?
 - Já se koukám na Lollipopz někdy, a když je tu brácha, tak se koukáme na Šmouly, nebo na Kája a Bambuláček a nebo na Mášu a medvěd. [V obývacím pokoji byl také bratr a během našeho rozhovoru mu hrálo video, které vypadalo jako nekomentované video ze hry, kde jezdí auta po závodní dráze. Trochu takové hypnotické s nic neříkající hudbou.]
- A: To jsou několikadílné pohádky?
 - Třeba Lollipopz, to jsou tam díly. A to jsou jako 4 holky a mají na sobě paruky zelenou, modrou, růžovou a žlutou.
- A: Máš nějakou oblíbenou z nich?
 - Zelenou.
- A: Proč ji máš nejraději?
 - Protože se jmenuje stejně jako já a moc se mi ta paruka líbí.
- A: Jak bys ji popsala kromě vzhledu? Jaká je?
 - [dlouze se zamýšlí] Asi nevím.
- A: Dobře. Koukáš někdy třeba na televizi s rodiči, nebo koukáš spíš sama či s bráškou?
 - S bráchou, nebo sama a někdy tam je i táta..... a máma.
- [Maminka se při téhle odpovědi trochu otočila]
 - Někdy tam sedíte s náma.
- Máma: Vždyť koukáme taky spolu. Na co?
 - Na Peče celá země nebo jsme koukaly na Stardance.
- A: Jak tě baví tyhle dospělácké pořady?
 - Baví mě.
- A: Co máš raději – Peče celá země nebo Stardance?
 - Peče celá země.
- A: Proč se ti líbí?
 - Protože ráda pečů.
- A: Kdo je ti tam teď nejvíc sympatický?
 - Jako v tom pečů celá země?

- A: E-hm.
- Kristýnka.
- A: Co máš nejraději, když pečou?
- Dorty.
- A: Ta kreativní výzva je tvoje oblíbená?
- E-hm.
- A: Kdy tak koukáš na televizi?
- No někdy ještě před úkolama, když přijdu po škole, někdy i večer a taky ráno.
- A: Ráno před školou to stíháš?
- E-hm, protože já se u toho oblíknu a jím.
- A: To stihneš i třeba jeden díl těch Lollipopz?
- Někdy víc a někdy jeden. A když jde brácha rovnou taky do školky, tak si musíme pustit něco společného.
- A: Máš nějaký oblíbený pořad nebo seriál? Je něco z toho, že bys na to koukala pořád?
- I z těch dětských?
- A: Z dětských, dospěláckých cokoliv.
- Lollipopz
- A: To bys koukala od rána do večera?
- E-hm. Ale už jsem skoro všechny díly prokoukala.
- A: Koukáš se někdy opakovaně?
- E-hm, někdy jo.
- A: A baví tě to i tak?
- E-hm.
- A: Jak často tak koukáš na televizi?
- To úplně nevím, jak často.
- A: Jestli třeba každý den, nebo ne každý den..
- No, někdy každý den ne. Jako ráno koukám každý den u toho oblékání, když jdu do školy a o víkendu někdy jo a někdy ne.
- A: Takže když jdeš do školy, tak každé ráno, ale o víkendu ne vždycky. Když jste třeba někde na dovolené, koukáš na televizi i tam?
- No, jo akorát když jsme v jiné zemi, tak tomu nerozumím.
- A: A koukáš i tak?
- E-hm.
- A: Z toho příběhu někdy vydedukuješ, co se tam děje, že?
- E-hm.
- A: Když jsem byla mála, tak jsme jeli do Itálie lyžovat, jenže jsem po cestě onemocněla a musela jsem zůstat na pokoji sama. Celý den jsem tam koukala na dětské pohádky v italštině a samozřejmě nerozuměla ani slovo, ale koukala jsem na SpongeBoba, kde ten děj šel pochopit.
- My pojedeme tuto sobotu do Itálie.
- A: A lyžovat?
- E-hm, lyžovat. My tam jedeme s babičkou, s kamarádama a ještě se sestřenicí a s bratrancem.
- A: Jak se těšíš?
- Těším se, akorát je tam strašně dlouhá cesta.
- A: To určitě zvládnete. Víš, kam jedete?
- No, mami, jak se to tam jedeme, kam jedeme.
- Máma: Jmenuje se to tam Val Gardena.
- A: Tak to je hodně dobré! To si užijete. Teď tam je hezké počasí. Říkala jsi, že koukáš na televizi, když snídáš, koukáte na televizi i u večeře?

- Někdy jo, někdy i jíme tam na tom stole a někdy tady sedíme a koukáme, ale to není tak často.
- A: Na co tak u večere koukáte?
 - To koukáme na ty Šmouly a nebo na tu Mášu a Medvěda, anebo na tu Káju a Bambuláčka.
- A: I u večere teda koukáte na pohádky, i když večeríte s mámou a tátou?
 - E-hm.
- A: Myslíš, že je ty pohádky baví?
 - Nevím. [smích]
- A: Dělaš u televize někdy něco dalšího kromě jezení?
 - Ještě se oblékám, a když jsem byla u dědy, tak jsem u televize chvíli kreslila.
- A: U televize třeba nedělaš domácí úkoly?
 - Ne, protože mě to rozptyluje pak.
- A: Čteš někdy u televize?
 - No, jako někdy si ji pustí brácha a já se rozptyluju tím čtením a takže nečtu u té televize.
- A: Co pro tebe televize znamená?
 - Nevím.
- A: Tak někdo třeba se na televizi kouká, protože je to baví..
 - Jo.
- A: Baví tě to?
 - E-hm.
- A: Vybavíš si třeba ještě nějaký jiný dospělácký pořad, na který koukáte? Třeba nějaký seriál?
 - Ještě jsme koukali na Masterchefa.
- A: Máš ráda Masterchefa?
 - Někdy koukáme, ale teď jsme dlouho nekoukali. Teď jsme koukali spíše na Peče celá země.
- A: Koukáte zpětně, nebo v tu dobu, kdy to jde?
 - Asi často zpětně a někdy i v tu dobu, takže asi hodně koukáme zpětně.
- A: Takže to není, že když to jde v sobotu večer Peče celá země, že byste na to koukali vždy v tu sobotu večer?
 - Ne, vždycky ne.
- A: Provedla bys mě dál? Ukázala bys mi pokojík?
 - E-hm. Tady je ložnice, kde spí máma a táta. My máme tady takhle.
- A: Máte teda pokojík s bráškou?
 - E-hm.
- A: Máte tu úplně svoje království. Ukážeš mi nějakou z těch knížek, co čteš. Vidím, že jich máte hodně tady.
 - Já čtu tuhle [vytahuje Sísu Kyselou]
- A: Aha, vidím velká písmenka a trochu obrázky. Baví tě?
 - E-hm, jo!
- A: Kde jsi na ní přišla?
 - No, my jsme měli samé knížky, které byly už pro malé děti a některé byly moc dlouhé, jiné zase krátké, tak máma mi koupila tuhle.
- A: Vypadá moc hezky. Děkuji, že jsi mi ji ukázala.
 - Není zač.
- A: Čteš už úplně plynule sama?
 - Ještě úplně ne.
- A: A když si čteš sama, tak si čteš sama a zkoušíš číst nebo si čteš nahlas?
 - Někdy čtu nahlas, někdy čtu bráchovi a jinak potichu nečtu.
- A: Říkáš si to pro sebe nahlas, aby to dávalo smysl?

- E-hm.
- A: A bráchovi čteš před spaním?
- Někdy před spaním, když máma jde odvést tátu na fotbal, anebo táta někam jde, tak já si tady lehnu k bráchovi a čtu mu někdy pohádku.
- A: Čtou vám rodiče před spaním někdy?
- No, četli, protože my jsme měli adventní kalendář s knížkama. Tady nám někdy četli.
- A: Co jste tam měli za knížky?
- Kde to máme, jo tady. Tady jsou.
- A: Aha, takže to jsou spíš takové knížečky. Takže to vám předčítali jednu před spaním?
- E-hm.
- A: A jindy vám taky čtou?
- No, někdy četli a teď už s tátou hodně upravujeme pohádky, že každý řekne jednu pohádku.
- A: Jakože si ji vymýšlíte?
- E-hm.
- A: Prohlížíš si třeba nějaké knížky?
- Někdy si prohlížím časopis a někdy si taky prohlížím knížky.
- A: Počkej, počkej, časopis jsi říkala, že nečteš. Ukážeš mi nějaký, co máš, který si prohlížíš?
- No, já když mám časopis, tak si ho prohlížím, ale nečtu ho.
- A: To je jako maminky časopis, co si prohlížíš, nebo to je to dětský časopis?
- Dětský.
- A: Ukážeš mi ho? Nebo víš, jak se jmenuje?
- Pusík.
- A: Takže Pusíka si prohlížíš, ale nečteš ho?
- E-em. Když mi ho máma někdy koupí, tak já si ho jenom prohlížím.
- A: Baví tě to?
- E-hm.
- A: Máte ho nějak pravidelně?
- E-em.
- A: Takže sem tam ho koupíte a prohlížíš?
- E-hm.
- A: Zkoušela sis třeba i nějakou časopis pro starší děti pořídít? Nebo nějaký dospělácký časopis tě nikdy neláká?
- Ne.
- A: Je mezi tvými spolužáky populární třeba nějaký seriál, o kterém si povídáte?
- Ne.
- A: Není nic takového, třeba pohádky?
- E-em.
- A: Nekoukají třeba spolužáci na Peče celá země?
- Ne, my si o tom nepovídáme.
- A: Máš vlastní telefon nebo tablet?
- Nemám, akorát mám tady chytré hodinky.
- A: A s nima můžeš volat rodičům nebo i někomu jinému?
- Mám tam rodiče, sestřenici, bratrance, dvě babičky, dědu a ještě kamarádku.
- A: Voláš jim přes ně někdy?
- E-hm, volám.
- A: Baví tě to?
- E-hm.
- A: Takže s nima můžeš jen volat? Můžeš na nich hrát hry?

- Mám tam nějaké anglické hry, že si to zmáčknu a ono mi to řekne, jak se to řekne anglicky. A taky tam mám taky kalkulačku. Jsou tam nějaké věci, které jsou tam třeba, je tam i budík třeba.
- A: Baví tě ta anglická hra?
 - E-hm, někdy si ji zahraju, když mám s sebou hodinky.
- A: A komunikuješ přes ty hodinky třeba s tou babičkou nebo sestřenicí často?
 - No někdy často, jakoby často docela.
- A: Takže třeba tak jednou do týdne jim zavoláš?
 - No, třeba jim zavolám, a když to neberou, tak jim zavolám zpět.
- A: A to funguje tak, že to máš pak nahlas z těch hodinek?
 - E-hm.
- A: Kdy jsi je dostala?
 - Já jsem je dostala minulý rok od Ježíška.
- A: Takže je máš teď něco málo přes rok?
 - E-hm, mě baví ty hodinky, protože já jsem chtěla už teď mobil, myslela jsem si, že ho koupím, ale nakonec mám ty hodinky.
- A: Můžeš teda i bez mobilu volat lidem?
 - E-hm.
- A: A ty jsi chtěla mobil, abys mohla volat?
 - Jako abych tam mohla i psát, ale teď mám ty hodinky a nevdá mi to, že tam nejde psát.
- A: Můj synovec takové hodinky má a může na nich nahrát hlasovou zprávu někomu a poslat ji?
 - E-em.
- A: Kdy je tak používáš?
 - Někdy je používám ve škole a někdy taky o víkendu.
- A: Máš daná nějaké pravidla, jak a kdy je můžeš používat?
 - E-em.
- A: Můžeš prostě kdykoliv?
 - E-hm.
- A: Přehráváš si třeba někdy nějakou hudbu?
 - Já mám sluchátka a na nich když jsme jeli na Lipno, tak tam jsem si je poslouchala na hudbu, ale teď jsem je dlouho neslyšela. A já mám taky i tablet.
- A: Aha, ty máš tablet. Používáš ho pravidelně?
 - Pravidelně ne, teď jsem ho dlouho nepoužívala, ale třeba jak pojedeme do té Itálie, no tak tam máme třeba pohádky, máme dva tablety. Já tam třeba mám hry i pohádky a tam jsou i hry pohádky. Takže bereme dva tablety, kdyby chtěl brácha něco, tak abychom se o to nehádali.
- A: Jak dlouho tablet máš?
 - Možná jsem ho dostala od Ježíška, ale teď nevím, kdy přesně. Jo vím, myslím, že taky minulý rok, někdy tak. I ta sluchátka jsem dostala minulý rok.
- A: Co na tom tabletu posloucháš za hudbu?
 - No, někdy tam jsou nějaké dětské hudby, že si jako poslouchám dětské hudby?
- A: Jako třeba Uhlíře – Dělání, dělání nebo co přesně myslíš dětskou hudbou?
 - No jako třeba Štítčko a Poupěnka. Já nevím, jak se všechny ty hudby jmenují.
- A: A je to české?
 - Ano.
- A: A je to jako takové ty dětské písničky?
 - E-hm.
- A: Baví tě hudba?
 - E-hm a taky někdy mi pustí dospělý nějaký jejich a tancujeme s bráchou.

- A: Z toho tabletu ti to pustí?
- Z tabletu nebo z mobilu, ale z tabletu to funguje taky.
- A: To myslíš, jak když jsem přišla a měli jste puštěné na repráku písničky?
- To je máma, to zas dělá přes mobil.
- A: Posloucháte takhle často z repráku?
- Jo, máma hodně. Protože já jsem vstala a máma tam tancovala, takhle mě zatočila vzhůru nohama.
- A: Takže hodně takhle posloucháte?
- Jo, máma hodně.
- A: A vy jste u toho?
- E-hm.
- A: Baví tě to, když máma poslouchá hudbu?
- Někdy, když se koukám na pohádku a máma zapne hudbu, tak já to neslyším a někdy, když se nekoukáme na nic, tak u toho tancujeme třeba i.
- A: Posloucháte třeba i takhle nějaké mluvené slovo nebo podcast?
- To nevím, co je.
- A: Podcast je, že já bych se třeba rozhodla mluvit o médiích, tak bych nahrála mluvených rozhovor a někdo by si ho mohl pustit z internetu.
- Máma dělala, když jsme byli s kamarádkou na horách, tak jsme se tam i fotili a to tam dala hudbu a to tam poslala a ono to tam není moc dlouho, třeba den nebo dva.
- A: Aha, já jsem spíš myslela něco jako namluvenou pohádku, pouštíte si?
- Někdy, když máma uklízí a než my jdeme spát a už jsme tady v posteli, tak máma pustí audio pohádku.
- A: Jaké tak posloucháte audio pohádky?
- No, Červenou Karkulku nebo Popelku a tak. Teď posloucháme Kát'a a Škubánek.
- A: Máš nějakou oblíbenou z nich?
- Kát'a a Škubánek.
- A: Co děláš na tom tabletu?
- Na tom tabletu někdy hraju hry.
- A: Jaké tam máš hry?
- No, mám tam, já nevím, protože já jsem ho teď dlouho nepoužívala. Teď jsem zapomněla, protože já jsem ho dlouho nepoužívala.
- A: Takže ho nepoužíváš pravidelně?
- E-em, třeba jsem ho použila minulý rok, když jsme jeli na to Lipno. Jsem ho používala, nebo někdy když, já mám okluzor, ten mám na oko, ten má i brácha. Brácha má 2 hodiny ve školce a pak má hodinu doma, já mám jenom hodinu a to někdy děláme hry na tabletu.
- A: Takže trénuješ jedno očičko a druhé máš přikryté?
- E-hm.
- A: Sem tam ho teda použiješ – nekoukáš se na něj tak často jako na televizi nebo tak?
- E-em.
- A: Máš k tomu tabletu nějaká pravidla od rodičů?
- E-em.
- A: Můžeš si ho kdykoliv vzít a hrát na něm? Nemusíš se ptát?
- Ne, akorát někdy, když se stane, že je vybitý, tak si ho potřebuji nabít.
- A: Můžeš přes ten tablet nějak komunikovat s někým, jako přes hodinky?
- Ne, to tam nemám telefony.
- A: Máš nějakou oblíbenou písničku?
- Jo, mám.
- A: Pověš mi, jak se jmenuje?

- Míša a..., počkej, jak se jmenuje. Mám jich jakoby hodně. Mercedes a Jedna, dva a to pouští hodně táta, a taky mám ráda Míša je náš kamarád. Jo taky mám ráda, jak se to jmenuje, Lesbians.
- A: Říkala jsi, že na tabletu se koukáš na nějaké pohádky?
- E-hm, někdy jo.
- A: A to tam máš stažené?
- Úplně nevím, protože na tom druhém tabletu, jak má máma a táta, tak tam jsou stažené, ale tady to nevím.
- A: Nebo koukáš na YouTube na to?
- No na YouTube na to koukám.
- A: Koukáš na YouTube i ta televizi?
- Tam jsou ty Lollipopz.
- A: Aha, takže to koukáš na YouTube. Koukáš na pohádky i někde jinde?
- Na YouTube.
- A: Koukáš třeba na Děčko?
- Na Děčko, když nás babička vždycky vyzvedává v úterý, tak tam má Děčko a tak se na něj koukám.
- A: A na co se koukáš na Děčku?
- No, já nevím, jak se ty pohádky jmenují, protože ono to tam nejde dát. Ono to jako jede.
- A: No jasně, nemůžeš si to vybrat jako na YouTube a prostě ti to tam jede.
- E-hm.
- A: Víš, že Děčko jde pustit na televizi i zpětně?
- Ne.
- A: Kdybys chtěla na nějakou pohádku koukat, tak jde pustit zpětně přes červené tlačítko na televizi. Víš, co je červené tlačítko?
- Jako když se vypíná, nebo jak to myslíš?
- A: Ty tu televizi zapneš, a když máš to Děčko puštěný, tak zmáčkneš červené tlačítko na ovladači a můžeš koukat online. Je to takový YouTube České televize a můžeš si pustit pohádky zpětně, tak kdyby tě nějaká bavila, tak to jde i takhle.
- Jo. U babičky jsem jednou chtěla jednu pohádku, akorát jsme na to zapomněli a u babičky to nejde dát zpětně.
- A: A baví tě ty pohádky na Děčku?
- E-hm.
- A: Všechny? Nebyla tam nějaká, která tě nebaví?
- Nebaví mě tak, kde tam zpívají jakoby, já nevím, jak se jmenuje.
- A: Jako nějaké zpívánky?
- No oni říkají pohádky a oni u toho zpívají.
- A: Říkají pohádku a u toho zpívají? A je to hraná pohádka?
- No jako oni to tam, dělají to lidi a taky si tam i povídají, takže jako.. Já nevím, jak se to teď jmenuje.
- A: Je to něco jako Kouzelná školka třeba?
- Ne.
- A: Tak to vůbec nevím, o čem mluvíš bohužel.
- No já nevím, jak se to jmenuje.
- A: To nevádí, můžeš si zkusit vzpomenout, jestli chceš.
- To nedám.
- A: To nevádí, to vůbec není důležité, zkusím se na to podívat doma, jestli se mi to podaří najít.
- Jakoby oni tam i říkají něco, ona paní je u piana a taky tam i něco říkají, takže jakoby a taky tam je jakoby i divadlo.
- [přišel tatínek Emilky domů, tak jsme se představovali a pokračovali v rozhovoru]

- Tati, víš, jak se tam mluví a u toho zpívá, tak co je to?
Táta: Muzikál nebo co?
- Ne takové to, jak tam zpívají a taky tam mluví. Vypráví nějakou pohádku a u toho zpívají, jak se to jmenuje?
Táta: No..
A: Taky právě nevím, mluví Emilka o Děčku, ale nejsem si jistá, jak se jmenuje ta pohádka.
- Jak je to u té babičky.
Táta: Ty si přeješ vědět nějakou pohádku.
- Já nevím, jak se jmenuje. Já teď nevím, jak se to jmenuje.
A: Já to zkusím pak dohledat, jak se to jmenuje.
Táta: Taky nevím, Emilko, tak se jí můžeš zeptat, až tam půjdeš zítra. Jak vám to jde?
A: Skvělý, všechno dobrý.
Táta: Spolupracuje holka?
A: Perfektně. Takže u babičky koukáš na to Děčko, koukáte i na nějaké dospělácké pořady s babičkou?
- E-em, jenom ona, mám starší babičku, která bydlí v Zahradňáku a on jí umřel manžel, tak ona k ní na Vánoce jde, tak když se pouští pro dospělé, tak my si někdy pustíme i Děčko.
A: Na co tak koukáte s babičkou pro dospělé?
- Nevím, jak se to jmenuje.
A: Jsou to nějaké kriminálky?
- Jednou jsme koukali, že oni tam někam lezli s nějakou holčičkou a ta holčička měla tady něco odřeného a oni jí vezli na nosítkách tou skálou, kde byla. Byla připoutaná, aby nesjela, ale ona se odpoutala a pak tam sjela dolů.
A: Takže i nějaké drama sledujete jo?
- E-hm.
A: Baví tě takové pořady?
- E-hm.
A: Máš raději pohádky nebo pořady pro dospělé?
- No, asi oboje.
A: Pustíš si někdy něco na normální televizi sama i pro dospělé nebo něco co by se spíš koukala máma s tátou?
- E-em.
A: Spíš si pustíš YouTube?
- E-hm. Já úplně neumím zapnout pořady pro dospělé, já umím zapnout jenom YouTube.
A: Používáš někdy počítač?
- Já počítač nemám ještě.
A: A používáš někdy mámy nebo táty počítač?
- E-em.
A: Nepouští ti na něm třeba pohádky nebo tak?
- Jako někdy, když jsem byla s tátou v práci, tak mi to tam pustil, ale když jsem byla malá, tak jsem mačkala ta písmenka jenom, ale to nedělám už.
A: Takže počítač normálně nepoužíváš?
- Ne.
A: Používáš vlastně někdy telefon rodičů?
- Někdy jo, když se natáčím, tak ho používám a jinak někdy když fotím, ale spíš natáčím, takže jinak asi ne.
Máma: Vy si budete ještě chvíli povídat, že jo?
A: E-hm.
Máma: My půjdeme na terasu.

- A: Takže ho používáš na natáčení a focení?
- E-hm.
- A: Koukáš se někdy zpětně na to, co jsi natočila?
- Někdy jo a taky se koukám na mobilu mámy nebo táty, ale to není zas až tak často.
- A: Jako na nějaké pohádky tam koukáš?
- E-hm, ale často ne.
- A: A to tam mají stažené, nebo na YouTube?
- Taky na YouTube.
- A: Ty jsi úplně YouTube divák! Máš nějaký YouTube kids nebo normální YouTube?
- Normální YouTube.
- A: Koukáš se tam na pohádky a třeba na něco jiného? Na nějaké malování nebo tvoření?
- E-em.
- A: Pohádky hlavně teda.
- E-hm a taky se někdy koukám na pokusy.
- A: Na jaké pokusy?
- Někdy když dělají pokusy, třeba že dají cibuli neoloupanou do kastrolu a takhle s tím udělají a ona se prý oloupe [točivé pohyby rukama]. My jsme to zkusili a jenom trochu se oloupala.
- A: Takže sleduješ takové hokusy pokusy jo?
- E-hm, i táta na to kouká.
- A: Baví tě to?
- E-hm.
- A: Vzpomněla by sis ještě na nějakou tu hru na tom tabletu? Jenom jestli tě něco nenapadlo.
- Tady jsem si na žádnou nevzpomněla, ale třeba v tamtom tabletu mám malování nehtů, účesy a malování.
- A: Teď mluvíš o tom, že máš svůj tablet a můžeš používat tablet rodičů. Na tom tabletu rodičů máš malování a ty nehty a to, co jsi řekla?
- E-hm a taky brácha tam má auta a já s ním někdy závodím a někdy si to taky pouštím.
- A: K tomu tabletu rodičů máš přístup jakkoliv chceš?
- No, jakoby on není úplně rodičů, já nevím, jak to mám úplně říct. Můžeme si ho pouštět, někdy když brácha kouká třeba na Spidermana a já se nechci koukat, protože mě to nebaví, tak mi máma nebo táta pustí tablet.
- A: Ten jako „jejich“?
- No.
- A: Používáš ho nějak pravidelně nebo výjimečně?
- No, pravidelně ne.
- A: A tam tedy hraješ hry i koukáš na pohádky?
- E-hm.
- A: Baví tě ty hry, co tam máš?
- E-hm.
- A: Jakou z nich máš nejraději?
- Asi mám nejraději malování a taky nehty.
- A: A to malování nehtů je, že někomu maluješ nehty?
- No, že maluješ nehty a malování je, že tam ukážou obrys třeba pejska a ty tam takhle uděláš a vezmeš si jakoukoliv barvičku a obtáhneš to. Pak jí taky vybarvíš.
- A: Takže takové omalovánky?
- No.
- A: Dohadujete se třeba s bráchou, co kdo bude používat?
- Jo někdy jo.
- A: třeba oba chcete koukat a dohadujete se?

- No někdy že on třeba někdy chce Spidermany a já chci Lollipops.
- A: O ten iPad se někdy dohadujete?
- No, jo, protože brácha se pořád kouká na ten iPad a já taky, takže někdy se kouká na televizi a já na iPad nebo obráceně, protože on tam má auta a jeho to baví. Taky tam má novou hru, že takhle míčkem jedeš a máš tam různé překážky. Když spadneš, tak hraješ od znovu.
- A: Celou dobu jsme se tak bavily o tom, jak vypadá tvůj den běžně a jak s médii běžně zacházíš. Jak s nimi zacházíš, když jsi nemocná nebo máš prázdniny?
- Když mám prázdniny třeba letní, tak jezdíme na dovolenou, nebo jsme u babičky, protože babička má jeden kulatý bazén, ten je studený, a druhý velký, kde máme i nafukovací matraci a taky tam máme kruhy a brácha tam má rukávky a kruh.
- A: Takže to jste v létě u babičky. Čteš tam třeba?
- E-em, ale taky třeba jsme jeli do Španělska o letních prázdninách, minulý i předminulý rok jsme jeli do Španělska.
- A: A když jsi tam, tak čteš knížku?
- E-em, nečtu. Já čtu nejvíc doma knížky.
- A: Takže nejvíc čteš doma a během školního roku?
- E-hm.
- A: Dneska jsi byla doma, protože tě bolí v krku, jak se to třeba lišilo od toho, když jdeš do školy?
- Že mě vzbudí táta, já jdu tam, když mě pálí v krku, tak vstanu někdy, vyzkouším to, a když prostě to nezvládnou se ani obléknout, tak si jdu ještě lehnout a spát a nejdu do školy.
- A: Koukáš se třeba víc nebo méně na telku, když jsi nemocná?
- No, někdy se koukám, a když jsem nemocná, tak se hodně koukám na telku.
- A: Hodně?
- E-hm a když jsem třeba šla do první třídy poprvé, tak jsem byla hodně nemocná a za pár dní jsme jeli na školu v přírodě, takže jsem byla hodně nemocná.
- A: Takže to jsi byla pak doma a to říkáš, že když jsi nemocná, tak jsi víc doma a koukáš víc na telku, než když jdeš do školy?
- E-hm.
- A: A když jsi nemocná, tak čteš nebo ne?
- Ne, protože jak jsem nemocná, tak ne. Když jsem doma a nejdu vůbec do školy, protože je mi špatně, no tak mám hrozně moc domácích úkolů. My jsme měli jednou 8 stránek z matiky.
- A: Takže děláš hodně domácích úkolů?
- Někdy.
- A: A co třeba mezi Vánoce? Jak jsi zacházela s televizí nebo s knížkami nebo s tabletem?
- No, na tablet jsme úplně hodně nekoukali, koukali jsme se někdy na ty vánoční pohádky a někdy i na YouTube.
- A: Na jaké vánoční pohádky jsi koukala?
- No, já nevím, jak se to třeba úplně jmenuje.
- A: Nějaké princeznovské pohádky?
- No, jako jsou tam děti někdy. Koukali jsme, že tam byli hodně děti a draci.
- A: Aha, takže jste koukali mezi Vánoce více na pohádky, než normálně myslíš?
- Tak stejně prostě. Jednou jsme koukali, když máma dělala salát, nebo kdy to bylo, tak jsme koukali někdy na tu pohádku a třeba jenom dvakrát a jinak na ten YouTube.
- A: Takže třeba tak stejně to je?

- Třeba teď hodně o těch vánocích jsme nekoukali, protože jsme zdobili stromeček, vánoční výzdobu a tak jsem pomáhala mámě, ale když jsme šli s babičkou a dědou pro kapra. Taky jsem zdobila u babičky stromeček.
- A: A mezi Štědrým dnem a Silvestrem?
- No na Silvestra jsme byli na chatě. Ne na naší chatě, ale jak to mám říct...
- A: Někde na horách na chatě prostě?
- No na horách, tak byla dvojčata, kluci, a pak tam byla jedna holčička a ta holčička my se známe, protože to je táty kamarád ten její táta.
- A: Viděla jsi mezi Vánoci nějakou pohádku, na kterou si vzpomeneš?
- Dračí srdce, nebo co to bylo, nebo něco takového.
- A: Byla to česká pohádka, myslíš?
- E-hm česká.
- A: Viděla jsi třeba víc pohádek během Vánoc než třeba dneska?
- No, když jsou Vánoce, tak máma nám pustí ty vánoční pohádky a když jsme tady, tak koukáme hodně často na YouTube.
- A: Koukají s vámi rodiče nebo koukáte sami?
- Na ty pohádky někdy, ale moc ne. Protože máma dělala kapra a dělala bramborový salát..
- A: Ale to nedělala celých 5 dní, co jsou vánoce přece.
- Já vím, ale asi úplně ne.
- A: Na kolik hodin denně bys tak odhadla, že zacházíš s médii, takže koukáš na televizi, jsi na ipadu, čteš si..
- Třeba dvakrát denně nebo jednou denně nějak tak.
- A: A na kolik hodin?
- Někdy hodinu, dvě. Něco mezi jednou a dvěma.
- A: A televizi třeba?
- E-hm.
- A: To do toho všechno zahrnuješ do těch dvou hodin i se čtením?
- Já nevím, já se kouknu, podívám se na televizi třeba hodinu a tak, pak jdu dělat úkoly a čtu si.
- A: Máš nějaká omezení na televizi nebo ne? Můžeš koukat kdykoliv?
- Někdy děláme první úkoly, někdy musíme uklidit. No kdykoliv nemůžu, protože někdy má brácha okluzor a já ne, někdy uklízíme, nebo někdy něco děláme, tak to ne.
- A: Takže prostě když ti máma dovolí?
- E-hm.
- A: Je to se svolením rodičů ta televize?
- E-hm.
- A: Řekne někdy, už to stačilo, už se nebudete koukat?
- Někdy nám máma řekne, že stop a že stačí už.
- A: Měří vám u toho třeba čas nebo je to pocitově?
- Někdy, když jsme si pustili televizi a pak jdeme uklízet, tak třeba to jsme dělali jednu hodinu a pak jsme šli uklidit.
- A: Všechno je to, jak mamka nebo tatka řekne?
- Jo.
- A: Když jsi u té babičky, tak koukáte na to Děčko, to je u jedné babičky, u druhé babičky to je taky tak?
- Ta má YouTube a tam koukáme na YouTube. A ta babička jak má to Děčko, tak ta nemá YouTube.
- A: A u babičky na YouTube taky koukáš na ty Lollipops?

- Tam koukám spíš hodně na Mášu a medvěda a na Šmouly, protože je tam někdy i brácha a když jsem tam sama, tak koukám na tohle.

A: A řekla bys, že u babiček koukáš na televizi stejně jako doma?

- No u babičky Květy tam hodně často koukám na televizi a u babičky Mariky, to je druhá babička, no to nevím. To úplně nevím. No asi stejně, já nevím. Možná méně možná víc.

A: Ale u babičky Květy je to teda víc?

- E-hm.